

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

15 Σεπτεμβρίου 2026

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 5576

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 143035 ΕΞ 2026

Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για την υλοποίηση του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΧΜ-ΕΟΧ) περιόδου 2021-2028 - Κατανομή των Πόρων.

**Ο ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΚΑΙ Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4314/2014 «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 και άλλες διατάξεις» (Α' 265), και ειδικότερα την παρ. 8α του άρθρου 58 «Εξουσιοδοτικές διατάξεις».
2. Τον ν. 5140/2024 «Νέο Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και συμπληρωματικές διατάξεις» (Α' 154).
3. Τον ν. 4914/2022 «Διαχείριση, έλεγχος και εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027, σύσταση Ανώνυμης Εταιρείας "Εθνικό Μητρώο Νεοφυών Επιχειρήσεων Α.Ε." και άλλες διατάξεις του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών» (Α' 61) και ειδικότερα την παρ. 1 του άρθρου 63 και το άρθρο 65, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 9 του ν. 5079/2023 (Α' 215).
4. Τον ν. 4270/2014 «Αρχές Δημοσιονομικής Διαχείρισης και εποπτείας [ενσωμάτωσης της Οδηγίας 2011/85/ΕΕ] - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143) και ειδικότερα τα άρθρα 121-123.
5. Τον ν. 4412/2016 «Δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (Προσαρμογή στις οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α' 147).
6. Το άρθρο 90 του Κώδικα νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την περ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).
7. Το π.δ. 77/2023 «Σύσταση Υπουργείου και μετονομασία Υπουργείων-Σύσταση, κατάργηση και μετονομασία Γενικών και Ειδικών Γραμματειών-Μεταφορά αρμοδιοτήτων υπηρεσιακών μονάδων, θέσεων προσωπικού και εποπτευόμενων φορέων» (Α' 130).
8. Το π.δ. 79/2023 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 131).
9. Το π.δ. 82/2023 «Μετονομασία Υπουργείου-Σύσταση και μετονομασία Γενικών Γραμματειών-Μεταφορά αρμοδιοτήτων, υπηρεσιακών μονάδων και θέσεων προσωπικού-Τροποποίηση και συμπλήρωση του π.δ. 77/2023 (Α' 130) - Μεταβατικές διατάξεις» (Α' 139).
10. Το π.δ. 50/2024 «Σύσταση Γενικών Γραμματειών, κατάργηση Γενικής Γραμματείας και Ειδικών Γραμματειών» (Α' 138).
11. Το π.δ. 142/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 181).
12. Το π.δ. 85/2025 «Τροποποίηση διατάξεων του π.δ. 142/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Οικονομικών» (Α' 171).
13. Την υπό στοιχεία Υ21/22.12.2025 απόφαση του Πρωθυπουργού «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Αναπληρωτή Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Νικόλαο Παπαθανάση» (Β' 7190).
14. Την υπό στοιχεία 102928 ΕΞ 2023/10.07.2023 απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Οικονομικών «Ανάθεση αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Οικονομικών, Αθανάσιο Πετραλιά» (Β' 4441).

15. Την υπ' αρ. 121106/26.8.2024 (Υ.Ο.Δ.Δ. 920) κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών περί ανάθεσης καθηκόντων Γενικής Γραμματέως Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών στη Βασιλική Παντελοπούλου του Κωνσταντίνου.

16. Την υπό στοιχεία 44009/ΔΕ 5154/8.10.2013 κοινή υπουργική απόφαση «Καθορισμός τρόπου πληρωμής των δαπανών δημοσίων επενδύσεων από τους λογαριασμούς των έργων που τηρούνται στην Τράπεζα της Ελλάδος μέσω ηλεκτρονικών εντολών» (Β' 2857).

17. Την υπ' αρ. 85335/13.8.2015 (Β' 1706) κοινή υπουργική απόφαση για τον επανακαθορισμό της λειτουργίας του κεντρικού λογαριασμού 23/200850 για την εθνική συγχρηματοδότηση των Διαρθρωτικών Ταμείων, Ταμείου Συνοχής και ΕΟΧ.

18. Την υπ' αρ. 134453/23.12.2015 κοινή υπουργική απόφαση «Ρυθμίσεις για τις πληρωμές των δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων-ΠΔΕ [Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αρ. 46274/26-9-2014, κοινής υπουργικής απόφασης (Β' 2573)]» (Β' 2857).

19. Την υπ' αρ. 114274/28.11.2022 υπουργική απόφαση «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (έλεγχος δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 38 του ν. 4914/2022 - Α' 61)» (Β' 6131).

20. Την υπ' αρ. 1150/03.04.2025 εγκύκλιο Οδηγιών για την Έγκριση και Χρηματοδότηση του ΑΠΔΕ 2025 και τον Προγραμματισμό Δαπανών ΑΠΔΕ 2026-2029 του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, όπως ετήσια επανεκδίδεται και ισχύει.

21. Την υπό στοιχεία 95393 ΕΞ 2024/16.07.2024 υπουργική απόφαση «Ρύθμιση θεμάτων των προγραμμάτων δράσεων τεχνικής βοήθειας και διαδικασίες κατάρτισης και τήρησης των καταλόγων προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών ενεργειών τεχνικής βοήθειας και εξειδίκευση θεμάτων επιλογής αναδόχων για την υλοποίηση δράσεων Τεχνικής Βοήθειας» (Β' 4313).

22. Την υπ' αρ. 81374/05.06.2026 υπουργική απόφαση για την «Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης των Χρηματοδοτικών Μηχανισμών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΥ - ΧΜ ΕΟΧ), του άρθρου 53Α του ν. 4314/2014 και κατάργηση της υπ' αρ. 125583/30-12-2022 υπουργικής απόφασης "Αναδιάρθρωση της Ειδικής Υπηρεσίας Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης των Χρηματοδοτικών Μηχανισμών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΥ - ΧΜ ΕΟΧ), του άρθρου 53Α του ν. 4314/2014" (Β' 6975)» (Β' 3213).

23. Το διεθνές Πρωτόκολλο 38d της Συμφωνίας Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, το οποίο συστήνει τον Χρηματοδοτικό Μηχανισμό ΕΟΧ 2021-2028, μέσω του οποίου οι Δότριες Χώρες συνεισφέρουν στη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων εντός του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου.

24. Τον από 07.01.2025 «Κανονισμό για την εφαρμογή του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ των ετών 2021-2028 (Regulation on the implementation of the European Economic Area-EEA Financial Mechanism 2021-2028)», όπως υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Χρηματοδοτικού Μηχανισμού βάσει του άρθρου 9.4 του Πρωτοκόλλου 38d της Συμφωνίας ΕΟΧ και εγκρίθηκε από τη Μόνιμη Επιτροπή των κρατών της ΕΖΕΣ στις 27-01-2025.

25. Το από 20.3.2026 Μνημόνιο Κατανόησης (Memorandum of Understanding) για την υλοποίηση του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου περιόδου 2021-2028 που υπεγράφη μεταξύ της Δημοκρατίας της Ισλανδίας, του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν, του Βασιλείου της Νορβηγίας αφενός και αφετέρου της Ελληνικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενης από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

26. Τις λοιπές κατευθυντήριες οδηγίες (Guidelines) περιόδου 2021-2028 που έχουν θεσπισθεί και υιοθετηθεί από την Επιτροπή ΧΜ ΕΟΧ (FMC).

27. Την υπό στοιχεία ΥΠΕΘΟΟ 121002/ΕΙ/2026/23.7.2026 θετική γνωμοδότηση της Αρχής Ελέγχου - ΕΔΕΛ προς την Επιτροπή ΧΜ ΕΟΧ επί του σχεδίου της παρούσας απόφασης όπως θεσπίζει το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 5.7 του Κανονισμού Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

28. Το γεγονός ότι από την παρούσα απόφαση δεν προκαλείται περαιτέρω δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού από την δαπάνη ύψους 126.292.950 ευρώ, η οποία αποτελεί το 100% του έως σήμερα επιλέξιμου προϋπολογισμού των προγραμματικών ενοτήτων υπό τη διαχείριση των ελληνικών αρχών σύμφωνα με το ανωτέρω Μνημόνιο Κατανόησης και βαρύνει το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων.

29. Το γεγονός ότι η παρούσα δεν αφορά σε διοικητική διαδικασία για την οποία υπάρχει υποχρέωση καταχώρισης στο Ε.Μ.Δ.Δ.-ΜΙΤΟΣ, αποφασίζουμε:

Τη θέσπιση Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) σε εθνικό επίπεδο για την υλοποίηση του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου της προγραμματικής περιόδου 2021-2028 με Δικαιούχο κράτος την Ελλάδα, ως ακολούθως:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Γενικές Διατάξεις

Άρθρο 1.1

Αντικείμενο - Δομή

1. Η παρούσα απόφαση καθορίζει το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (εφεξής ΣΔΕ) για την υλοποίηση του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ (εφεξής ΧΜ ΕΟΧ) της προγραμματικής περιόδου 2021-2028 και τα Προγράμματα των ελληνικών αρχών.

2. Η παρούσα απόφαση θέτει τους γενικούς κανόνες που διέπουν τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, σε συμφωνία με το Πρωτόκολλο 38d της Συμφωνίας ΕΟΧ και τον από 27-1-2025 Κανονισμό ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

3. Ως ΣΔΕ ΕΟΧ ορίζεται το σύνολο των διοικητικών Αρχών που βρίσκονται σε αλληλεξάρτηση, είναι διαρθρωμένες με συγκεκριμένη οργανωτική δομή και αναπτύσσουν επιμέρους δραστηριότητες με αντικειμενικό σκοπό τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων ΧΜ ΕΟΧ, καθώς και οι κανόνες και διαδικασίες που απαιτούνται για το σκοπό αυτό.

4. Το ΣΔΕ για τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 αποτελείται από την παρούσα υπουργική απόφαση, ως εξής:

- Τα Κεφάλαια 1 έως 14, τα οποία ενσωματώνουν στο εθνικό δίκαιο τα αντίστοιχα Κεφάλαια του Κανονισμού ΕΟΧ.

- Τα Κεφάλαια 15 και 16 που περιλαμβάνουν πρόσθετες εθνικές διατάξεις.

- Το Παράρτημα Ι, το οποίο ενσωματώνει το Μνημόνιο Κατανόησης-ΜοU μεταξύ Δότριων Χωρών και Ελλάδας (πρωτότυπο στην αγγλική γλώσσα).

Μέρος του ΣΔΕ αποτελεί επίσης το Εγχειρίδιο Διαδικασιών ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, το οποίο περιλαμβάνει την περιγραφή των διαδικασιών, ειδικότερες οδηγίες και πρότυπα έντυπα προς χρήση των ελληνικών αρχών. Το Εγχειρίδιο Διαδικασιών εκδίδεται και επικαιροποιείται από το Εθνικό Σημείο Επαφής (ΕΣΕ) σε συνεργασία με τις συναρμόδιες εθνικές αρχές, Ειδικές Υπηρεσίες, Διαχειριστές Προγράμματος και αναρτάται στον κεντρικό ιστότοπο του Εθνικού Σημείου Επαφής για τον ΧΜ ΕΟΧ (www.eeagrants.gr).

5. Με την επιφύλαξη του Κανονισμού ΕΟΧ, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 εφαρμόζει, τηρουμένων των αναλογιών, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου, τις διαδικασίες και τους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών των συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 στην Ελλάδα.

Άρθρο 1.2

Στόχοι

Οι γενικοί στόχοι του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 είναι, αφενός, να συμβάλλει στη μείωση των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο και, αφετέρου, να ενισχύσει τις διμερείς σχέσεις ανάμεσα στις Δότριες χώρες και την Ελλάδα, μέσω χρηματοδότησης των τομέων προτεραιότητας που αναγράφονται στην παρ. 1 του άρθρου 2.1 της παρούσας.

Άρθρο 1.3

Αρχές υλοποίησης

1. Ο ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 βασίζεται στις κοινές αξίες και αρχές του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων όλων όσοι ανήκουν σε μειονότητες. Όλα τα προγράμματα και οι δραστηριότητες που χρηματοδοτούνται από τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 οφείλουν να είναι συνεπή ως προς τον σεβασμό αυτών των αξιών και να απέχουν από υποστηρικτικές δραστηριότητες οι οποίες δύναται να μη συμμορφώνονται ως προς αυτές.

2. Η υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 διέπεται από τις αρχές της χρηστής διακυβέρνησης, οφείλει να είναι συμμετοχική και συμπεριληπτική, διαφανής, χωρίς αποκλεισμούς, αποτελεσματική και αποδοτική, υποκείμενη σε λογοδοσία. Η ανοχή έναντι της απάτης και της διαφθοράς οφείλει να είναι μηδενική.

3. Η υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 πρέπει να συνάδει με τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη μακροπρόθεσμη οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την προστασία του περιβάλλοντος.

4. Η υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 πρέπει να εστιάζει στα αποτελέσματα και στη διαχείριση κινδύνου.

Άρθρο 1.4

Αρχή της συνεργασίας

Η επίτευξη των στόχων του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 εδράζεται στη στενή συνεργασία ανάμεσα στις Δότεριες χώρες και στην Ελλάδα ως Δικαιούχο κράτος, με σεβασμό στις αξίες και στις αρχές και με συμμόρφωση ως προς τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1.3 της παρούσας.

Άρθρο 1.5

Θεσμικό πλαίσιο ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028

1. Η παρούσα απόφαση βασίζεται και αποτελεί μία ενότητα με τα ακόλουθα έγγραφα τα οποία μαζί με την παρούσα αποτελούν το ειδικότερο θεσμικό πλαίσιο του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028:

(α) το Πρωτόκολλο 38d της Συμφωνίας ΕΟΧ περί του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

(β) το Μνημόνιο Κατανόησης για την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, (Memorandum of Understanding-MoU) όπως συμφωνείται ανάμεσα στις Δότεριες Χώρες και την Ελλάδα. Αντίγραφο του υπογραφέντος Μνημονίου Κατανόησης επισυνάπτεται στο Παράρτημα Ι και αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της παρούσας.

(γ) τον Κανονισμό για την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 (εφεξής Κανονισμός ΕΟΧ) που ενσωματώνεται με την παρούσα, καθώς και τα Παραρτήματα αυτού, όπως θεσπίζονται από την Επιτροπή ΧΜ (πρωτότυπα στην αγγλική γλώσσα).

(δ) τις Προγραμματικές Συμφωνίες και τις Συμφωνίες Ταμείου Διμερών Σχέσεων και Τεχνικής Βοήθειας

(ε) τις υπουργικές αποφάσεις χρηματοδότησης των Προγραμμάτων, του Ταμείου Διμερών Σχέσεων και της Τεχνικής Βοήθειας

(στ) τις κατευθυντήριες Οδηγίες (Guidelines), όπως θεσπίζονται από την Επιτροπή ΧΜ μετά από διαβούλευση με τα Δικαιούχα Κράτη

(ζ) το θεσμικό πλαίσιο και τις εγκυκλίους που εκδίδονται από την ελληνική δημόσια διοίκηση και αφορούν την συγχρηματοδότηση και τις πληρωμές έργων από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων - Α.Π.Δ.Ε.

2. Η Ελλάδα ως Δικαιούχο κράτος καταβάλλει κάθε προσπάθεια να ελαχιστοποιήσει τυχόν πρόσθετες εθνικές διατάξεις αναφορικά με την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ. Σε περίπτωση ασυμφωνίας εθνικών διατάξεων με τις πρωτότυπες διατάξεις του νομικού πλαισίου του ΕΟΧ 2021-2028, υπερισχύει για τους σκοπούς της παρούσας το νομικό πλαίσιο του ΕΟΧ 2021-2028 ως ανωτέρω.

Άρθρο 1.6

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, οι ακόλουθοι όροι έχουν το νόημα που τους αποδίδεται παρακάτω:

(α) «Αρχή Ελέγχου-Audit Authority»: Εθνικός δημόσιος φορέας, λειτουργικά ανεξάρτητος από το Εθνικό Σημείο Επαφής, την Αρχή Πιστοποίησης, τους Διαχειριστές Προγραμμάτων και όλους τους ελεγχόμενους σύμφωνα με το Μνημόνιο Κατανόησης. Η Αρχή Ελέγχου είναι αρμόδια για την επαλήθευση της αποτελεσματικής λειτουργίας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.

(β) «Δικαιούχο Κράτος-Beneficiary State»: Κράτος μέλος τής ΕΕ, στο οποίο έχει γίνει κατανομή στο άρθρο 6 του Πρωτοκόλλου 38d της Συμφωνίας ΕΟΧ.

(γ) «Αρχή Πιστοποίησης-Certifying Authority»: Εθνικός δημόσιος φορέας λειτουργικά ανεξάρτητος από την Αρχή Ελέγχου και τους Διαχειριστές Προγραμμάτων, όπως ορίζονται από το Μνημόνιο Κατανόησης, είναι αρμόδιος για την πιστοποίηση των οικονομικών στοιχείων.

(δ) «Σύγκρουση Συμφερόντων-Conflict of Interest»: Μια συνθήκη κατά την οποία ένα πρόσωπο ή μια οντότητα που εμπλέκεται στην υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ έχει άμεσα ή έμμεσα συμφέροντα που υπάρχουν ή εμφανίζονται να είναι ασυμβίβαστα με την αμερόληπτη ή/και αντικειμενική άσκηση των καθηκόντων τους. Τέτοια συμφέροντα μπορεί να σχετίζονται με οικονομικά συμφέροντα, πολιτικές ή εθνικές συγγένειες, οικογενειακούς ή συναισθηματικούς δεσμούς ή άλλα κοινά συμφέροντα.

(ε) «Πράξη με τη συμμετοχή εταίρου από τις Δότεριες χώρες-Donor Partnership Project»: Η πράξη, η οποία υλοποιείται σε στενή συνεργασία με έναν εταίρο, η έδρα του οποίου βρίσκεται σε μία από τις Δότεριες χώρες.

(στ) «Εταίρος Προγράμματος από τις Δότεριες χώρες-Donor Programme Partner»: Δημόσιος φορέας σε μία από τις Δότεριες χώρες, ο οποίος έχει ορισθεί από την Επιτροπή ΧΜ προκειμένου να προσφέρει τεχνογνωσία και συνδρομή αναφορικά με την προετοιμασία και/ή την υλοποίηση ενός προγράμματος.

(ζ) «Δότεριες χώρες - Donor States»: Η Ισλανδία, το Λιχτενστάιν και η Νορβηγία.

(η) «Επιτροπή του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού EOX-EEA Financial Mechanism Committee» (εφεξής Επιτροπή ΧΜ): Η Επιτροπή ιδρύθηκε από την Μόνιμη Επιτροπή των κρατών της ΕΖΕΣ (Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελεύθερων Συναλλαγών) προκειμένου να διαχειρίζεται τον ΧΜ EOX 2021-2028.

(θ) «Αξιολόγηση-Evaluation»: Η συστηματική, αντικειμενική και ανεξάρτητη εξέταση του σχεδιασμού, της υλοποίησης και/ή των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων και των πράξεων, με στόχο τον καθορισμό της συνάφειας, της συνοχής, της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας, των επιπτώσεων και της αειφορίας της χρηματοδοτικής συνδρομής.

(ι) «Γραφείο Χρηματοδοτικού Μηχανισμού-Financial Mechanism Office» (Γραφείο ΧΜ, εφεξής): Το Γραφείο, το οποίο επικουρεί την Επιτροπή ΧΜ, στη διαχείριση του ΧΜ EOX 2021-2028. Το Γραφείο ΧΜ, το οποίο αποτελεί μέρος της διοικητικής οργάνωσης της ΕΖΕΣ, είναι αρμόδιο για τη συνεχή παρακολούθηση της υλοποίησης του ΧΜ EOX 2021-2028 για λογαριασμό της Επιτροπής ΧΜ και λειτουργεί ως σημείο επαφής.

(ια) «Διεθνής Οργανισμός-International Organisation»: Διεθνής διακυβερνητικός οργανισμός.

(ιβ) «Εταίρος Διεθνής Οργανισμός-International Partner Organisation» (εφεξής IPO): Διεθνής οργανισμός ή φορέας ή υπηρεσία αυτού, ο οποίος ορίζεται από την Επιτροπή ΧΜ για να συμμετέχει στην υλοποίηση του ΧΜ EOX 2021-2028.

(ιγ) «Μεικτή Επιτροπή για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων-Joint Committee for Bilateral Funds, JCBF»: Επιτροπή που συστήνεται από την Ελλάδα ως Δικαιούχο κράτος, προκειμένου να συζητά θέματα διμερούς ενδιαφέροντος, να λαμβάνει αποφάσεις για τη χρήση του Ταμείου Διμερών Σχέσεων στο εθνικό επίπεδο και να εξετάζει την πρόοδο της υλοποίησης του ΧΜ EOX 2021-2028 ως προς την επίτευξη του στόχου της ενίσχυσης των διμερών σχέσεων, ήτοι σχέσεων μεταξύ της Ελλάδας και των Δότριων Χωρών.

(ιδ) «Παρακολούθηση-Monitoring»: Η παρακολούθηση της υλοποίησης του προγράμματος και των πράξεων προκειμένου να πιστοποιηθεί ότι τηρούνται οι συμφωνημένες διαδικασίες, να επιβεβαιωθεί η πρόοδος ως προς την επίτευξη των συμφωνηθέντων αποτελεσμάτων και παραδοτέων και να διαπιστωθούν έγκαιρα τυχόν προβλήματα παρέχοντας τη δυνατότητα ανάληψης διορθωτικών ενεργειών.

(ιε) «Εθνικό Σημείο Επαφής (ΕΣΕ)-National Focal Point (NFP)»: Εθνικός δημόσιος φορέας που ορίζεται από το Μνημόνιο Κατανόησης, προκειμένου να έχει τη συνολική ευθύνη για την επίτευξη των στόχων του ΧΜ EOX 2021-2028 και την υλοποίηση του Μνημονίου Κατανόησης (MoU).

(ιστ) «Μη Κυβερνητική Οργάνωση-Non-Governmental Organisation» (εφεξής ΜΚΟ): Εθελοντική οργάνωση μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, η οποία έχει συσταθεί ως νομικό πρόσωπο, έχουσα μη εμπορικό σκοπό, ανεξάρτητη από την τοπική, την περιφερειακή και την κεντρική διοίκηση, δημοσίους φορείς, πολιτικές οργανώσεις και εμπορικούς οργανισμούς. Θρησκευτικοί θεσμοί και πολιτικά κόμματα δεν νοούνται ως ΜΚΟ.

(ιζ) «Πρόγραμμα_Programme»: Η δομή που καθορίζει την αναπτυξιακή στρατηγική μέσω ενός συνεκτικού συνόλου μέτρων, τα οποία θα επιτευχθούν μέσω των πράξεων που συγχρηματοδοτούνται από τον ΧΜ EOX 2021-2028 και στοχεύουν στην επίτευξη των συμφωνηθέντων στόχων και αποτελεσμάτων.

(ιη) «Προγραμματική Συμφωνία-Programme Agreement»: Συμφωνία ανάμεσα στην Επιτροπή ΧΜ και το Εθνικό Σημείο Επαφής, η οποία ρυθμίζει την υλοποίηση του εκάστοτε προγράμματος.

(ιθ) «Χρηματοδότηση προγράμματος-Programme grant»: Η χρηματοδοτική συνδρομή σε ένα πρόγραμμα από τις Δότριες ώρες.

(κ) «Διαχειριστής Προγράμματος-Programme Operator»: Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, με εμπορικούς ή μη σκοπούς, καθώς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, που έχουν αρμοδίως την ευθύνη για την προετοιμασία και υλοποίηση ενός προγράμματος.

(κα) «Εταίρος Προγράμματος-Programme Partner»: Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου ή Ιδιωτικού Δικαίου, με εμπορικούς ή μη σκοπούς, καθώς και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, διεθνείς οργανισμοί ή όργανα και υπηρεσίες τους, που συμμετέχουν ενεργά και συνεισφέρουν αποτελεσματικά στην υλοποίηση του προγράμματος.

(κβ) «Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης»: Εταίρος Προγράμματος ή άλλος φορέας με αυξημένη τεχνογνωσία και διαχειριστική επάρκεια στον τομέα του κατά περίπτωση Προγράμματος, ο οποίος αναλαμβάνει με απόφαση ορισμού να ασκήσει καθήκοντα του Διαχειριστή Προγράμματος, υπό την ευθύνη και την εποπτεία του. Ο ορισμός, τα καθήκοντα και ο προϋπολογισμός που εκχωρείται στον Ενδιάμεσο Φορέα εξειδικεύονται με την υπουργική απόφαση Χρηματοδότησης Προγράμματος του άρθρου 6.6 της παρούσας.

(κγ) «Πράξη-Project»: Μία οικονομικά αδιαίρετη σειρά εργασιών που εκπληρώνουν μια διακριτή λειτουργία και έχουν σαφώς προσδιορισμένους στόχους που σχετίζονται με το πρόγραμμα εντός του οποίου υλοποιείται. Μία πράξη δύναται να περιλαμβάνει ένα ή περισσότερα υποέργα. Με την επιφύλαξη του άρθρου 6.5, οι πράξεις επιλέγονται από τον Διαχειριστή Προγράμματος.

(κδ) «Σύμφωνο πράξης (απόφαση ένταξης)-Project Contract»: Η συμφωνία μεταξύ τού Διαχειριστή του Προγράμματος και του Φορέα Υλοποίησης που ρυθμίζει την υλοποίηση μίας συγκεκριμένης πράξης. Η απόφαση Ένταξης της πράξης με παράρτημα τις υποχρεώσεις φορέων υλοποίησης και συνημμένο το Τεχνικό Δελτίο πράξης αρμοδίως υπογεγραμμένο επέχει τη θέση του Συμφώνου πράξης κατά την έννοια του Κανονισμού.

(κε) «Χρηματοδότηση πράξης-Project Grant»: Η χρηματοδότηση που παρέχεται με μέριμνα του Διαχειριστή Προγράμματος προς τον Φορέα Υλοποίησης για την υλοποίηση συγκεκριμένης πράξης.

(κστ) «Εταίρος της Πράξης-Project Partner»: Φυσικό ή Νομικό πρόσωπο, το οποίο συμμετέχει ενεργά και συνεισφέρει αποτελεσματικά στην υλοποίηση μιας πράξης. Ο εταίρος θα πρέπει να έχει κοινό οικονομικό ή κοινωνικό σκοπό με τον Φορέα Υλοποίησης, που θα επιτευχθεί με την υλοποίηση της πράξης.

(κζ) «Φορέας Υλοποίησης-Project Promoter»: Φυσικό ή Νομικό πρόσωπο, το οποίο έχει την ευθύνη οργάνωσης, προετοιμασίας και υλοποίησης μίας πράξης.

(κη) «Κοινωνικοί Εταίροι-Social Partners»: Οι εκπρόσωποι των εργοδοτικών οργανώσεων και των συνδικάτων εργαζομένων.

(κθ) «Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα-Management Information System» (εφεξής ΟΠΣ ΕΟΧ): Το Εθνικό Πληροφοριακό Σύστημα, όπου καταχωρίζονται τα δεδομένα που αφορούν τον ΧΜ ΕΟΧ.

Άρθρο 1.7

Ορατότητα

Η συνδρομή της Ισλανδίας, του Λιχτενστάιν και της Νορβηγίας μέσω του του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 στους συνολικούς στόχους που διατυπώνονται στο άρθρο 1.2 πρέπει να γνωστοποιείται στο ευρύ κοινό του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου. Όλοι οι φορείς που συμμετέχουν στην υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 έχουν από κοινού την ευθύνη για την υλοποίηση ενεργειών ενημέρωσης και επικοινωνίας, συμφώνως προς την αρχή της αναλογικότητας, προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρύτερη δυνατή διάδοση της πληροφορίας, να αυξηθεί η ευαισθητοποίηση και να ενισχυθεί η διαφάνεια της πληροφόρησης σχετικά με ευκαιρίες χρηματοδότησης, δικαιούχους και επιτεύγματα.

Άρθρο 1.8

Χρηματοδοτική συνδρομή

1. Σύμφωνα με το άρθρο 2 του Πρωτοκόλλου 38d, η χρηματοδοτική συνδρομή από τις Δότεριες Χώρες μέσω του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 ανέρχεται συνολικά σε 1.705 εκατ. ευρώ. Ένα πρόσθετο ποσό ύψους 100 εκατ. ευρώ διατίθεται για πράξεις που αφορούν τις προκλήσεις που έχουν δημιουργηθεί ως αποτέλεσμα της εισβολής στην Ουκρανία. Το σύνολο των συνδρομών αυτών διατίθενται για ανάληψη υποχρεώσεων σε ετήσιες δόσεις των 257,86 εκατ. ευρώ κατά την περίοδο από 1η Μαΐου 2021 έως και 30η Απριλίου 2028.

2. Η πρόσθετη οικονομική συνδρομή ύψους 100 εκατ. ευρώ που διατίθεται για πράξεις που αφορούν τις προκλήσεις που έχουν δημιουργηθεί ως αποτέλεσμα της εισβολής στην Ουκρανία, όπως αναφέρεται στην παρ. 1, κατανέμεται κατ' αναλογία της ανά χώρα χρηματοδότησης που λαμβάνουν τα δικαιούχα κράτη, όπως αναφέρεται στο άρθρο 6 του Πρωτοκόλλου 38d, και τις χρηματοδοτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 2.3 και στο άρθρο 2.4.

3. Σύμφωνα με το άρθρο 6 του Πρωτοκόλλου 38d, η συνδρομή του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 προς την Ελλάδα ανέρχεται συνολικά σε 159.320.451 ευρώ.

Άρθρο 1.9

Δαπάνες των Δότριων Χωρών

1. Οι κάτωθι δαπάνες των Δότριων Χωρών καλύπτονται από τη χρηματοδοτική συνδρομή:

(α) οι λειτουργικές δαπάνες του Γραφείου ΧΜ,
(β) οι δαπάνες που συνδέονται με την άσκηση αρμοδιοτήτων της Επιτροπής ΧΜ,
(γ) οι δαπάνες των ελέγχων που διενεργούνται με εντολή και για λογαριασμό της Επιτροπής Ελέγχου της ΕΖΕΣ,

(δ) οι δαπάνες που συνδέονται με την έγκριση, παρακολούθηση, αξιολόγηση, υποβολή εκθέσεων και ελέγχων που διενεργούνται με εντολή και για λογαριασμό της Επιτροπής ΧΜ,

(ε) οι δαπάνες που συνδέονται με δραστηριότητες και εκδηλώσεις δημοσιότητας που υλοποιούνται από την Επιτροπή ΧΜ ή/και για λογαριασμό της,

(στ) η χρηματοδότηση για Εταίρους Προγράμματος από τις Δότεριες Χώρες, όπως αναφέρονται στο άρθρο 2.2,

(ζ) τυχόν άλλες δαπάνες που αποφασίζονται από την Επιτροπή ΧΜ.

2. Το ύψος των δαπανών που αναφέρονται στην παρ. 1 καθορίζεται στο 7% του συνολικού ποσού της χρηματοδοτικής συνδρομής.

Άρθρο 1.10

Διαχειριστικές Δαπάνες του Δικαιούχου Κράτους

Η υποστήριξη μέσω τεχνικής βοήθειας, όπως περιγράφεται στο άρθρο 8.11, αποτελεί τη μοναδική συνεισφορά του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ έναντι του κόστους του δικαιούχου κράτους σε σχέση με την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

Άρθρο 1.11

Ολοκλήρωση συγκεκριμένων πράξεων του ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021

1. Οι Δότριες Χώρες και η Ελλάδα δύνανται να συμφωνήσουν στην πρόβλεψη ποσού ανερχομένου σε μέγιστο ποσοστό 10% της συνολικής συνδρομής από τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η ολοκλήρωση συγκεκριμένων πράξεων που είχαν επιλεγεί στο πλαίσιο του προηγούμενου ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021. Το συνολικό ποσό ενός τέτοιου αποθεματικού και τα έργα που θα χρηματοδοτηθούν από αυτό το αποθεματικό ορίζονται στο Μνημόνιο Κατανόησης. Οι κανόνες του ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021 εφαρμόζονται στην υλοποίηση αυτών των έργων και η τελική ημερομηνία επιλεξιμότητάς τους δεν θα υπερβαίνει την 30ή Απριλίου 2025.

2. Το από 20-3-2026 Μνημόνιο Κατανόησης ανάμεσα στις Δότριες Χώρες και στην Ελλάδα (Παράρτημα Ι) δεν προβλέπει τη χρηματοδότηση πράξεων που είχαν επιλεγεί στο πλαίσιο του προηγούμενου Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ 2014-2021 και, επομένως, δεν ορίζεται αντίστοιχο αποθεματικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Στρατηγική προσέγγιση

Άρθρο 2.1

Θεματικές προτεραιότητες

1. Για την επίτευξη των στόχων που προσδιορίζονται στο άρθρο 1.2, οι χρηματοδοτήσεις διατίθενται για τις ακόλουθες θεματικές προτεραιότητες:

- (α) Ευρωπαϊκή πράσινη μετάβαση,
- (β) Δημοκρατία, κράτος δικαίου και ανθρώπινα δικαιώματα,
- (γ) Κοινωνική ένταξη και ανθεκτικότητα.

2. Προκειμένου να διασφαλιστεί η αποτελεσματική και στοχευμένη χρήση της χρηματοδότησης από τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, η υλοποίηση οφείλει να συνάδει με το Παράρτημα 1 του Κανονισμού ΕΟΧ.

3. Οι θεματικές προτεραιότητες και προγραμματικές ενότητες που συμφωνούνται για την Ελλάδα, αναφέρονται στο Μνημόνιο Κατανόησης (Παράρτημα Ι της παρούσας).

Άρθρο 2.2

Χρηματοδότηση για Εταίρους Προγράμματος από τις Δότριες Χώρες

1. Θα διατίθεται χρηματοδότηση για τη συμμετοχή Εταίρων Προγράμματος από τις Δότριες Χώρες του ΕΟΧ στην υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028. Το Γραφείο ΧΜ είναι αρμόδιο για τη διαχείριση αυτής της χρηματοδότησης.

2. Στην περίπτωση πληρωμών προς αλλοδαπούς Εταίρους Προγράμματος των Δότριων Χωρών μέσω του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΑΠΔΕ), εφαρμόζεται η διαδικασία πληρωμών εξωτερικού, καθώς και κάθε άλλη ειδικότερη οδηγία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Άρθρο 2.3

Ταμείο για την ανάπτυξη διοικητικής ικανότητας και τη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και θεσμούς

Την ευθύνη για τη διαχείριση του ταμείου για την ανάπτυξη διοικητικής ικανότητας και τη συνεργασία με διεθνείς οργανισμούς και θεσμούς του Πρωτοκόλλου 38d έχει απευθείας το Γραφείο ΧΜ υπό τους κανόνες της Επιτροπής ΧΜ.

Άρθρο 2.4

Ταμείο για την Κοινωνία των Πολιτών

Την ευθύνη για τη διαχείριση του ταμείου για την Κοινωνία των Πολιτών του Πρωτοκόλλου 38d έχει απευθείας το Γραφείο ΧΜ υπό τους κανόνες της Επιτροπής ΧΜ.

Άρθρο 2.5

Μνημόνιο Κατανόησης (MoU)

1. Προκειμένου να διασφαλισθεί συνεκτική και αποδοτική υλοποίηση, οι Δότριες Χώρες υπογράφουν Μνημόνιο Κατανόησης (Memorandum of Understanding, εφεξής MoU) με κάθε ένα από τα Δικαιούχα κράτη του ΧΜ ΕΟΧ.

2. Το MoU θεσπίζει το πλαίσιο συνεργασίας και περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

(α) Τον ορισμό των εθνικών αρχών που εμπλέκονται στην υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και τον προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων τους σύμφωνα με τις ισχύουσες εθνικές δομές διαχείρισης και ελέγχου (παράρτημα Α του MoU).

(β) Το πλαίσιο υλοποίησης (παράρτημα Β του MoU), το οποίο περιλαμβάνει τις ακόλουθες οικονομικές και ουσιαστικές παραμέτρους:

i. κατάλογο με τα συμφωνηθέντα προγράμματα, τη χρηματοδοτική συμμετοχή του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και την εθνική συμμετοχή,

ii. προσδιορισμό των προγραμμάτων, τους στόχους τους, τους Διαχειριστές Προγράμματος, το ποσό χρηματοδότησης από τον ΧΜ ΕΟΧ και την εθνική συνδρομή ανά πρόγραμμα, των διμερών προσδοκιών, καθώς και οποιουδήποτε ειδικότερου θέματος σχετικά με την υλοποίηση των προγραμμάτων,

iii. όρους ή/και ειδικότερα θέματα στο εθνικό επίπεδο, σχετικά με τις ομάδες στόχους, τις γεωγραφικές περιοχές ή άλλα ζητήματα,

iv. προσδιορισμό των Εταίρων Προγράμματος των Δότριων Χωρών, ανάλογα με την περίπτωση,

v. προσδιορισμό των Διεθνών Οργανισμών Εταίρων-IPOs, ανάλογα με την περίπτωση, και

vi. προσδιορισμό των προκαθορισμένων πράξεων (pre-defined projects), που θα περιληφθούν στα σχετικά προγράμματα.

3. Τα Παραρτήματα Α και Β του MoU δύνανται να τροποποιηθούν μέσω αλληλογραφίας μεταξύ τής Επιτροπής ΧΜ και του Εθνικού Σημείου Επαφής.

4. Οι διατάξεις του MoU ερμηνεύονται με τρόπο που συνάδει με τον Κανονισμό ΕΟΧ.

5. Πρότυπο υπόδειγμα για το MoU περιέχεται στο Παράρτημα 2 του Κανονισμού ΕΟΧ.

6. Το από 20-3-2026 υπογεγραμμένο Μνημόνιο Κατανόησης (MoU) ΕΟΧ 2021-2028 μεταξύ της Ελλάδας και των Δότριων Χωρών προσαρτάται στην παρούσα ως Παράρτημα Ι.

7. Κάθε τροποποίηση του MoU, εφόσον δεν τροποποιεί την συνολική χρηματοδοτική συνδρομή προς την Ελλάδα ή/και δεν τροποποιεί τη συνολική δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, θεωρείται αυτοδίκαια εν ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής του και δεν απαιτείται τροποποίηση της παρούσας απόφασης. Για την περίπτωση όπου απαιτείται η τροποποίηση της παρούσας απόφασης, δύνανται να προβλέπεται ότι η τροποποίηση έχει ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής τής τροποποίησης του MoU.

Άρθρο 2.6

Ετήσια Έκθεση στο Εθνικό επίπεδο

1. Το Εθνικό Σημείο Επαφής υποβάλει στην Επιτροπή ΧΜ μια Ετήσια Έκθεση στο εθνικό επίπεδο για την από μέρους του υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, η οποία καλύπτει όλα τα προγράμματα και τις διμερείς δραστηριότητες που υλοποιούνται στην Ελλάδα, με την εξαίρεση των προγραμμάτων που διαχειρίζεται το Γραφείο ΧΜ, σύμφωνα με το άρθρο 6.9. Η Ετήσια Έκθεση στο Εθνικό επίπεδο αποτελεί τη βάση των συνομιλιών στην ετήσια συνάντηση και υπόκειται στην έγκριση της Επιτροπής ΧΜ.

2. Η Ετήσια Έκθεση στο Εθνικό επίπεδο συντάσσεται σύμφωνα με το υπόδειγμα της Επιτροπής ΧΜ και παρέχει αξιολόγηση της συμβολής του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 στην επίτευξη των δύο γενικών στόχων όπως περιγράφονται στο άρθρο 1.2, πληροφόρηση σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο τα προγράμματα συμμορφώνονται με τις κοινές αξίες του άρθρου 1.3, τις βασικές τάσεις που ενδέχεται να έχουν επηρεάσει το πλαίσιο εντός του οποίου υλοποιούνται τα προγράμματα, παρουσίαση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων που επιτεύχθηκαν σε επίπεδο προγραμμάτων και σε εθνικό επίπεδο, καθώς και σύνοψη των βασικών κινδύνων και μέτρα που ελήφθησαν για την άμβλυνση αυτών των κινδύνων.

3. Η περίοδος αναφοράς για την Ετήσια Έκθεση στο Εθνικό επίπεδο είναι το ημερολογιακό έτος. Η Έκθεση συντάσσεται στην αγγλική και υποβάλλεται στην Επιτροπή ΧΜ το αργότερο έως 10 Μαρτίου εκάστου έτους, έως και συμπεριλαμβανομένου του 2031. Η Επιτροπή ΧΜ ενδέχεται να ζητήσει πρόσθετη πληροφόρηση σε περίπτωση όπου η υποβληθείσα έκθεση είναι ελλιπής ή ασαφής. Το Εθνικό Σημείο Επαφής παρέχει τις πληροφορίες που έχουν ζητηθεί εντός ενός μηνός και, εφόσον χρειάζεται, αναθεωρεί την Έκθεση.

4. Η τελική Ετήσια Έκθεση στο Εθνικό επίπεδο υποβάλλεται όχι αργότερα από τις 31 Αυγούστου 2032.

5. Η εγκεκριμένη Ετήσια Έκθεση στο Εθνικό επίπεδο δημοσιεύεται στον ιστότοπο του Εθνικού Σημείου Επαφής εντός ενός μηνός μετά την έγκριση από την Επιτροπή ΧΜ.

6. Για την εκτίμηση διαχειριστικών κινδύνων και την πρόταση για λήψη τυχόν βελτιωτικών μέτρων στο πλαίσιο της Ετήσιας Έκθεσης στο Εθνικό επίπεδο, το Εθνικό Σημείο Επαφής, όπως και οι Διαχειριστές Προγράμματος, δύνανται να επικαλούνται και να εφαρμόζουν βασικές αρχές προγραμματισμού, διαχείρισης, ελέγχου και υλοποίησης έργων, διεθνείς καλές πρακτικές, διαχειριστικά πρότυπα ή Εγχειρίδια Διαδικασιών Διοικητικής Ικανότητας για συγχρηματοδοτούμενα έργα της ΜΟΔ Α.Ε. ή άλλων προτύπων.

Άρθρο 2.7

Ετήσια Συνάντηση

1. Κάθε έτος πραγματοποιείται συνάντηση μεταξύ της Επιτροπής ΧΜ και του Εθνικού Σημείου Επαφής. Το Εθνικό Σημείο Επαφής είναι αρμόδιο για τη διοργάνωση της συνάντησης και, όπου απαιτείται, των επιτόπιων επισκέψεων.

2. Κατά παρέκκλιση των ανωτέρω, η Επιτροπή ΧΜ και το Εθνικό Σημείο Επαφής δύνανται να συμφωνήσουν τη μη διοργάνωση της ετήσιας συνάντησης.

3. Η ετήσια συνάντηση επιτρέπει στην Επιτροπή ΧΜ και στο Εθνικό Σημείο Επαφής να εξετάσουν την πρόοδο, η οποία έχει επιτευχθεί σε σχέση με τις προηγούμενες περιόδους αναφοράς, να συζητήσουν κινδύνους και να συμφωνήσουν στη λήψη τυχόν αναγκαίων μέτρων. Η ετήσια συνάντηση συνιστά φόρουμ για τη συζήτηση θεμάτων διμερούς ενδιαφέροντος.

4. Ο χρόνος της ετήσιας συνάντησης καθορίζεται από την Επιτροπή ΧΜ και το Εθνικό Σημείο Επαφής το αργότερο τέσσερις μήνες πριν από την πραγματοποίησή της.

5. Εκπρόσωποι της Αρχής Ελέγχου και της Αρχής Πιστοποίησης προσκαλούνται να συμμετέχουν στην συνάντηση. Οι Διαχειριστές Προγραμμάτων, οι Εταίροι Προγραμμάτων, οι Ενδιάμεσοι Φορείς και μέλη της Μεικτής Επιτροπής για το Ταμείο των Διμερών Σχέσεων δύναται να κληθούν να συμμετάσχουν στη συνάντηση.

6. Το Εθνικό Σημείο Επαφής είναι αρμόδιο για την προετοιμασία του σχεδίου ημερήσιας διάταξης, η οποία περιλαμβάνει τα κύρια θέματα που καθορίζονται στην Έκθεση στο Εθνικό επίπεδο. Το τελικό σχέδιο της ημερήσιας διάταξης συμφωνείται μεταξύ της Επιτροπής ΧΜ και του Εθνικού Σημείου Επαφής τουλάχιστον μία εβδομάδα πριν από την πραγματοποίηση της συνάντησης.

7. Οι αποφάσεις που λαμβάνονται στην ετήσια συνάντηση καταγράφονται στα πρακτικά, τα οποία εγκρίνονται από τα δύο μέρη. Το Εθνικό Σημείο Επαφής είναι αρμόδιο για τη σύνταξη των πρακτικών της συνεδρίασης, σε συμφωνία με τη δομή της ημερήσιας διάταξης. Τα πρακτικά συνοψίζουν τα κύρια σημεία, τις αποφάσεις που ελήφθησαν και κάθε συμφωνηθείσα ενέργεια για την παρακολούθηση των ζητημάτων. Το Εθνικό Σημείο Επαφής κοινοποιεί το σχέδιο των πρακτικών στην Επιτροπή ΧΜ για σχόλια το αργότερο έως δύο εβδομάδες μετά την ημερομηνία της συνάντησης.

8. Τα πρακτικά δημοσιεύονται στον ιστότοπο του Εθνικού Σημείου Επαφής εντός ενός μηνός από την από κοινού έγκρισή τους από την Επιτροπή ΧΜ και το Εθνικό Σημείο Επαφής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Πληροφόρηση και Επικοινωνία

Άρθρο 3.1

Γενικές Διατάξεις

1. Οι εθνικές αρχές, οι Διαχειριστές Προγραμμάτων, οι Φορείς Υλοποίησης και οι φορείς που λειτουργούν ως εταίροι στην προετοιμασία ή/και την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, οφείλουν μέσω των δράσεων ενημέρωσης και επικοινωνίας να διαχέουν ευρέως και αποτελεσματικά πληροφόρηση για τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, τα προγράμματά του και τις πράξεις χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα, κατά περίπτωση, εργαλεία και μεθόδους επικοινωνίας στο προσήκον επίπεδο.

2. Οι δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας που σχετίζονται με τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 οφείλουν να:

(α) αυξήσουν την ευαισθητοποίηση και να ενημερώσουν σχετικές ομάδες του πληθυσμού για την συνεισφορά και τον ρόλο που διαδραματίζουν οι Δότεριες Χώρες,

(β) διασφαλίζουν τη διαφάνεια και τη νομιμότητα της συνεισφοράς από τις Δότεριες Χώρες,

(γ) δημιουργούν μια συνεκτική εικόνα του ΧΜ ΕΟΧ στην Ελλάδα και στις Δότεριες Χώρες,

(δ) ενημερώνουν δυνητικούς και πραγματικούς δικαιούχους και εταίρους σχετικά με τον ΧΜ ΕΟΧ, και

(ε) επικοινωνούν τα αποτελέσματα της συνεισφοράς του ΧΜ ΕΟΧ προς τα άλλα Δικαιούχα κράτη.

3. Επιπρόσθετα στους κανόνες που περιέχονται στην παρούσα απόφαση, η Επιτροπή ΧΜ παρέχει ένα Εγχειρίδιο Επικοινωνίας και Σχεδιασμού, το οποίο παρέχει οδηγίες και περιέχει κανόνες σχετικά με:

- (α) τον σχεδιασμό και τη σωστή χρήση των λογοτύπων,
- (β) την οπτική ταυτότητα,
- (γ) τη διαμόρφωση της επωνυμίας και των κύριων μηνυμάτων των EEA Grants, και
- (δ) τους ιστότοπους, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

4. Όλες οι δράσεις επικοινωνίας και πληροφόρησης και το φυσικό ή ψηφιακό επικοινωνιακό υλικό σχετικά με την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 συμμορφώνονται με τους κανόνες που αναφέρονται στην παρ. 3.

5. Οι διοργανωτές εκδηλώσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας σε σχέση με την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, τα προγράμματα και τα έργα του, οφείλουν να διασφαλίσουν ότι η συνεισφορά των Δότριων Χωρών γίνεται σαφής και ορατή.

Άρθρο 3.2

Αρμοδιότητες του Εθνικού Σημείου Επαφής

1. Το Εθνικό Σημείο Επαφής ενημερώνει τους δυνητικούς και υφιστάμενους δικαιούχους και εταίρους, τις σχετικές ομάδες πληθυσμού και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους για τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και τα προγράμματα του στην Ελλάδα, για τους στόχους του, την υλοποίηση, τα επιτεύγματα και τα αποτελέσματα, καθώς και για τη συνεργασία, μεταξύ άλλων, με φορείς των Δότριων Χωρών.

2. Το Εθνικό Σημείο Επαφής υλοποιεί τις δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του σε συμφωνία με τη στρατηγική επικοινωνίας που θα αναπτύξει σύμφωνα με το Άρθρο 3.6 της παρούσας. Το Εθνικό Σημείο Επαφής συμπεριλαμβάνει στην Έκθεση στο Εθνικό επίπεδο αναφορά για την υλοποίηση της επικοινωνιακής στρατηγικής και υποβάλλει σχέδιο για τις δραστηριότητες του επόμενου έτους.

3. Το Εθνικό Σημείο Επαφής διοργανώνει, κατ'ελάχιστον, δύο δράσεις επικοινωνίας σχετικά με την πρόοδο και τα αποτελέσματα της υλοποίησης του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, συμπεριλαμβανομένων:

- (α) μίας κύριας εναρκτήριας εκδήλωσης, που δημοσιοποιεί τη συνεισφορά των Δότριων Χωρών και ενθαρρύνει τη συνεργασία με φορείς στις Δότριες Χώρες, και
- (β) μία κύρια εκδήλωση λήξης, που δημοσιοποιεί τα επιτεύγματα και αποτελέσματα της συνεισφοράς των Δότριων Χωρών και αναδεικνύει τη διμερή συνεργασία με φορείς από τις Δότριες Χώρες.

4. Το Εθνικό Σημείο Επαφής συγκροτεί ένα δίκτυο επικοινωνίας των Διαχειριστών Προγράμματος για να υποστηρίξει και να συντονίζει τις δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας των προγραμμάτων. Μέσα από τακτικές συναντήσεις και εργαστήρια με το δίκτυο, το Εθνικό Σημείο Επαφής παρέχει καθοδήγηση και κατάρτιση στους Διαχειριστές Προγράμματος. Οι πρεσβείες των Δότριων Χωρών προσκαλούνται να συμμετέχουν στο δίκτυο.

5. Το Εθνικό Σημείο Επαφής ορίζει ένα στέλεχος υπεύθυνο για την πληροφόρηση και δημοσιότητα, που συντονίζει την υλοποίηση των δράσεων πληροφόρησης και επικοινωνίας- δημοσιότητας για τον ΧΜ ΕΟΧ στην Ελλάδα. Ο υπεύθυνος δημοσιότητας:

- (α) συντονίζει το δίκτυο που περιγράφεται στην παρ. 4,
- (β) συμμετέχει σε δίκτυο επικοινωνίας που έχει δημιουργηθεί από το Γραφείο ΧΜ με όλους τους εθνικούς συντονιστές επικοινωνίας, και
- (γ) συνεργάζεται με τις πρεσβείες των Δότριων Χωρών και τη Μεικτή Επιτροπή για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων και συντονίζει τη δημοσιότητα για τη διμερή συνεργασία.

6. Το Εθνικό Σημείο Επαφής, εντός έξι μηνών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του ΜοU, θα δημιουργήσει έναν αποκλειστικό ιστότοπο εντός του διαδικτυακού περιβάλλοντος που φιλοξενεί η Επιτροπή ΧΜ, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα. Με την ίδια προθεσμία εδραιώνει την παρουσία του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης μέσα από αποκλειστικό λογαριασμό ή λογαριασμούς για τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028. Ο ιστότοπος και η παρουσία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης συμμορφώνονται με τις διαδικτυακές απαιτήσεις που καθορίζονται από την Επιτροπή ΧΜ στο Εγχειρίδιο Επικοινωνίας και Σχεδιασμού που αναφέρεται στο άρθρο 3.1.3. Ο ιστότοπος περιέχει ιστοσελίδες για όλα τα προγράμματα που υλοποιούνται στην Ελλάδα. Το Εθνικό Σημείο Επαφής διασφαλίζει ότι διατίθενται επαρκείς πόροι για την τακτική ενημέρωση του ιστότοπου, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.

7. Το Εθνικό Σημείο Επαφής ενημερώνει την Επιτροπή ΧΜ και τις πρεσβείες των Δότριων Χωρών πριν από οποιαδήποτε σημαντική δράση ενημέρωσης για να καταστεί δυνατή η συμμετοχή τους.

8. Το Εθνικό Σημείο Επαφής διασφαλίζει ότι οι Διαχειριστές Προγραμμάτων τηρούν τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά την πληροφόρηση και την επικοινωνία σύμφωνα με την παρούσα απόφαση και ότι όλοι οι φορείς που εμπλέκονται στην κατάρτιση και υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 συμβάλλουν δεόντως στη διάδοση της πληροφορίας σύμφωνα με την ως άνω παρ. 1.

Άρθρο 3.3

Αρμοδιότητες του Διαχειριστή Προγράμματος

1. Ο Διαχειριστής Προγράμματος ενημερώνει τους δυνητικούς και πραγματικούς δικαιούχους, καθώς και άλλες σχετικές ομάδες του πληθυσμού και λοιπούς ενδιαφερόμενους για την ύπαρξη, τους στόχους, την υλοποίηση, τα επιτεύγματα και τα αποτελέσματα του προγράμματος, καθώς και την συνεργασία, μεταξύ άλλων, με φορείς των Δότριων Χωρών.
2. Ο Διαχειριστής Προγράμματος υλοποιεί τις δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας του σύμφωνα με την επικοινωνιακή στρατηγική που αναπτύχθηκε παράλληλα με την Προγραμματική Συμφωνία και υποβλήθηκε στην Επιτροπή ΧΜ εντός δύο μηνών από την υπογραφή της Συμφωνίας Προγράμματος ή πριν από την έκδοση της πρώτης πρόσκλησης, όποιο από τα δύο υλοποιηθεί πρώτο. Ο Διαχειριστής Προγράμματος υποβάλλει ετήσια έκθεση για την εφαρμογή της επικοινωνιακής στρατηγικής και σχέδιο για τις δραστηριότητες του επόμενου έτους.
3. Ο Διαχειριστής Προγράμματος διοργανώνει τουλάχιστον δύο κύριες δράσεις δημοσιότητας σχετικά με την πρόοδο, τα αποτελέσματα και τα επιτεύγματα του προγράμματος και τη συνεισφορά των Δότριων Χωρών. Όπου ενδείκνυται, αυτές μπορούν να συνδυαστούν με τις δράσεις πληροφόρησης του Εθνικού Σημείου Επαφής, που περιγράφονται στο άρθρο 3.2.3.
4. Ο Διαχειριστής Προγράμματος ορίζει υπεύθυνο επικοινωνίας με σκοπό να συμμετέχει στο δίκτυο επικοινωνίας που συντονίζεται από το Εθνικό Σημείο Επαφής, όπως περιγράφεται στο άρθρο 3.2.4.
5. Ο Διαχειριστής Προγράμματος ενημερώνει την Επιτροπή ΧΜ, το Εθνικό Σημείο Επαφής και τις πρεσβείες των Δότριων Χωρών εκ των προτέρων για οποιοδήποτε σημαντικές δράσεις πληροφόρησης, προκειμένου να συμμετάσχουν.
6. Ο Διαχειριστής Προγράμματος διασφαλίζει ότι η ιστοσελίδα του προγράμματός του που αναφέρεται στο άρθρο 3.2.6 ενημερώνεται τακτικά με πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα σύμφωνα με τις διαδικτυακές απαιτήσεις που καθορίζονται από την Επιτροπή ΧΜ στο Εγχειρίδιο Επικοινωνίας και Σχεδιασμού που αναφέρεται στο άρθρο 3.1.3.
7. Ο Διαχειριστής Προγράμματος μεριμνά για τη μεταφόρτωση υλικού φωτογραφιών και βίντεο από επιλεγμένα έργα στη βιβλιοθήκη πολυμέσων που παρέχεται από την Επιτροπή ΧΜ. Οδηγίες σχετικά με τα έργα και το υλικό προς επιλογή παρέχονται στο Εγχειρίδιο Επικοινωνίας και Σχεδιασμού που αναφέρεται στο άρθρο 3.1.3.
8. Ο Διαχειριστής Προγράμματος διασφαλίζει ότι οι Φορείς Υλοποίησης και οι Εταίροι τους πληρούν τις υποχρεώσεις τους σχετικά με την πληροφόρηση και την επικοινωνία, σε συμφωνία με την παρούσα απόφαση, και τους παρέχει κατάρτιση και υποστήριξη, προκειμένου να επιτύχουν τους επικοινωνιακούς τους στόχους.

Άρθρο 3.4

Αρμοδιότητες του Φορέα υλοποίησης και των Εταίρων της πράξης

1. Ο φορέας υλοποίησης και οι εταίροι της πράξης ενημερώνουν τις σχετικές ομάδες του πληθυσμού και τους λοιπούς ενδιαφερόμενους σχετικά με την ύπαρξη του έργου που υλοποιούν, τους στόχους του, επιτεύγματα και αποτελέσματα, καθώς και τη συνδρομή του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και κάθε διμερή συνεργασία με φορείς από τις Δότριες Χώρες. Διασφαλίζουν ότι όσοι συμμετέχουν στην πράξη έχουν ενημερωθεί για τη χρηματοδότηση από το σχετικό πρόγραμμα και τις Δότριες Χώρες.
2. Ένας φορέας υλοποίησης μιας προκαθορισμένης πράξης ή μιας πράξης με συνολικό προϋπολογισμό μεγαλύτερο από 500.000 ευρώ υλοποιεί δράσεις πληροφόρησης και επικοινωνίας σύμφωνα με την επικοινωνιακή στρατηγική που υποβάλλει στον Διαχειριστή προγράμματος εντός τριών μηνών από την απόφαση ένταξης πράξης. Η υλοποίηση της επικοινωνιακής στρατηγικής παρακολουθείται μέσω υποβαλλόμενων αναφορών από τον Διαχειριστή Προγράμματος.
3. Ένας φορέας υλοποίησης μιας προκαθορισμένης πράξης ή μιας πράξης με συνολικό προϋπολογισμό μεγαλύτερο από 1.000.000 ευρώ διοργανώνει, κατ'ελάχιστον, μία δράση ενημέρωσης σχετικά με την πρόοδο, επιτεύγματα ή/και αποτελέσματα της πράξης.
4. Ένας φορέας υλοποίησης με συνολικό προϋπολογισμό πράξης μεγαλύτερο από 100.000 ευρώ του οποίου η πράξη χρηματοδοτεί φυσικό αντικείμενο υποδομής ή κατασκευής, αναρτά πίνακα δημοσιότητας σε κάθε χώρο υλοποίησης της πράξης, κατά τη διάρκεια της υλοποίησης. Αυτές οι πινακίδες δημοσιότητας πρέπει να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο το Εγχειρίδιο Επικοινωνίας και Σχεδιασμού που παρέχεται από την Επιτροπή ΧΜ, όπως αναφέρεται στο άρθρο 3.1.3.
5. Ο φορέας υλοποίησης της πράξης θα αντικαταστήσει την αναφερόμενη πινακίδα δημοσιότητας στην παρ. 4 με μόνιμη αναμνηστική πλακέτα σε συμφωνία με τα σχέδια και τις άλλες απαιτήσεις που προβλέπονται στο Εγχειρίδιο Επικοινωνίας και Σχεδιασμού το αργότερο έξι μήνες μετά την ολοκλήρωση της πράξης.

6. Ο φορέας υλοποίησης της πράξης θα παρέχει πληροφορίες σχετικά με την πράξη στο διαδίκτυο ή/και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, σύμφωνα με τις διαδικτυακές απαιτήσεις που περιέχονται στο Εγχειρίδιο Επικοινωνίας και Σχεδιασμού που αναφέρεται στο άρθρο 3.1.3.

7. Οι εταίροι πράξης από τις Δότεριες Χώρες παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη συμμετοχή τους και τα αποτελέσματα της πράξης σε σχετικές ομάδες πληθυσμού και λοιπούς ενδιαφερόμενους στις Δότεριες Χώρες. Πληροφορίες για την πράξη αναρτώνται στον ιστότοπο ή/και στα κανάλια των μέσων κοινωνικής δικτύωσης του εταίρου από τις Δότεριες Χώρες.

Άρθρο 3.5

Περιεχόμενο των στρατηγικών επικοινωνίας

Οι στρατηγικές επικοινωνίας που εκπονούνται από το Εθνικό Σημείο Επαφής σύμφωνα με το Άρθρο 3.2.2, τον Διαχειριστή Προγράμματος σύμφωνα με το Άρθρο 3.3.2, και τον φορέα υλοποίησης σύμφωνα με το Άρθρο 3.4.2, βασίζονται σε υποδείγματα που παρέχει η Επιτροπή ΧΜ και περιέχουν:

- (α) περιγραφή των στόχων της επικοινωνίας,
- (β) τις προβλεπόμενες ομάδες-στόχους,
- (γ) τα βασικά μηνύματα που πρέπει να μεταδοθούν μέσω της επικοινωνίας,
- (δ) τα κανάλια επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου με τον οποίο θα γίνει χρήση των μέσων κοινωνικής δικτύωσης,
- (ε) τις δράσεις επικοινωνίας που θα πραγματοποιηθούν, συμπεριλαμβανομένης μιας περιγραφής των απαιτούμενων δραστηριοτήτων πληροφόρησης, σύμφωνα με τα άρθρα 3.2.3, 3.3.3 ή 3.4.3 όπου εφαρμόζεται,
- (στ) χρονοδιάγραμμα και προϋπολογισμό για την υλοποίηση της στρατηγικής επικοινωνίας,
- (ζ) μια ένδειξη του τρόπου με τον οποίο οι δράσεις ενημέρωσης και επικοινωνίας θα μετρώνται και θα αξιολογούνται, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών δεικτών απόδοσης, και
- (η) πληροφορίες για τις διοικητικές υπηρεσίες ή φορείς που είναι υπεύθυνοι για την υλοποίηση των δράσεων ενημέρωσης και επικοινωνίας, συμπεριλαμβανομένου ενός προσώπου επικοινωνίας, που για το Εθνικό Σημείο Επαφής και τον Διαχειριστή Προγράμματος θα είναι ο υπεύθυνος επικοινωνίας, όπως αναφέρεται στα άρθρα 3.2.5 και 3.3.4.

Άρθρο 3.6

Ανάπτυξη και αναθεώρηση της επικοινωνιακής στρατηγικής του Εθνικού Σημείου Επαφής

1. Το Εθνικό Σημείο Επαφής βασίζει την ανάπτυξη της επικοινωνιακής στρατηγικής του σε οποιαδήποτε πληροφορία είναι διαθέσιμη στο Εθνικό Σημείο Επαφής για τις σχετικές ομάδες-στόχους και το επίπεδο ευαισθητοποίησής τους σχετικά με τον ΧΜ ΕΟΧ.

2. Το Εθνικό Σημείο Επαφής οφείλει να υποβάλλει τη στρατηγική επικοινωνίας στην Επιτροπή ΧΜ εντός έξι μηνών από την έναρξη ισχύος του ΜοΥ.

3. Σε περίπτωση όπου δεν υποβληθούν σχόλια από την Επιτροπή ΧΜ εντός δύο μηνών από την παραλαβή της στρατηγικής επικοινωνίας, η στρατηγική θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτή. Σχόλια σχετικά με τη στρατηγική επικοινωνίας λαμβάνονται υπόψη από το Εθνικό Σημείο Επαφής με τη μορφή αναθεωρημένης Στρατηγικής Επικοινωνίας που αποστέλλεται στην Επιτροπή ΧΜ εντός ενός μηνός.

4. Σε περίπτωση που δεν υποβληθούν άλλα σχόλια από την Επιτροπή ΧΜ εντός ενός μήνα από την υποβολή αναθεωρημένης στρατηγικής επικοινωνίας, η Στρατηγική θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτή.

5. Η ανάγκη τροποποίησης της στρατηγικής επικοινωνίας εξετάζεται σε συνάρτηση με την έγκριση νέων προγραμμάτων και στο πλαίσιο της Έκθεσης σε Εθνικό επίπεδο. Η τροποποιημένη στρατηγική επικοινωνίας υποβάλλεται στην Επιτροπή ΧΜ ΕΟΧ για σχόλια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Διμερείς σχέσεις

Άρθρο 4.1

Γενικές Διατάξεις

1. Με σκοπό να συμβάλλουν στον γενικότερο στόχο της ενίσχυσης των σχέσεων μεταξύ των Δότεριων Χωρών και της Ελλάδας, η κατάρτιση των προγραμμάτων και/ή υλοποίηση του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ 2021-2028, κατά περίπτωση, διενεργούνται σε πλαίσιο συνεργασίας. Η συνεργασία ενδέχεται, μεταξύ άλλων, να λάβει τη μορφή προγραμμάτων με Εταίρο από τις Δότεριες Χώρες και/ή πράξεων με Εταίρο από τις Δότεριες Χώρες.

Άρθρο 4.2

Προγράμματα με τη συμμετοχή Εταίρου/ων από τις Δότεριες Χώρες

1. Ο σκοπός των Προγραμμάτων με συμμετοχή Εταίρου/ων από τις Δότεριες Χώρες είναι να διευκολύνουν την δικτύωση, την ανταλλαγή, τη διάδοση και τη μεταφορά γνώσεων, τεχνολογίας, εμπειρίας και καλών πρακτικών μεταξύ δημοσίων φορέων των Δότεριων Χωρών και της Ελλάδας.

2. Ένας ή περισσότεροι Εταίροι Προγράμματος από τις Δότεριες Χώρες δύναται να οριστούν μέσω του ΜοΥ, για κάθε πρόγραμμα. Οι Εταίροι Προγραμμάτων από τις Δότεριες Χώρες είναι επίσης δυνατόν να αποτελέσουν αντικείμενο συμφωνίας μεταξύ της Επιτροπής ΧΜ και του Εθνικού Σημείου Επαφής μέσω ανταλλαγής αλληλογραφίας.

3. Ο Εταίρος Προγράμματος από τις Δότεριες Χώρες ενεργεί συμβουλευτικά ως εμπειρογνώμονας καθώς επίσης διευκολύνει την διμερή συνεργασία. Ο Εταίρος Προγράμματος από τις Δότεριες Χώρες συμβουλεύει και συμβάλλει στην προετοιμασία και την υλοποίηση του Προγράμματος στο οποίο συμμετέχει.

4. Τα καθήκοντα του Εταίρου Προγράμματος από τις Δότεριες Χώρες κατά την προετοιμασία του προγράμματος περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

(α) συνεισφορά στην προετοιμασία της Πρότασης του Προγράμματος του άρθρου 6.2 της παρούσας και της Προγραμματικής Συμφωνίας, και

(β) παροχή συμβουλών σχετικά με τις διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπου αφορά.

5. Τα καθήκοντα του Εταίρου Προγράμματος από τις Δότεριες Χώρες κατά την υλοποίηση του Προγράμματος περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 4.3.3 και, όπου αφορά, εκείνα που αναφέρονται στα άρθρα 7.6.5 και 7.7.2

Άρθρο 4.3

Επιτροπή Συνεργασίας

1. Ο Διαχειριστής Προγράμματος με συμμετοχή Εταίρου/ων από τις Δότεριες Χώρες, ή προγράμματος το οποίο υλοποιείται σε συνεργασία με Εταίρο Διεθνή Οργανισμό (IPO), συστήνει Επιτροπή Συνεργασίας που απαρτίζεται από εκπροσώπους του Διαχειριστή Προγράμματος και εκπροσώπους του/των Εταίρου/ων του προγράμματος από τις Δότεριες Χώρες, του/των IPO(s), ή/και οποιονδήποτε άλλο Εταίρο προγράμματος, όπου αφορά. Η Επιτροπή Συνεργασίας συστήνεται το αργότερο κατά την εφαρμογή σε ισχύ της Προγραμματικής Συμφωνίας. Εκπρόσωπος του Διαχειριστή Προγράμματος προεδρεύει της Επιτροπής Συνεργασίας. Εκπρόσωποι των Δότεριων Χωρών, συμπεριλαμβανομένων των πρεσβειών των Δότεριων Χωρών στην Ελλάδα, του Εθνικού Σημείου Επαφής, των Ενδιάμεσων Φορέων και του Γραφείου ΧΜ προσκαλούνται να συμμετάσχουν ως παρατηρητές.

2. Όλα τα έγγραφα που προσκομίζονται στην Επιτροπή Συνεργασίας ή συντάσσονται από αυτήν είναι στην αγγλική γλώσσα. Η γλώσσα των συναντήσεων της Επιτροπής είναι η Αγγλική.

3. Τα καθήκοντα της Επιτροπής Συνεργασίας περιλαμβάνουν:

(α) παροχή συμβουλών για τα κριτήρια επιλογής και τα κείμενα των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων χρηματοδότησης,

(β) επισκόπηση της προόδου που έχει πραγματοποιηθεί ως προς την επίτευξη των παραδοτέων, αποτελεσμάτων και στόχου του προγράμματος,

(γ) εξέταση των αποτελεσμάτων της υλοποίησης του προγράμματος,

(δ) επισκόπηση του σχεδίου της Τελικής Έκθεσης Προγράμματος,

(ε) παροχή συμβουλών προς τον Διαχειριστή Προγράμματος σχετικά με τροποποιήσεις στο πρόγραμμα που επηρεάζουν το αναμενόμενο αποτέλεσμα του προγράμματος και τον στόχο του, και

(στ) παροχή συμβουλών προς τον Διαχειριστή Προγράμματος σχετικά με ανακατανομές πόρων στο πλαίσιο των προσκλήσεων και των προκαθορισμένων πράξεων του προγράμματος, για τις οποίες δεν απαιτείται τροποποίηση Προγραμματικής Συμφωνίας.

Επιπρόσθετα καθήκοντα για τους Εταίρους προγράμματος από τις Δότεριες Χώρες περιλαμβάνουν:

(ζ) παροχή συμβουλών για ενδεχόμενους εταίρους πράξεων από τις Δότεριες χώρες, κατά περίπτωση,

(η) επισκόπηση της προόδου που έχει πραγματοποιηθεί ως προς την ενίσχυση των διμερών σχέσεων, κατά περίπτωση, και

(θ) απόφαση σε συναίνεση με τον Διαχειριστή Προγράμματος για την χρήση των πόρων για διμερείς σχέσεις στο πρόγραμμα, κατά περίπτωση.

4. Η Επιτροπή Συνεργασίας τηρεί πρακτικά των συναντήσεών της στην Αγγλική.

Άρθρο 4.4

Πράξεις με τη συμμετοχή εταιρίου από τις Δότεριες Χώρες

1. Οι πράξεις μπορούν να προετοιμάζονται και να υλοποιούνται στην Ελλάδα σε συνεργασία με ένα ή περισσότερα νομικά πρόσωπα που εδρεύουν στις Δότεριες Χώρες. Σε συνάρτηση με τους στόχους του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 που αφορούν στις διμερείς σχέσεις, ο εκάστοτε Διαχειριστής Προγράμματος ενθαρρύνει και διευκολύνει τη δημιουργία τέτοιων συνεργασιών.

2. Για τις πληρωμές προς τους εταιίρους πράξεων-έργων μέσω του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΑΠΔΕ), εφαρμόζεται η διαδικασία πληρωμών εξωτερικού, καθώς και κάθε άλλη ειδικότερη οδηγία του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 4.5

Διμερείς πρωτοβουλίες

1. Οι διμερείς πρωτοβουλίες είναι δράσεις που εμπίπτουν στις παρακάτω κατηγορίες, οι οποίες υλοποιούνται σε συνεργασία μεταξύ φορέων από τις Δότεριες Χώρες και την Ελλάδα και χρηματοδοτούνται από το Ταμείο Διμερών Σχέσεων, είτε σε επίπεδο προγράμματος είτε σε εθνικό επίπεδο:

(α) αναζήτηση εταιίρων για πράξεις με την συμμετοχή εταιρίου από τις Δότεριες Χώρες πριν ή κατά την προετοιμασία μιας πρότασης χρηματοδότησης πράξης, η ανάπτυξη τέτοιων συνεργασιών και η προετοιμασία της αίτησης χρηματοδότησης για μια πράξη με την συμμετοχή εταιρίου από τις Δότεριες Χώρες,

(β) δικτύωση, ανταλλαγή, διαμοιρασμό και μεταφορά γνώσης, τεχνολογίας, εμπειρίας και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ φορέων στην Ελλάδα και φορέων στις Δότεριες Χώρες και κατά περίπτωση διεθνών οργανισμών, με την προϋπόθεση ότι κατ' ελάχιστον ένας φορέας από τις Δότεριες Χώρες εμπλέκεται στη δραστηριότητα,

(γ) δραστηριότητες που αποσκοπούν στην ενίσχυση της συνεργασίας και στην ανταλλαγή εμπειρίας και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των Διαχειριστών προγραμμάτων και αντίστοιχων φορέων από τα Δικαιούχα κράτη και τις Δότεριες Χώρες και, κατά περίπτωση, διεθνών οργανισμών, με την προϋπόθεση ότι κατ' ελάχιστον ένας φορέας από τις Δότεριες Χώρες εμπλέκεται στην δραστηριότητα, και

(δ) κάθε άλλη δραστηριότητα που αποσκοπεί στην ενίσχυση των διμερών σχέσεων μεταξύ των Δότεριων Χωρών και των Δικαιούχων κρατών.

2. Οι διμερείς πρωτοβουλίες εντάσσονται για χρηματοδότηση από το Ταμείο Διμερών Σχέσεων, είτε στο επίπεδο προγράμματος είτε στο εθνικό επίπεδο, ως διακριτές πράξεις στο πλαίσιο πρόσκλησης του προγράμματος.

3. Οι φορείς από την Ελλάδα και από τις Δότεριες Χώρες είναι επιλέξιμοι ως φορείς υλοποίησης των αντίστοιχων πράξεων διμερών πρωτοβουλιών.

Άρθρο 4.6

Ταμείο Διμερών Σχέσεων

1. Η Ελλάδα ως Δικαιούχο κράτος κατανέμει ποσό κατ' ελάχιστο ίσο με το 2% και κατά μέγιστο ίσο με το 5% της συνολικής κατανομής στην χώρα, προκειμένου να συσταθεί Ταμείο για την ενίσχυση των Διμερών σχέσεων, μεταξύ της Ελλάδας και των Δότεριων Χωρών. Το ακριβές ποσό ορίζεται στο Μνημόνιο Κατανόησης (Παράρτημα Ι της παρούσας) και κατανέμεται για υλοποίηση στο εθνικό επίπεδο και στο επίπεδο των προγραμμάτων. Η κατανομή στο επίπεδο του προγράμματος θα διανεμηθεί μεταξύ των προγραμμάτων που θα υλοποιηθούν στην Ελλάδα κατά την διάρκεια προετοιμασίας του Μνημονίου Κατανόησης και θα συμπεριληφθεί στην Προγραμματική Συμφωνία.

2. Οι κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών που ορίζονται στο κεφάλαιο 8 της παρούσας έχουν εφαρμογή κατ' αναλογία στο Ταμείο Διμερών Σχέσεων.

3. Δεν υφίσταται απαίτηση συγχρηματοδότησης με εθνικούς πόρους για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων. Σε εξαιρετικές και δεόντως τεκμηριωμένες περιπτώσεις, η Ελλάδα δύναται να αποφασίσει με υπουργική απόφαση του αρμόδιου Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών τη συγχρηματοδότηση του Ταμείου Διμερών Σχέσεων με εθνικούς πόρους.

4. Οι πληρωμές για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων λαμβάνουν τη μορφή προκαταβολής, ενδιάμεσων πληρωμών και πληρωμής του τελικού υπολοίπου (αποπληρωμής), και πραγματοποιούνται σύμφωνα με τα άρθρα 9.2, 9.3 και 9.5 της παρούσας. Η προκαταβολή αποδίδεται μετά την υπογραφή της Συμφωνίας για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, είναι δυνατόν να καταβληθούν έκτακτες προκαταβολές πριν την υπογραφή της Συμφωνίας για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων.

5. Οι πληρωμές για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων στο επίπεδο των προγραμμάτων λαμβάνουν τη μορφή προκαταβολής, ενδιάμεσων πληρωμών και πληρωμής του τελικού υπολοίπου (αποπληρωμής), και πραγμα-

τοποιοούνται σύμφωνα με τα άρθρα 9.2, 9.3 και 9.5 της παρούσας. Προκειμένου να καλυφθούν οι δαπάνες των πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 4.5 κατά τον σχεδιασμό των προγραμμάτων, η Επιτροπή ΧΜ δύναται να καταβάλει προκαταβολή άμεσα και απευθείας στους Διαχειριστές Προγραμμάτων. Η πληρωμή αυτή πραγματοποιείται σε συμφωνία με το Εθνικό Σημείο Επαφής, ύστερα από τον ορισμό του Διαχειριστή Προγράμματος. Για τα Προγράμματα υπό την ευθύνη διαχείρισης των ελληνικών αρχών αυτή η δυνατότητα υπόκειται στις ρυθμίσεις της εθνικής νομοθεσίας.

6. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η Επιτροπή ΧΜ και η Αρχή Πιστοποίησης δύνανται σε συμφωνία με το Εθνικό Σημείο Επαφής να πραγματοποιήσουν απευθείας πληρωμές από το Ταμείο Διμερών σχέσεων στον τελικό αποδέκτη. Για τα Προγράμματα και έργα υπό την ευθύνη διαχείρισης των ελληνικών αρχών αυτή η δυνατότητα υπόκειται στις ρυθμίσεις της εθνικής νομοθεσίας. Το Εθνικό Σημείο Επαφής ενημερώνεται εγκαίρως για την πραγματοποίηση τέτοιων πληρωμών. Οι πληρωμές από την Επιτροπή ΧΜ σύμφωνα με την παρούσα παράγραφο δεν αναιρούν τις υποχρεώσεις της χώρας για τη διαχείριση και τις αναφορές, σχετικά με το Ταμείο Διμερών Σχέσεων.

7. Για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων εκδίδεται σε συνέχεια της έγκρισης της Συμφωνίας Ταμείου Διμερών Σχέσεων του άρθρου 4.8, «απόφαση χρηματοδότησης Ταμείου Διμερών σχέσεων», αρμοδίως από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών. Η απόφαση χρηματοδότησης του Ταμείου Διμερών Σχέσεων καθορίζει το ύψος του συνολικού ποσού χρηματοδότησης του Ταμείου Διμερών Σχέσεων, την κατανομή πόρων στο εθνικό επίπεδο, το πλαίσιο υλοποίησης και χρηματοδότησης των πράξεων-διμερών πρωτοβουλιών και κάθε άλλο όρο που πιθανώς προκύπτει από την Συμφωνία Ταμείου Διμερών Σχέσεων. Στην απόφαση αναφέρεται και ο αντίστοιχος φορέας χρηματοδότησης, εκτός αν ορίζεται αλλού διαφορετικά. Η απόφαση χρηματοδότησης ενσωματώνει τη Συμφωνία Ταμείου Διμερών Σχέσεων του άρθρου 4.8 ως παράρτημα Ι.

8. Η διαχείριση του Ταμείου Διμερών Σχέσεων στο επίπεδο των προγραμμάτων αποτελεί μέρος της διαχείρισης του συνολικού προγράμματος και διέπεται από τις προβλέψεις που συμπεριλαμβάνονται στην υπουργική απόφαση χρηματοδότησης προγράμματος του άρθρου 6.6 της παρούσας.

9. Στην περίπτωση των διμερών πράξεων - πρωτοβουλιών που υλοποιούνται στο εθνικό επίπεδο, οι Αποφάσεις ένταξης εκδίδονται με μέριμνα του Εθνικού Σημείου Επαφής και υπογράφονται από τον αρμόδιο για τον ΕΟΧ Υπουργό, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Γραμματέα ΕΣΠΑ. Φορέας χρηματοδότησης ορίζεται το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, πλην αιτιολογημένων αιτημάτων όπου ο Έλληνας φορέας υλοποίησης είναι φορέας της Κεντρικής Διοίκησης, Υπουργείο ή φορέας εποπτευόμενος από Υπουργείο και στην περίπτωση αυτή δύνανται να εγγράφονται σε ΣΑ του οικείου φορέα στο ΑΠΔΕ.

10. Στην περίπτωση των διμερών πράξεων-πρωτοβουλιών που υλοποιούνται από φορείς που έχουν την έδρα τους στο εξωτερικό, οι οποίοι δεν προχρηματοδοτούνται από το ΑΠΔΕ, η Αρχή Πιστοποίησης δύναται να μεταφέρει από τον τραπεζικό λογαριασμό που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος τα ποσά που δικαιούνται να λάβουν οι υπόψη φορείς, στους τραπεζικούς τους λογαριασμούς μετά από έγγραφό του Διαχειριστή Προγράμματος ή του Εθνικού Σημείου Επαφής αντιστοίχως.

Άρθρο 4.7

Ταμείο Διμερών Σχέσεων στο εθνικό επίπεδο

1. Το Εθνικό Σημείο Επαφής είναι υπεύθυνο για τη διαχείριση και χρήση των πόρων του Ταμείου Διμερών Σχέσεων στο εθνικό επίπεδο, σε συμφωνία με το άρθρο 4.9 και υποβάλει αναφορά για την χρήση τους με τις Ενδιάμεσες Οικονομικές Εκθέσεις, τις Ετήσιες και την Τελική Έκθεση στο Εθνικό επίπεδο.

2. Η πρώτη ημερομηνία επιλεξιμότητας για χρηματοδότηση βάσει του παρόντος άρθρου είναι η ημερομηνία κατά την οποία τίθεται σε ισχύ το Μνημόνιο Κατανόησης. Η τελική ημερομηνία επιλεξιμότητας βάσει του παρόντος άρθρου είναι η 30η Απριλίου 2032.

Άρθρο 4.8

Συμφωνία Ταμείου Διμερών Σχέσεων

1. Το συντομότερο δυνατό μετά την υπογραφή του Μνημονίου Κατανόησης, η Επιτροπή ΧΜ και το Εθνικό Σημείο Επαφής συνάπτουν συμφωνία για τους πόρους για διμερείς σχέσεις στο εθνικό επίπεδο, εφεξής Συμφωνία Ταμείου Διμερών Σχέσεων. Το υπόδειγμα συμφωνίας παρέχεται στο παράρτημα 3 του Κανονισμού ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

2. Η Συμφωνία Ταμείου Διμερών Σχέσεων ορίζει, μεταξύ άλλων:

- (α) το ύψος και τον στόχο της χρηματοδότησης,
- (β) τον ρόλο, τη λειτουργία και τη σύνθεση της Μεικτής Επιτροπής για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων, και
- (γ) τις διαδικασίες και απαιτήσεις για το Σχέδιο Δράσης.

Άρθρο 4.9

Μεικτή Επιτροπή για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων

1. Το Εθνικό Σημείο Επαφής συστήνεται το συντομότερο δυνατό μετά την υπογραφή του Μνημονίου Κατανόησης (ΜοΥ) την Μεικτή Επιτροπή για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων. Τα καθήκοντά της περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων:

(α) τη συζήτηση θεμάτων διμερούς ενδιαφέροντος, τον προσδιορισμό διμερών πρωτοβουλιών και την παρακολούθηση της συνολικής προόδου επίτευξης του στόχου της ενίσχυσης των διμερών σχέσεων·

(β) την έγκριση του Σχεδίου Δράσης διμερών σχέσεων, στο εθνικό επίπεδο, και

(γ) την απόφαση με κοινή συναίνεση για την χρήση των πόρων του Ταμείου Διμερών Σχέσεων στο εθνικό επίπεδο. Σε περίπτωση που δεν εξασφαλίζεται συναίνεση, η απόφαση λαμβάνεται από την Επιτροπή ΧΜ.

2. Η Μεικτή Επιτροπή Ταμείου Διμερών Σχέσεων, της οποίας προεδρεύει το Εθνικό Σημείο Επαφής, απαρτίζεται από εκπροσώπους των Δότριων Χωρών συμπεριλαμβανομένων των πρεσβειών των Δότριων Χωρών, και της Ελλάδος συμπεριλαμβανομένου εκπροσώπου του Υπουργείου Εξωτερικών.

3. Η Μεικτή Επιτροπή για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων συνέρχεται τουλάχιστον μία φορά τον χρόνο.

Άρθρο 4.10

Ταμείο Διμερών Σχέσεων στο επίπεδο προγράμματος

1. Ο Διαχειριστής Προγράμματος είναι υπεύθυνος για την διαχείριση και χρήση των πόρων του Ταμείου Διμερών Σχέσεων στο επίπεδο του προγράμματος. Στην περίπτωση των προγραμμάτων με Εταίρο από τις Δότριες Χώρες, οι αποφάσεις για τη χρήση των πόρων του Ταμείου Διμερών Σχέσεων του προγράμματος λαμβάνονται με συναίνεση μεταξύ του Διαχειριστή Προγράμματος και του/των Εταίρου/ων από τις Δότριες Χώρες.

2. Η πρώτη ημερομηνία επιλεξιμότητας για χρηματοδότηση βάσει του παρόντος άρθρου είναι η ημερομηνία κατά την οποία τίθεται σε ισχύ το Μνημόνιο Κατανόησης. Η τελική ημερομηνία επιλεξιμότητας βάσει του παρόντος άρθρου είναι η 31η Δεκεμβρίου 2031.

3. Η χρήση των πόρων του Ταμείου Διμερών Σχέσεων στο επίπεδο του προγράμματος αναφέρεται στις ετήσιες και τελικές Εκθέσεις στο Εθνικό επίπεδο, στις Ενδιάμεσες Οικονομικές Εκθέσεις και στην Τελική Έκθεση Προγράμματος.

4. Ο Διαχειριστής Προγράμματος, με τη σύμφωνη γνώμη του Εθνικού Σημείου Επαφής και της Επιτροπής ΧΜ, μπορεί να αναθέσει τη χρήση και τη διαχείριση μέρους των πόρων του Ταμείου Διμερών Σχέσεων στο επίπεδο του προγράμματος στον/στους Εταίρο/ους από τις Δότριες Χώρες. Σε αυτή την περίπτωση, ο/οι Εταίρος/οι και ο Διαχειριστής Προγράμματος συνάπτουν συμφωνία που περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες ρυθμίσεις προκειμένου ο Διαχειριστής Προγράμματος να είναι σε θέση να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις αναφορών και εκθέσεων που περιγράφονται στην παρ. 3.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Συστήματα διαχείρισης και ελέγχου

Άρθρο 5.1

Γενικές αρχές των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου

1. Η Ελλάδα ως Δικαιούχο κράτος έχει την ευθύνη για την διαχείριση και τον έλεγχο της εφαρμογής του ΧΜ ΕΟΧ που υλοποιείται από τις εθνικές αρχές, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων του Ταμείου Διμερών Σχέσεων και της Τεχνικής Βοήθειας. Το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου για την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 οφείλει να εξασφαλίζει την τήρηση των αρχών της λογοδοσίας, της οικονομίας, της αποδοτικότητας, της αποτελεσματικότητας και των κύριων απαιτήσεων, όπως αναφέρονται στην παρ. 2.

2. Ειδικότερα, το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου που καθορίζεται με την παρούσα απόφαση, συμπεριλαμβανομένων των Παραρτημάτων αυτής, υπηρετεί τις παρακάτω κύριες απαιτήσεις:

(α) Ορισμό των αρμοδιοτήτων των φορέων που εμπλέκονται στην διαχείριση και τον έλεγχο, καθώς και στην κατανομή των λειτουργιών στο εσωτερικό του κάθε φορέα.

(β) Συμμόρφωση με την αρχή του διαχωρισμού των αρμοδιοτήτων και καθηκόντων μεταξύ αυτών των φορέων και στο εσωτερικό τους και, κατά περίπτωση, έγγραφη ανάθεση των αρμοδιοτήτων για την υποβολή εκθέσεων, επίβλεψη και παρακολούθηση των ανατεθέντων καθηκόντων.

(γ) Κατάλληλα κριτήρια και διαδικασίες για την επιλογή των πράξεων και διμερών πρωτοβουλιών, σε συμμόρφωση με την παρούσα απόφαση.

(δ) Προσθήκους ενημέρωση προς τους δικαιούχους σχετικά με τις προϋποθέσεις για την χρηματοδότηση των ενταγμένων πράξεων και πρωτοβουλιών.

(ε) Προσθήκουσες επαληθεύσεις και διαδικασίες για την διασφάλιση της νομιμότητας και της κανονικότητας της δαπάνης και προσθήκουσες διαδικασίες για την εξέταση της συμμόρφωσης με τους όρους για τα απλοποιημένα κόστη.

(στ) Αποδοτικά συστήματα και διαδικασίες για την εξασφάλιση της τήρησης του απαραίτητου αρχείου εγγράφων για επαρκή διαδρομή ελέγχου.

(ζ) Αξιόπιστα ηλεκτρονικά συστήματα καταχώρισης και τήρησης στοιχείων για την λογιστική διαχείριση, την παρακολούθηση, την υποβολή εκθέσεων, τις επαληθεύσεις, τους ελέγχους και την αξιολόγηση, συμπεριλαμβανομένων των προσηκόντων διαδικασιών που εγγυώνται την ασφάλεια, ακεραιότητα και εμπιστευτικότητα των στοιχείων και τον έλεγχο ταυτότητας των χρηστών.

(η) Αποτελεσματική εφαρμογή αναλογικών μέτρων καταπολέμησης της απάτης.

(θ) Προσθήκουσες διαδικασίες για την κατάρτιση, υποβολή και επιβεβαίωση της πληρότητας, ορθότητας και αξιοπιστίας των Ενδιάμεσων Οικονομικών Εκθέσεων και του τελικού υπολοίπου.

(ι) Ελεγκτικά καθήκοντα που πραγματοποιούνται σε συμφωνία με διεθνώς αποδεκτά ελεγκτικά πρότυπα.

(ια) Προσθήκοντες ελέγχους για το σύστημα διαχείρισης και ελέγχου.

(ιβ) Προσθήκοντες ελέγχους για τις δηλωθείσες δαπάνες.

(ιγ) Προσθήκουσες διαδικασίες για την διατύπωση αξιόπιστης ελεγκτικής γνώμης και για την προετοιμασία της Ετήσιας Έκθεσης Ελέγχου και της Τελικής Έκθεσης Ελέγχου, και

(ιδ) Διαδικασίες υποβολής εκθέσεων και παρακολούθησης σχετικά με παράτυπιες και με την ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

3. Η Ελλάδα ως Δικαιούχο κράτος και όλοι οι φορείς που μετέχουν στον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 οφείλουν να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της Επιτροπής ΧΜ για την ηλεκτρονική υποβολή πληροφοριών.

Άρθρο 5.2

Ορισμός εθνικών φορέων

1. Η Ελλάδα ως Δικαιούχο κράτος ορίζει τους ακόλουθους φορείς ως αρμόδιους για την υλοποίηση του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ 2021-2028 στο Μνημόνιο Κατανόησης -ΜοU (βλ. Παράρτημα Ι), όπως ισχύει:

(α) Εθνικό Σημείο Επαφής (National Focal Point): Εθνικό Σημείο Επαφής (ΕΣΕ) για τους σκοπούς της παρούσας αποτελεί η Ειδική Υπηρεσία προγραμματισμού, συντονισμού και παρακολούθησης της υλοποίησης Χρηματοδοτικών Μηχανισμών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΥ ΧΜ ΕΟΧ), της Γενικής Γραμματείας ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

(β) Αρχή Πιστοποίησης (Certifying Authority): Αρχή Πιστοποίησης αποτελεί η Ειδική Υπηρεσία Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων (εφεξής Αρχή Πιστοποίησης), η οποία υπάγεται στη Γενική Γραμματεία ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

(γ) Αρχή Ελέγχου (Audit Authority): Αρχή Ελέγχου αποτελεί η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (Ε.Δ.ΕΛ.) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

2. Οι Δότριες Χώρες και η Ελλάδα μπορούν να αποφασίσουν στο Μνημόνιο Κατανόησης ότι το Εθνικό Σημείο Επαφής, επιπλέον των καθηκόντων που αναφέρονται στο άρθρο 5.3, αναλαμβάνει και καθήκοντα της Αρχής Πιστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 5.4. Τέτοιες διευθετήσεις οφείλουν να διασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση τον κατάλληλο λειτουργικό διαχωρισμό των αρμοδιοτήτων που συνδέονται με πληρωμές, από άλλες αρμοδιότητες του Εθνικού Σημείου Επαφής. Εάν υπάρξει τέτοια διευθέτηση, η παράγραφος 4 ακολουθως δεν έχει εφαρμογή.

3. Με την επιφύλαξη του άρθρου 6.9, στο Μνημόνιο Κατανόησης ορίζεται ο Διαχειριστής Προγράμματος για κάθε πρόγραμμα. Ο Διαχειριστής Προγράμματος οφείλει να διαθέτει στενή σχέση με τον τομέα ή ενότητα που αφορά το Πρόγραμμα. Η διαχείριση των Προγραμμάτων ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 στην Ελλάδα ανατίθεται στους Διαχειριστές Προγραμμάτων που αναφέρονται στο Μνημόνιο Κατανόησης μεταξύ των Δότριων Χωρών και Ελλάδας (Παράρτημα Ι της παρούσας).

4. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η Επιτροπή ΧΜ μπορεί να εγκρίνει την ανάληψη από το Εθνικό Σημείο Επαφής του ρόλου του Διαχειριστή Προγράμματος για ένα ή περισσότερα Προγράμματα.

5. Εάν το Εθνικό Σημείο Επαφής αναλάβει ρόλο Διαχειριστή Προγράμματος, δεν δύναται να αναλάβει τα καθήκοντα που αναφέρονται στο άρθρο 12.3.1 της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 5.3

Εθνικό Σημείο Επαφής

1. Το Εθνικό Σημείο Επαφής (ΕΣΕ) έχει τη συνολική ευθύνη να εξασφαλίζει ότι τα προγράμματα συνεισφέρουν στην επίτευξη των στόχων του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ 2021-2028 και ότι η υλοποίησή του

στην Ελλάδα συμμορφώνεται με το άρθρο 1.3 της παρούσας. Λειτουργεί ως σημείο επαφής και είναι αρμόδιο και υπεύθυνο για την υλοποίηση του Μνημονίου Κατανόησης.

2. Το Εθνικό Σημείο Επαφής εκπροσωπεί την Ελλάδα ως Δικαιούχο κράτος στις σχέσεις της με την Επιτροπή ΧΜ αναφορικά με την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 στη χώρα.

3. Το Εθνικό Σημείο Επαφής εξασφαλίζει ότι τα προγράμματα υλοποιούνται σύμφωνα με το νομικό πλαίσιο του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ 2021-2028 και παρακολουθεί την πρόοδο και την ποιότητα υλοποίησής τους. Για τον σκοπό αυτό, το Εθνικό Σημείο Επαφής αξιολογεί σε συνεχή και συστηματική βάση τους κινδύνους όσον αφορά την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και μπορεί να λάβει τα μέτρα που θεωρεί αναγκαία και συμβατά με τον Κανονισμό ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, συμπεριλαμβανομένης της επαλήθευσης της ποιότητας και του περιεχομένου τυχόν εγγράφων που παρέχονται στην Επιτροπή ΧΜ μέσω αυτού, καθώς και να ζητήσει τις απαραίτητες τροποποιήσεις σε αυτά. Το Εθνικό Σημείο Επαφής λαμβάνει κάθε απαραίτητο μέτρο προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι Διαχειριστές Προγραμμάτων έχουν πλήρη αντίληψη των αναληφθεισών εκ μέρους τους ευθυνών και υποχρεώσεων, βάσει του νομικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ 2021-2028.

4. Το Εθνικό Σημείο Επαφής παρακολουθεί σε τακτική βάση την πρόοδο των προγραμμάτων αναφορικά με τα αποτελέσματα, εκροές και στόχους του εκάστοτε προγράμματος σύμφωνα με τους συμφωνηθέντες δείκτες και οικονομικές απαιτήσεις κάθε προγράμματος. Τα αποτελέσματα της παρακολούθησης καταγράφονται στην Ετήσια Έκθεση σε Εθνικό επίπεδο.

5. Το Εθνικό Σημείο Επαφής έχει τον ρόλο και τα καθήκοντα του Διαχειριστή Προγράμματος για την υλοποίηση των πράξεων της Τεχνικής Βοήθειας του άρθρου 8.11 και του Ταμείου Διμερών Σχέσεων ΧΜ ΕΟΧ στο εθνικό επίπεδο του άρθρου 4.7 της παρούσας.

6. Ο ρόλος και αρμοδιότητες του Εθνικού Σημείου Επαφής δύναται να ορίζονται ειδικότερα στο Μνημόνιο Κατανόησης, καθώς και σε σχετικές εθνικές διατάξεις με την επιφύλαξη του Κανονισμού ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

7. Σύμφωνα με το από 20-3-2026 ΜοΥ μεταξύ των Δότριων Χωρών και της Ελλάδας (Παράρτημα Ι), το Εθνικό Σημείο Επαφής ορίζεται επιπρόσθετα ως Διαχειριστής του Προγράμματος «Τοπική Ανάπτυξη».

Άρθρο 5.4

Αρχή Πιστοποίησης

1. Η Αρχή Πιστοποίησης είναι αρμόδια ειδικότερα για:

(α) την υποβολή στην Επιτροπή του ΧΜ των πιστοποιημένων ενδιάμεσων οικονομικών εκθέσεων και των τελικών εκθέσεων των προγραμμάτων, όπως αναφέρονται στα άρθρα 9.3 και 6.8 αντίστοιχα, πιστοποιώντας ότι:

(i) η υποβληθείσα περιληπτική καταγραφή των επιλέξιμων δαπανών που υποβάλλονται από το Διαχειριστή Προγράμματος συμφωνεί επακριβώς και επαληθεύεται από τα συνημμένα σχετικά έγγραφα

(ii) τα υποβληθέντα σχετικά έγγραφα έχουν ελεγχθεί ως προς τη γνησιότητα, την ορθότητα και την ακρίβεια τους

(iii) η περιληπτική καταγραφή των επιλέξιμων δαπανών βασίζεται και συμμορφώνεται με ένα επαληθεύσιμο λογιστικό σύστημα, σύμφωνο με τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές και μεθόδους

(iv) η περιληπτική καταγραφή των επιλέξιμων δαπανών αφορά δαπάνες που εμπίπτουν στους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών, όπως αποτυπώνονται στον Κανονισμό ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028

(v) η περιληπτική καταγραφή των επιλέξιμων δαπανών αποτελεί μέρος της υλοποίησης του Προγράμματος σύμφωνα με την Προγραμματική Συμφωνία

(vi) διασφαλίζεται η ύπαρξη επαρκούς διαδρομής ελέγχου, και

(vii) η προβλεπόμενη εθνική συμμετοχή ανά πρόγραμμα έχει καταβληθεί.

(β) την υποβολή στην Επιτροπή ΧΜ, στο πλαίσιο των Ενδιάμεσων Οικονομικών Εκθέσεων, προβλέψεων πιθανών αιτήσεων πληρωμών, σύμφωνα με το άρθρο 9.3 της παρούσας

(γ) την υποβολή στην Επιτροπή ΧΜ αιτημάτων για την καταβολή πληρωμών της Τεχνικής Βοήθειας, σύμφωνα με το άρθρο 9.4 της παρούσας

(δ) τη δήλωση στην Επιτροπή ΧΜ των παραγόμενων τόκων, σύμφωνα με το άρθρο 9.7

(ε) την ενσωμάτωση κατά τη διαδικασία της πιστοποίησης των αποτελεσμάτων όλων των ελέγχων που πραγματοποιούνται από την Αρχή Ελέγχου ή υπό την ευθύνη της

(στ) την τήρηση σε ηλεκτρονική μορφή των λογιστικών εγγραφών των δαπανών που δηλώνονται στην Επιτροπή του ΧΜ και αξιοποιώντας σχετικά το ΟΠΣ -ΕΟΧ.

(ζ) την εξασφάλιση ότι οι σχετικοί πόροι καταβάλλονται στους Διαχειριστές Προγραμμάτων, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 9.1.

(η) την εξασφάλιση ότι οι πόροι που ανακτώνται καθώς και οι πόροι που καθίστανται μη διαθέσιμοι μετά

την ακύρωση του συνόλου ή μέρους της χρηματοδοτικής συνδρομής για ένα πρόγραμμα ή πράξη, επιστρέφονται στην Επιτροπή ΧΜ πριν από το κλείσιμο του προγράμματος.

2. Η Αρχή Πιστοποίησης μεριμνά για τη δημιουργία και τήρηση έντοκου τραπεζικού λογαριασμού για τον ΧΜ 2021-2028.

3. Σε περίπτωση έργων του Ταμείου Διμερών Σχέσεων που υλοποιούνται από φορείς που έχουν την έδρα τους στο εξωτερικό, η Αρχή Πιστοποίησης δύναται να μεταφέρει από τον τραπεζικό λογαριασμό που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος τα ποσά που δικαιούνται να λάβουν οι υπόψη φορείς, στους τραπεζικούς τους λογαριασμούς μετά από έγγραφό του Διαχειριστή Προγράμματος.

Άρθρο 5.5

Αρχή Ελέγχου

1. Η Αρχή Ελέγχου είναι αρμόδια ειδικότερα για:

(α) την προετοιμασία εντός εννέα μηνών από την έγκριση του τελευταίου προγράμματος μιας στρατηγικής ελέγχου (audit strategy) βάσει κινδύνου, η οποία καλύπτει το σύνολο της κατανομής του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 στην Ελλάδα. Η στρατηγική ελέγχου ορίζει τη μεθοδολογία ελέγχου, τη μέθοδο δειγματοληψίας για τους ελέγχους πράξεων καθώς και τον ενδεικτικό προγραμματισμό των ελέγχων, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι έλεγχοι κατανέμονται ομοιόμορφα σε ολόκληρη την προγραμματική περίοδο. Η στρατηγική ελέγχου επικαιροποιείται σε ετήσια βάση εφόσον κρίνεται αναγκαίο. Η Αρχή Ελέγχου υποβάλλει την στρατηγική ελέγχου στην Επιτροπή ΧΜ στην Αγγλική εντός ενός μηνός από την υποβολή σχετικού αιτήματος. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της,

(β) την πραγματοποίηση ελέγχων προκειμένου να πιστοποιηθεί η αποτελεσματική λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου στο εθνικό επίπεδο,

(γ) την πραγματοποίηση ελέγχων προκειμένου να πιστοποιηθεί η αποτελεσματική λειτουργία του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου στο επίπεδο των προγραμμάτων. Οι έλεγχοι πραγματοποιούνται σε κατάλληλο δείγμα από τα προγράμματα βάσει εκτίμησης κινδύνου.

(δ) τη διασφάλιση ότι οι έλεγχοι πραγματοποιούνται βάσει κατάλληλου δείγματος προκειμένου να επαληθευθεί η νομιμότητα και κανονικότητα των δηλωμένων δαπανών, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης των όρων για τα απλοποιημένα κόστη.

(ε) μέχρι τις 15 Φεβρουαρίου κάθε έτους, για τα έτη από το 2027 έως το 2032:

(i) με την υποβολή στην Επιτροπή ΧΜ ετήσιας έκθεσης ελέγχου στην οποία παρατίθενται τα ευρήματα των ελέγχων που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της προηγούμενης 12-μηνιας περιόδου που λήγει στις 30 Ιουνίου του προηγούμενου ημερολογιακού έτους. Η ετήσια έκθεση ελέγχου είναι σύμφωνη με τη στρατηγική ελέγχου του προγράμματος και αναφέρει τυχόν ελλείψεις που εντοπίστηκαν στο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου. Η πρώτη έκθεση, η οποία υποβάλλεται μέχρι τις 15 Φεβρουαρίου 2027, καλύπτει τα ευρήματα από τους ελέγχους που πραγματοποιήθηκαν την περίοδο μέχρι 30 Ιουνίου 2026. Τα συμπεράσματα που αφορούν στους λογιστικούς ελέγχους που πραγματοποιούνται μετά την 1η Ιουλίου 2031 περιλαμβάνονται στην τελική έκθεση ελέγχου η υποβολή της οποίας είναι αναγκαία για την υποβολή της δήλωσης κλεισίματος της προγραμματικής περιόδου, όπως αναφέρεται στο σημείο (στ), και

(ii) τη διατύπωση γνώμης προς την Επιτροπή ΧΜ λαμβανομένων υπόψη των λογιστικών και άλλων ελέγχων που έχουν διενεργηθεί υπό την ευθύνη της, αναφορικά με την αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου, ώστε να παρέχει εύλογη βεβαιότητα για την ορθότητα των καταστάσεων δαπανών που υποβάλλονται στην Επιτροπή ΧΜ και, συνεπώς, για την νομιμότητα και κανονικότητα των σχετικών συναλλαγών, καθώς επίσης ότι έχουν τηρηθεί οι όροι για την πληρωμή στις διαφορετικές κατηγορίες απλοποιημένου κόστους. Η διατύπωση γνώμης ακολουθεί το πρότυπο που παρέχεται από την Επιτροπή ΧΜ.

(στ) την υποβολή στην Επιτροπή ΧΜ το αργότερο μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2032 δήλωσης κλεισίματος, στην οποία ελέγχεται η βασιμότητα της αίτησης για την εξόφληση του τελικού υπολοίπου, στις τελικές εκθέσεις προγράμματος. Η δήλωση κλεισίματος ακολουθεί το πρότυπο που παρέχεται από την Επιτροπή ΧΜ.

2. Όπου η Αρχή Ελέγχου επιλέγει να μην πραγματοποιήσει ελέγχους σύμφωνα με τα σημεία 1 (β) έως (δ), οφείλει να αναθέτει σε ανεξάρτητο και πιστοποιημένο ορκωτό ελεγκτή τη διενέργεια αυτών.

3. Η Αρχή Ελέγχου διασφαλίζει ότι οι έλεγχοι είναι συμβατοί με τα διεθνή ελεγκτικά πρότυπα.

4. Για τους σκοπούς του σημείου (δ) της παρ. 1, ο έλεγχος της δηλωθείσας δαπάνης στην περίοδο αναφοράς, όπως περιγράφεται στο σημείο 1(ε)(ii), διενεργείται βάσει αντιπροσωπευτικού δείγματος και ως γενική μέθοδος τίθεται η στατιστική δειγματοληψία. Στην περίπτωση αυτή, το μέγεθος του δείγματος οφείλει να είναι επαρκές προκειμένου η Αρχή Ελέγχου να δύναται να διατυπώσει έγκυρη γνωμοδότηση, όπως προβλέπεται από το σημείο (ε) (ii) της παρ. 1.

5. Σε επαρκώς αιτιολογημένες περιπτώσεις σύμφωνα με την επαγγελματική κρίση της Αρχής Ελέγχου, είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί μη στατιστική μέθοδος δειγματοληψίας για τους σκοπούς της διατύπωσης πορίσματος της Αρχής Ελέγχου, σύμφωνα με τα διεθνώς αποδεκτά πρότυπα λογιστικού ελέγχου και σε κάθε περίπτωση που ο αριθμός των πράξεων για μια περίοδο αναφοράς δεν επαρκεί για τη χρήση στατιστικής μεθόδου. Η μη στατιστική μέθοδος δειγματοληψίας καλύπτει κατ'ελάχιστον 10% των πράξεων για τις οποίες έχει δηλωθεί δαπάνη κατά τη διάρκεια μίας χρήσης και κατ'ελάχιστον 15% του συνόλου της δαπάνης που έχει δηλωθεί κατά τη διάρκεια αυτής.

6. Κατά τη διενέργεια ελέγχων, η Αρχή Ελέγχου λαμβάνει δεόντως υπόψη τις αρχές του μοναδικού ελέγχου και της αναλογικότητας σε σχέση με το επίπεδο κινδύνου για την υλοποίηση του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού του ΕΟΧ. Αυτό ισχύει, ιδίως, για την αποφυγή επικαλύψεων ελέγχων και επαληθεύσεων των ίδιων δαπανών με στόχο την ελαχιστοποίηση του κόστους των επαληθεύσεων και των ελέγχων και του διοικητικού φόρτου για τους δικαιούχους. Η Αρχή Ελέγχου χρησιμοποιεί πρώτα όλες τις πληροφορίες και τα αρχεία που αναφέρονται στο άρθρο 5.6. παρ. 1 σημείο (ια), συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων των επαληθεύσεων, και ζητά να λαμβάνει πρόσθετα έγγραφα και αποδεικτικά στοιχεία ελέγχου από τους ενδιαφερόμενους δικαιούχους μόνο όταν, βάσει της επαγγελματικής της κρίσης, αυτό απαιτείται για την υποστήριξη αξιόπιστων συμπερασμάτων ελέγχου.

7. Η Αρχή Ελέγχου και η Επιτροπή ΧΜ συναντώνται σε τακτική βάση και, εκτός εάν συμφωνηθεί διαφορετικά, κατ'ελάχιστον μία φορά το χρόνο για να εξετάσουν τη στρατηγική ελέγχου, την Ετήσια Έκθεση Ελέγχου και τη διατύπωση γνώμης, να συντονίσουν τον προγραμματισμό τους και τις μεθόδους ελέγχου και να ανταλλάξουν απόψεις για θέματα που σχετίζονται με τη βελτίωση του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.

Άρθρο 5.6

Διαχειριστής Προγράμματος

1. Κάθε Διαχειριστής Προγράμματος (Programme Operator) είναι υπεύθυνος για την προετοιμασία και την υλοποίηση του προγράμματος σύμφωνα με τις αρχές που περιγράφονται στο άρθρο 1.3 και συγκεκριμένα για:

(α) τη διασφάλιση ότι οι πράξεις συμβάλλουν στους γενικούς στόχους του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και στα επιδιωκόμενα από το πρόγραμμα παραδοτέα, αποτελέσματα και στόχους και ότι είναι συμβατές με τον Κανονισμό, την προγραμματική συμφωνία καθώς επίσης και με την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία σε όλες τις φάσεις της υλοποίησής τους,

(β) τη διασφάλιση ότι διαθέτει το απαραίτητο επίπεδο γνώσης και εμπειρίας για τον σχεδιασμό του προγράμματος και για την ανάπτυξη του πλαισίου αποτελεσμάτων,

(γ) τη διαχείριση των προσκλήσεων, τη συλλογή των αιτήσεων, την επιλογή των πράξεων που θα χρηματοδοτηθούν και την έκδοση Αποφάσεων ένταξης για κάθε πράξη,

(δ) τη διευκόλυνση της διμερούς συνεργασίας, την διαχείριση των πόρων του Ταμείου Διμερών Σχέσεων στο επίπεδο του προγράμματος,

(ε) την επαλήθευση των δαπανών που έχουν δηλωθεί από τους φορείς υλοποίησης καθώς και ότι αυτές είναι συμβατές με τον Κανονισμό ΕΟΧ, την προγραμματική συμφωνία και την ισχύουσα εθνική και ενωσιακή νομοθεσία,

(στ) τη διασφάλιση ότι οι εκταμιεύσεις της χρηματοδότησης των πράξεων γίνονται έγκαιρα,

(ζ) τη διασφάλιση της ποιότητας υλοποίησης του προγράμματος και την επαλήθευση της προόδου των πράξεων αναφορικά με τα αναμενόμενα αποτελέσματα του προγράμματος και τα δεδομένα των αποτελεσμάτων,

(η) την εκτίμηση των κινδύνων για την αποτελεσματική υλοποίηση του προγράμματος και των αποτελεσμάτων του και την λήψη κατάλληλων μέτρων,

(θ) την οργάνωση ετήσιας παρακολούθησης ενός δείγματος έργων, που επιλέγεται βάσει αξιολόγησης κινδύνου και συμπεριλαμβάνει τυχαίο δείγμα πράξεων, μέσω και επιτόπιας επαλήθευσης, εφόσον απαιτείται,

(ι) τη διασφάλιση ότι η χρηματοδοτική συνδρομή χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τον σκοπό του προγράμματος και των πράξεων του σύμφωνα με την προγραμματική συμφωνία και ότι όλοι οι πόροι του προγράμματος χρησιμοποιούνται μόνο για τους σκοπούς που προβλέπονται στην προγραμματική συμφωνία,

(ια) τη διασφάλιση ότι τηρείται πληροφοριακό σύστημα για την καταχώρηση και αποθήκευση των λογιστικών αρχείων για κάθε πράξη στο πλαίσιο του προγράμματος και ότι συλλέγονται τα στοιχεία που αφορούν στην υλοποίηση που απαιτείται για την οικονομική διαχείριση, την υποβολή εκθέσεων, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις, τους ελέγχους και την αξιολόγηση,

(ιβ) τη σύσταση οργανωτικής δομής του Διαχειριστή Προγράμματος η οποία να εξασφαλίζει την ανεξαρτησία και λειτουργική αυτονομία της διοικητικής μονάδας που είναι αρμόδια για την επαλήθευση των δαπανών και την έγκριση των αιτήσεων πληρωμών από άλλες μονάδες αρμόδιες για την υλοποίηση του προγράμματος,

(ιγ) με την επιφύλαξη διατάξεων περί του αντιθέτου στην εθνική έννομη τάξη, τη δημιουργία και τήρηση ξεχωριστού έντοκου τραπεζικού λογαριασμού αποκλειστικά για πόρους που προορίζονται ή εξοικονομούνται για ανακατανομή,

(ιδ) τη διασφάλιση ότι, με την επιφύλαξη των εθνικών λογιστικών προτύπων, οι φορείς υλοποίησης τηρούν είτε διακριτό λογιστικό σύστημα ή κατάλληλη λογιστική κωδικοποίηση για όλες τις συναλλαγές που σχετίζονται με την πράξη,

(ιε) τη διασφάλιση της διαφάνειας και της διαθεσιμότητας των εγγράφων σύμφωνα με τις απαιτήσεις του άρθρου 9.8.

(ιστ) τη διασφάλιση ότι η Αρχή Πιστοποίησης λαμβάνει, με σκοπό την πιστοποίηση, όλες τις απαραίτητες πληροφορίες για τις διαδικασίες και τις επαληθεύσεις που πραγματοποιούνται σε σχέση με τις δαπάνες,

(ιζ) τη σύνταξη και υποβολή των ενδιάμεσων οικονομικών εκθέσεων, της τελικής έκθεσης του προγράμματος και των εκθέσεων σχετικά με τα ποσά των τόκων που εισπράχθηκαν βάσει των άρθρων 6.8, 9.3, 9.5 και 9.7,

(ιη) την υποβολή στην Αρχή Πιστοποίησης των προβλέψεων των πιθανών αιτήσεων πληρωμών, ως τμήμα των ενδιάμεσων οικονομικών εκθέσεων που θα απαιτηθούν ώστε η Αρχή Πιστοποίησης να εκπληρώσει τις υποχρεώσεις σύμφωνα με το άρθρο 9.3,

(ιθ) τη διασφάλιση ότι παρέχονται στην Επιτροπή ΧΜ και στο Εθνικό Σημείο Επαφής κατόπιν αιτήσεως τους, και μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, όλα τα έγγραφα και οι πληροφορίες σχετικά με την υλοποίηση του προγράμματος και των πράξεων του,

(κ) τη διασφάλιση ότι οι φορείς υλοποίησης διαθέτουν την αναγκαία επάρκεια για την υλοποίηση των πράξεων που έχουν αναλάβει,

(κα) τη διασφάλιση ότι όλες οι πράξεις και οι δράσεις είναι συνεπείς ως προς τον σεβασμό των αξιών και αρχών που αναφέρονται στο άρθρο 1.3 και ότι δεν λαμβάνουν στήριξη δραστηριότητες που είναι ενάντια σε αυτές,

(κβ) τη διασφάλιση ότι τηρείται το σύνολο της σχετικής ενωσιακής και εθνικής νομοθεσίας (συμπεριλαμβανομένης μεταξύ άλλων, και νομοθεσίας που διέπει θέματα περιβάλλοντος, συμβάσεις του δημοσίου, κρατικές ενισχύσεις και προστασία δεδομένων),

(κγ) τη συμμόρφωση με οποιεσδήποτε άλλες υποχρεώσεις ορίζονται στην προγραμματική συμφωνία, και

(κδ) τη διασφάλιση ότι λαμβάνονται όλα τα απαραίτητα και κατάλληλα μέτρα προκειμένου να αποτρέψουν, να εντοπίζουν και να εξαλείψουν κάθε περίπτωση ενδεχόμενων ή υφιστάμενων παρατυπιών, ότι αυτές διερευνώνται άμεσα και αποτελεσματικά, καθώς και γνωστοποιούνται στην αρμόδια αρχή και διορθώνονται κατάλληλα, συμπεριλαμβανομένων τυχόν δημοσιονομικών διορθώσεων, κατά περίπτωση.

2. Οι επαληθεύσεις που πραγματοποιούνται από τον Διαχειριστή Προγράμματος κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους καλύπτουν διοικητικές, οικονομικές και τεχνικές πτυχές καθώς και το φυσικό αντικείμενο των πράξεων, κατά περίπτωση και σύμφωνα με την εκτίμηση κινδύνου και με την αρχή της αναλογικότητας.

3. Οι επαληθεύσεις περιλαμβάνουν τις ακόλουθες διαδικασίες:

(α) διοικητικές επαληθεύσεις που αφορούν πραγματοποιηθείσες δαπάνες οι οποίες έχουν δηλωθεί από τους φορείς υλοποίησης και η εκπλήρωση των προϋποθέσεων για τα απλοποιημένα κόστη.

(β) επιτόπιες επαληθεύσεις πράξεων.

4. Εξέταση των αποδείξεων για τις δαπάνες και την εκπλήρωση των προϋποθέσεων για τα απλοποιημένα κόστη, που συνδέονται με τις διοικητικές επαληθεύσεις του σημείου (α) και τις επιτόπιες επαληθεύσεις του σημείου (β) της παρ. 3 μπορεί να πραγματοποιηθεί σε δειγματοληπτική βάση και στη βάση της εκτίμησης κινδύνου. Ο Διαχειριστής Προγράμματος τηρεί αρχεία που περιγράφουν και τεκμηριώνουν τη μέθοδο εκτίμησης κινδύνου για την επιλογή των πράξεων ή/και των δαπανών που επιλέγονται προς επαλήθευση.

5. Ο Διαχειριστής Προγράμματος αποφασίζει για τις πράξεις ή/και τις δαπάνες που επιλέγονται για επαλήθευση, προκειμένου να αποκτήσει εύλογη βεβαιότητα ως προς τη νομιμότητα και την κανονικότητα των σχετικών συναλλαγών σε συμφωνία με την αρχή της αναλογικότητας και με το επίπεδο κινδύνου που διαπιστώνεται από τον Διαχειριστή Προγράμματος για το είδος των φορέων υλοποίησης και των σχετικών πράξεων και των ελέγχων από την Αρχή Ελέγχου.

6. Ο Διαχειριστής Προγράμματος καταρτίζει εγγράφως πρότυπα και διαδικασίες για τις επαληθεύσεις που πραγματοποιούνται και τηρεί μητρώα για κάθε επαλήθευση, αναφέροντας το έργο που συντελέστηκε, την ημερομηνία και τα αποτελέσματα της επαλήθευσης, καθώς και τα μέτρα που έχουν ληφθεί σε σχέση με τις παρατυπίες που διαπιστώθηκαν.

7. Ο Διαχειριστής Προγράμματος συμμορφώνεται υποχρεωτικά με τις εκάστοτε απαιτήσεις που ορίζει η Επιτροπή ΧΜ για την ηλεκτρονική υποβολή πληροφοριών και αξιοποιεί σχετικά όπου αυτό είναι εφικτό το ΟΠΣ ΕΟΧ.

8. Ο Διαχειριστής Προγράμματος διασφαλίζει την διαχειριστική επάρκεια και την τεχνογνωσία του για να εκπληρώσει τις αρμοδιότητές του.

9. Οι Διαχειριστές Προγράμματος του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 υπό την ευθύνη των ελληνικών αρχών ορίζονται από το ΜοΥ (Παράρτημα Ι).

10. Δύνатаι να οριστούν Ενδιάμεσοι Φορείς για να ασκήσουν καθήκοντα του Διαχειριστή Προγράμματος, υπό την ευθύνη και την εποπτεία του, με απόφαση ορισμού σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 13 του ν. 4914/2022. Οι Ενδιάμεσοι Φορείς ορίζονται μέσα από το ΜοΥ (Παράρτημα Ι) ή την αντίστοιχη Προγραμματική Συμφωνία. Όπου στην παρούσα απόφαση γίνεται αναφορά σε καθήκοντα Διαχειριστή Προγράμματος, τα οποία έχουν ανατεθεί σε Ενδιάμεσο Φορέα, εννοείται ότι η ευθύνη των καθηκόντων κατ'αντιστοιχία μεταφέρεται στον Ενδιάμεσο Φορέα. Στον Ενδιάμεσο Φορέα εκχωρείται μέρος του Διαχειριστικού κόστους Προγράμματος σύμφωνα με τις προβλέψεις του άρθρου 8.10 της παρούσας. Ο ορισμός, τα καθήκοντα και ο προϋπολογισμός που εκχωρείται στον Ενδιάμεσο Φορέα εξειδικεύονται με την υπουργική απόφαση Χρηματοδότησης Προγράμματος του άρθρου 6.6 της παρούσας.

11. Οι προσκλήσεις, οι αποφάσεις ένταξης, απόρριψης, ανάκλησης, ολοκλήρωσης, δημοσιονομικών διορθώσεων, ανάκτησης, οι εκθέσεις επαλήθευσης και κάθε άλλη σχετική πράξη για την υλοποίηση των πράξεων του προγράμματος εκδίδονται από το Διαχειριστή Προγράμματος ή από τον Ενδιάμεσο φορέα και υπογράφονται από το αρμόδιο ιεραρχικά όργανο του εκάστοτε φορέα, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

12. Οι διαδικασίες που ακολουθούν οι Διαχειριστές Προγράμματος και οι Φορείς Υλοποίησης, περιγράφονται στο εγχειρίδιο διαδικασιών του ΧΜ ΕΟΧ. Οι Διαχειριστές Προγράμματος κοινοποιούν τυχόν αλλαγές και ενημερώσεις του εγχειριδίου στους φορείς υλοποίησης του προγράμματός τους.

Άρθρο 5.7

Καθορισμός Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου

1. Το Εθνικό Σημείο Επαφής υποβάλλει στην Αρχή Ελέγχου αναλυτική περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) που καθορίζεται με την παρούσα απόφαση, η οποία καλύπτει τις αρχές και απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 5.1 και ειδικότερα την οργάνωση και τις διαδικασίες του Εθνικού Σημείου Επαφής, της Αρχής Πιστοποίησης, της Αρχής Ελέγχου και όποιων άλλων εθνικών φορέων εμπλέκονται στην υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 βάσει του ΜοΥ.

2. Η Αρχή Ελέγχου εξετάζει την αναλυτική περιγραφή που αναφέρεται στην παρ. 1 και συντάσσει έκθεση και γνωμοδότηση που επιβεβαιώνει ότι το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου της Ελλάδας συμμορφώνεται προς τον Κανονισμό ΕΟΧ και τα γενικά αποδεκτά ελεγκτικά πρότυπα. Η έκθεση αποτιμά την αναλογικότητα των απαιτήσεων του ανωτέρω Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου σε σχέση με την αποτελεσματικότητά του ως προς την επίτευξη των στόχων των προγραμμάτων. Όπου η Αρχή Ελέγχου επιλέγει να μην πραγματοποιήσει η ίδια τους ελέγχους, οφείλει να αναθέτει σε ανεξάρτητο ορκωτό λογιστή την διενέργεια αυτών των ελέγχων. Η Αρχή Ελέγχου μπορεί, στο μέτρο του εφικτού, να βασίσει την επισκόπησή της στην ισοδύναμη περιγραφή που υποβλήθηκε στο πλαίσιο του ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021.

3. Η Αρχή Ελέγχου υποβάλλει στην Επιτροπή ΧΜ, στην αγγλική γλώσσα και με χρήση του προτύπου που παρέχεται από την Επιτροπή ΧΜ, την γνωμοδότηση που συντάσσει σε συμφωνία με την παρ. 2 αναφορικά με το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου της χώρας και ενημερώνει το Εθνικό Σημείο Επαφής.

4. Το Εθνικό Σημείο Επαφής υποβάλλει, κατόπιν αιτήματος, στην Επιτροπή ΧΜ την λεπτομερή περιγραφή του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου που περιγράφεται στην παρ. 1, συνοδευόμενη από τα έγγραφα που αναφέρονται στην παρ. 2, στην Αγγλική. Το Εθνικό Σημείο Επαφής υποβάλλει αυτά τα έγγραφα εντός 2 μηνών από την υποβολή του αιτήματος. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να διατυπώσει παρατηρήσεις εντός δυο μηνών από την παραλαβή των εγγράφων.

5. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να αναστείλει τις πληρωμές προς την χώρα εάν δεν υποβληθεί γνωμοδότηση που να επιβεβαιώνει ότι το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου της Ελλάδας για τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 συμμορφώνεται με τον Κανονισμό ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και γενικά αποδεκτά πρότυπα ελέγχου, εντός 12 μηνών από την έναρξη ισχύος του Μνημονίου Κατανόησης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Προγράμματα

Άρθρο 6.1

Προετοιμασία των προγραμμάτων

1. Ο ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 υλοποιείται μέσω προγραμμάτων. Κάθε πρόγραμμα οφείλει να συνεισφέρει στην επίτευξη του στόχου της αντίστοιχης προγραμματικής ενότητας, όπως έχει συμφωνηθεί στο ΜοΥ, καθώς και

στην επίτευξη των γενικών στόχων του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και να συμμορφώνεται με το νομοθετικό πλαίσιο για τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

2. Ένα πρόγραμμα δύναται να εμπίπτει σε διαφορετικές προγραμματικές περιοχές. Κάθε πράξη στο πλαίσιο του προγράμματος συνεισφέρει στην επίτευξη του στόχου μόνο μιας προγραμματικής περιοχής.

3. Όλα τα προγράμματα οφείλουν να συμφωνούν με τη Μπλε Βίβλο (Blue Book) του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

Άρθρο 6.2

Πρόταση προγράμματος

1. Ο Διαχειριστής Προγράμματος, στο πλαίσιο του ΜοU και των προγραμμάτων που ορίζονται σε αυτό, συντάσσει μια πρόταση προγράμματος σε συνεργασία με τον/τους Εταίρο/ους προγράμματος από τις Δότεριες Χώρες, τον/τους Εταίρο/ους Διεθνείς Οργανισμούς και το Γραφείο ΧΜ, η οποία προσδιορίζει τους στόχους και τα προβλεπόμενα αποτελέσματα του κάθε προγράμματος. Άλλα ενδιαφερόμενα μέρη δύνανται να συνδράμουν συμβουλευτικά, κατά περίπτωση ή σύμφωνα με τους όρους του ΜοU.

2. Ο Διαχειριστής Προγράμματος, μέσω του Εθνικού Σημείου Επαφής (ΕΣΕ), υποβάλλει πρόταση για κάθε πρόγραμμα στην Επιτροπή ΧΜ εντός 6 μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία τίθεται σε ισχύ το ΜοU.

3. Η πρόταση προγράμματος περιγράφει εν συντομία:

(α) τους στόχους του προγράμματος και την αναμενόμενη συνδρομή του στους δυο γενικούς στόχους του ΧΜ ΕΟΧ,

(β) τις κύριες προκλήσεις τις οποίες στοχεύει να αντιμετωπίσει, τα αναμενόμενα αποτελέσματα, καθώς και την προσέγγιση που θα υιοθετήσει,

(γ) τον τρόπο με τον οποίο όροι ή/και ειδικά θέματα του ΜοU και, κατά περίπτωση, οι κοινές αξίες που ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 1.3, θα ενσωματωθούν στη σχεδίαση και την υλοποίηση του προγράμματος,

(δ) τον τρόπο με τον οποίο θα αντιμετωπιστεί η διμερής συνεργασία και οι κύριες προτεραιότητες για το Ταμείο Διμερών Σχέσεων που κατανέμεται στο πρόγραμμα,

(ε) τις προτεινόμενες προσκλήσεις και τις τυχόν προκαθορισμένες πράξεις, και

(στ) την εκτίμηση του συνολικού προϋπολογισμού.

4. Η Επιτροπή ΧΜ αξιολογεί την πρόταση προγράμματος και δύναται να προβεί σε σχολιασμό. Η συμμόρφωση με τις αξίες και τις αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 1.3 αποτελεί μέρος αυτής της αξιολόγησης. Οποιοδήποτε σχόλιο προέλθει από την Επιτροπή ΧΜ πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την περαιτέρω προετοιμασία του προγράμματος. Η Επιτροπή ΧΜ ολοκληρώνει την εξέταση της πρότασης προγράμματος εντός δυο μηνών από την υποβολή της.

5. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να απορρίψει την πρόταση προγράμματος με αιτιολογημένη απόφαση της. Σε τέτοιες περιπτώσεις, ο Διαχειριστής Προγράμματος δύναται, μέσω του Εθνικού Σημείου Επαφής, να υποβάλει άπαξ αναθεωρημένη πρόταση προγράμματος, εντός δύο μηνών από την ημερομηνία της απόρριψης της αρχικής. Το Εθνικό Σημείο Επαφής δύναται, εναλλακτικά και εντός της ίδιας προθεσμίας, να προτείνει διαφορετική χρήση των χρηματικών πόρων. Σε περίπτωση που οι πόροι πρόκειται να διατεθούν σε κάποιο άλλο πρόγραμμα και το εν λόγω πρόγραμμα έχει ήδη λάβει έγκριση, η επακόλουθη ανακατανομή πόρων οφείλει να συνάδει με την παρ. 5 του άρθρου 6.7.

6. Πρότυπο υπόδειγμα πρότασης προγράμματος παρέχεται από την Επιτροπή ΧΜ.

Άρθρο 6.3

Έγκριση προγραμμάτων

1. Βάσει της πρότασης προγράμματος και των σχολίων της Επιτροπής ΧΜ επί αυτής, το Γραφείο ΧΜ συντάσσει προσχέδιο της προγραμματικής συμφωνίας, όπου καθορίζονται οι όροι και προϋποθέσεις για την υλοποίηση του προγράμματος καθώς, επίσης, οι ρόλοι και οι υποχρεώσεις των συμμετεχόντων μερών. Οι ελληνικές αρχές παρέχουν οποιαδήποτε συμπληρωματική πληροφορία ζητηθεί, όπως, ενδεικτικά αλλά όχι περιοριστικά, αξιολόγηση κινδύνων και ανάλυση μετριασμού αυτών και πληροφορίες σχετικές με τη διαχείριση του προγράμματος.

2. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να εγκρίνει ή να απορρίψει την χρηματοδότηση του προγράμματος. Η συμμόρφωση με τις αξίες και τις αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 1.3 αποτελεί μέρος αυτής της αξιολόγησης. Η Επιτροπή ΧΜ λαμβάνει την απόφαση της εντός τεσσάρων μηνών από την ολοκλήρωση της αξιολόγησης που αναφέρεται στην παρ. 4 του άρθρου 6.2 με την προϋπόθεση ότι έχει υποβληθεί από την Ελλάδα κάθε συμπληρωματική πληροφόρηση που έχει αιτηθεί. Κατά την έγκριση ενός προγράμματος, η Επιτροπή ΧΜ δύναται να θέσει όρους ή/και να αιτηθεί τροποποίηση του προσχεδίου της προγραμματικής συμφωνίας. Οι ελληνικές αρχές δύνανται να υποβάλουν τις απόψεις τους πριν από την απόφαση της Επιτροπής ΧΜ να απορρίψει το πρόγραμμα.

3. Για κάθε πρόγραμμα που εγκρίνεται μετά τις διαδικασίες που περιγράφηκαν, συνάπτεται Προγραμματική Συμφωνία μεταξύ της Επιτροπής ΧΜ και του Εθνικού Σημείου Επαφής

4. Πρότυπο υπόδειγμα προγραμματικής συμφωνίας παρέχεται στο Παράρτημα 4 του Κανονισμού ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

Άρθρο 6.4

Ποσοστά συγχρηματοδότησης και ύψος χρηματοδότησης των πράξεων

1. Η χρηματοδοτική συνδρομή του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ 2021-2028 δεν δύναται να υπερβεί το 85% των επιλέξιμων δαπανών του προγράμματος, με την εξαίρεση της κατανομής στο πρόγραμμα του Ταμείου Διμερών Σχέσεων, εκτός από τα ακόλουθα:

(α) προγράμματα που διαχειρίζονται από το Γραφείο ΧΜ σύμφωνα με το άρθρο 6.9 της παρούσας, και

(β) λοιπά προγράμματα ειδικού ενδιαφέροντος,

όπου η Επιτροπή ΧΜ δύναται να καθορίσει υψηλότερο ποσοστό χρηματοδότησης προγράμματος.

2. Το μέγιστο ποσοστό χρηματοδότησης μιας πράξης υπολογίζεται ως ποσοστό επί της συνολικής επιλέξιμης δαπάνης της πράξης, όπως προτείνεται στην πρόταση προγράμματος και ορίζεται στην προγραμματική συμφωνία. Οφείλει να λαμβάνει υπόψη την αναγκαιότητα διασφάλισης της δέσμευσης των φορέων υλοποίησης, καθώς επίσης και τη βιωσιμότητα της πράξης. Κατά τη θέσπιση του ποσοστού χρηματοδότησης μιας πράξης, ο Διαχειριστής Προγράμματος οφείλει να λαμβάνει επιπρόσθετα υπόψη οποιοδήποτε οικονομικό όφελος το οποίο προκύπτει από την λήψη της χρηματοδότησης, π.χ. εξοικονόμηση κόστους ή αύξηση κερδών. Τα ποσά της χρηματοδοτικής συνδρομής χρησιμοποιούνται με τέτοιο τρόπο, ώστε να υποστηρίζονται οι στόχοι της πράξης. Οι εκάστοτε εφαρμοστέοι κανόνες, αναφορικά με τις κρατικές ενισχύσεις εφαρμόζονται σε κάθε περίπτωση.

3. Η συγχρηματοδότηση στο πλαίσιο των παρ. 1 και 2 λαμβάνει τη μορφή καταβολής χρηματικών ποσών, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών εντολών μεταφοράς χρημάτων.

4. Σε περίπτωση πράξεων που έχουν ως φορείς ή εταίρους υλοποίησης ΜΚΟ ή κοινωνικούς εταίρους, η συνεισφορά σε είδος με τη μορφή εθελοντικής εργασίας μπορεί να αποτελέσει μέχρι και το 100% της συγχρηματοδότησης που προβλέπεται από το πρόγραμμα για την πράξη.

5. Ο Διαχειριστής Προγράμματος προσδιορίζει τις κατάλληλες τιμές μονάδας για την εθελοντική εργασία, οι οποίες οφείλουν να είναι σύμφωνες με τη συνήθη αμοιβή μισθοδοσίας για τέτοιου είδους εργασία στην Ελλάδα και τη σχετική εθνική νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων των ασφαλιστικών εισφορών. Οι τιμές μονάδας μπορούν να ποικίλουν ανάλογα με την περιοχή όπου εκτελείται η εργασία ή ανάλογα με το είδος της εθελοντικής εργασίας, και δύνανται να τροποποιούνται κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του προγράμματος προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι μεταβολές στους μισθούς.

6. Σε περίπτωση πράξεων στο πλαίσιο των προγραμμάτων που εμπίπτουν στην προγραμματική ενότητα «Ερευνα», η συνδρομή σε είδος με την μορφή εργασίας μπορεί να φτάσει μέχρι το 100% της συγχρηματοδότησης που απαιτείται για την πράξη. Ο Διαχειριστής Προγράμματος προσδιορίζει τις κατάλληλες τιμές μονάδας για την εργασία, οι οποίες οφείλουν να είναι σύμφωνες με την συνήθη αμοιβή μισθοδοσίας για τέτοιου είδους εργασία στην Ελλάδα και τη σχετική εθνική νομοθεσία, συμπεριλαμβανομένων των ασφαλιστικών εισφορών. Οι τιμές μπορούν να ποικίλουν ανάλογα με την περιοχή όπου εκτελείται η εργασία ή ανάλογα με το είδος της εργασίας, και δύνανται να τροποποιούνται κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του προγράμματος, προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη οι μεταβολές στους μισθούς.

7. Το ποσό της αιτούμενης χρηματοδότησης στο πλαίσιο ενός προγράμματος προτείνεται μέσω της πρότασης προγράμματος και προσδιορίζεται στην Προγραμματική Συμφωνία.

Άρθρο 6.5

Επιλογή προκαθορισμένων πράξεων

1. Εκτός από τις προκαθορισμένες πράξεις που προσδιορίζονται στο ΜοU, οι Διαχειριστές Προγράμματος δύνανται να προτείνουν άλλες προκαθορισμένες πράξεις προκειμένου να υλοποιηθούν στο πλαίσιο των προγραμμάτων. Οι προκαθορισμένες πράξεις πρέπει, όπου αυτό είναι δυνατό, να προσδιορίζονται στην πρόταση προγράμματος.

2. Οι ακόλουθες πληροφορίες για τις προκαθορισμένες πράξεις, δύναται να ζητηθούν από την Επιτροπή ΧΜ ΕΟΧ:

(α) το πλαίσιο και η αιτιολόγηση για την πράξη, συμπεριλαμβανομένης αναφοράς στις σχετικές εθνικές προτεραιότητες,

(β) ο στόχος και τα αναμενόμενα αποτελέσματα της πράξης,

(γ) πληροφορίες για τον φορέα υλοποίησης και τους εταίρους των πράξεων,

(δ) τα αποτελέσματα μελετών σκοπιμότητας, όπου υφίστανται,
(ε) το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των πράξεων, και
(στ) το προσχέδιο του προϋπολογισμού, που να περιλαμβάνει το σύνολο των προγραμματισμένων χρηματοοικονομικών πόρων και την προβλεπόμενη συνδρομή του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

3. Ο Διαχειριστής Προγράμματος, πριν την υπογραφή της απόφασης Ένταξης για μια προκαθορισμένη πράξη, αξιολογεί την πράξη προκειμένου να ελεγχθούν η ποιότητα και η συμβολή της στους στόχους του προγράμματος, καθώς επίσης και η συμμόρφωση με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

Άρθρο 6.6

Υλοποίηση του Προγράμματος

1. Για κάθε εγκεκριμένο πρόγραμμα το Εθνικό Σημείο Επαφής διασφαλίζει ότι η υλοποίηση του από τον Διαχειριστή Προγράμματος είναι σε συμφωνία με την Προγραμματική Συμφωνία.

2. Το Εθνικό Σημείο Επαφής εγγυάται ότι οι υποχρεώσεις του Διαχειριστή Προγράμματος βάσει της Προγραμματικής Συμφωνίας είναι έγκυρες και εφαρμοστέες κατά την ισχύουσα εθνική νομοθεσία. Σε περίπτωση ασυμφωνίας ανάμεσα στις εθνικές διατάξεις αφενός και στις απαραίτητες διαδικασίες για την υλοποίηση του προγράμματος, καθώς και στο νομικό πλαίσιο του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ 2021-2028 αφετέρου, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 1.5, υπερισχύει το δεύτερο.

3. Για την υλοποίηση των προβλέψεων του παρόντος άρθρου, θεσπίζεται η έκδοση απόφασης Χρηματοδότησης Προγράμματος αρμοδίως από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, για την υλοποίηση του αντίστοιχου εγκεκριμένου προγράμματος τόσο από πόρους του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 όσο και από πόρους του ΑΠΔΕ, στη βάση της αντίστοιχης εγκεκριμένης Προγραμματικής Συμφωνίας. Η απόφαση συμπεριλαμβάνει τους όρους της Προγραμματικής Συμφωνίας, την κατανομή ποσών στα Προγράμματα από το Ταμείο Διμερών Σχέσεων, καθώς και τον ορισμό του Διαχειριστή Προγράμματος και των Ενδιάμεσων Φορέων διαχείρισης. Η υπογεγραμμένη Προγραμματική Συμφωνία του αντίστοιχου προγράμματος προσαρτάται στην απόφαση Χρηματοδότησης ως Παράρτημα Ι.

4. Για την έκδοση της απόφασης Χρηματοδότησης Προγράμματος της παρ. 3 αποστέλλεται αρμοδίως επιστολή δέσμευσης από τον αντίστοιχο Διαχειριστή προγράμματος και τους Ενδιάμεσους Φορείς για την ανάληψη των προβλεπόμενων αρμοδιοτήτων και καθηκόντων του αντίστοιχου προγράμματος σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

Άρθρο 6.7

Τροποποίηση προγραμμάτων

1. Εκτός αν άλλως ρητά ορίζεται στην προγραμματική συμφωνία, οποιαδήποτε τροποποίηση ενός προγράμματος υπόκειται σε έγκριση από την Επιτροπή ΧΜ.

2. Ο Διαχειριστής Προγράμματος οφείλει να περιγράψει και να αιτιολογήσει επαρκώς την τροποποίηση, καθώς επίσης και την πιθανή επίδρασή της στα οικονομικά στοιχεία, στην αξιολόγηση των κινδύνων, στα αποτελέσματα και στα παραδοτέα του προγράμματος. Το Εθνικό Σημείο Επαφής οφείλει να παράσχει προσωρινή έγκριση της πρότασης τροποποίησης.

3. Η Επιτροπή ΧΜ οφείλει να αξιολογήσει την προτεινόμενη τροποποίηση και να προβεί σε επίσημη απάντηση το αργότερο εντός δύο μηνών από την παραλαβή όλων των σχετικών εγγράφων και των απαραίτητων πληροφοριών. Η συνέπεια με τις αξίες και τις αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 1.3 αποτελεί μέρος της αξιολόγησης της Επιτροπής ΧΜ.

4. Η τροποποίηση επισημοποιείται με την αναθεώρηση της προγραμματικής συμφωνίας που αναφέρεται στην παρ. 3 του άρθρου 6.3.

5. Εάν η τροποποίηση ενός προγράμματος οδηγεί σε μείωση της χρηματοδότησης του, το Εθνικό Σημείο Επαφής δύναται να κατανείμει το ποσό που καθίσταται διαθέσιμο σε άλλα εγκεκριμένα προγράμματα, στους πόρους του Ταμείου Διμερών Σχέσεων ή/και στους πόρους Τεχνικής Βοήθειας. Στην περίπτωση αυτή, απαιτείται πρότερη έγκριση της Επιτροπής ΧΜ και του Διαχειριστή Προγράμματος στον οποίο διατίθεται το εν λόγω ποσό. Η τροποποίηση οφείλει να είναι συμβατή με το ΜοΥ. Κάθε τέτοια ανακατανομή σε προγράμματα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί και επισημοποιηθεί το αργότερο έως την 30η Απριλίου 2030. Αυτή η προθεσμία δεν εφαρμόζεται σε πόρους που κατανέμονται στο Ταμείο Διμερών Σχέσεων ή/και στην Τεχνική Βοήθεια.

6. Κάθε τροποποίηση της προγραμματικής συμφωνίας, θεωρείται αυτοδίκαια εν ισχύ από την ημερομηνία υπογραφής της και εφόσον δεν τροποποιεί τον συνολικό προϋπολογισμό του προγράμματος, δεν απαιτείται τροποποίηση της απόφασης Χρηματοδότησης του άρθρου 6.6 της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 6.8**Τελική έκθεση προγράμματος**

1. Ο Διαχειριστής Προγράμματος, μέσω της Αρχής Πιστοποίησης, υποβάλλει την τελική έκθεση του προγράμματος στην Επιτροπή ΧΜ και στο Εθνικό Σημείο Επαφής, χρησιμοποιώντας πρότυπη φόρμα που παρέχει η Επιτροπή ΧΜ. Ο βασικός στόχος της έκθεσης είναι να παρουσιάσει:

(α) μια εκτίμηση της συνδρομής του προγράμματος στους γενικούς στόχους του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ 2021-2028, τον στόχο και τα αποτελέσματα του προγράμματος, καθώς και τις αξίες και αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 1.3, κατά περίπτωση,

(β) μια σύνοψη των ευρημάτων από σχετικές αξιολογήσεις,

(γ) μια γενική εκτίμηση της υλοποίησης του προγράμματος, συμπεριλαμβανομένης σύγκρισης με τα σχέδια που είχαν καθορισθεί για το πρόγραμμα και καταγραφής της αποκτηθείσας εμπειρίας,

(δ) εξειδικευμένες λεπτομέρειες σχετικά με την τήρηση ή/και την προσαρμογή του οικονομικού προγραμματισμού, και

(ε) οικονομικές πληροφορίες, που περιλαμβάνουν υπολογισμό του τελικού υπολοίπου, όπως αναφέρεται στο άρθρο 9.5.

2. Η τελική έκθεση προγράμματος διαβιβάζεται στην Επιτροπή ΧΜ από την Αρχή Πιστοποίησης, η οποία πιστοποιεί το οικονομικό παράρτημα της έκθεσης σύμφωνα με το άρθρο 5.4, το αργότερο έως την 30η Απριλίου 2032.

3. Η Επιτροπή ΧΜ εξετάζει την τελική έκθεση προγράμματος, προκειμένου να καθορίσει εάν πληροί τις προϋποθέσεις του, τυπικά και ουσιαστικά. Η Επιτροπή ΧΜ εγκρίνει την έκθεση το αργότερο εντός δύο μηνών από την παραλαβή αυτής και όλων των σχετικών εγγράφων και των απαραίτητων πληροφοριών.

4. Οι εγκεκριμένες τελικές εκθέσεις προγραμμάτων, συμπεριλαμβανομένης της σύνοψης για το ευρύ κοινό, αναρτώνται στον ιστότοπο του Εθνικού Σημείου Επαφής εντός ενός μηνός από την έγκριση της έκθεσης από την Επιτροπή ΧΜ.

Άρθρο 6.9**Προγράμματα που υλοποιούνται με διαχείριση από το Γραφείο ΧΜ**

1. Οι Δότεριες Χώρες και η Ελλάδα δύνανται να αναθέσουν μέσω του MoU την διαχείριση κάποιου προγράμματος ή μιας συγκεκριμένης κατανομής στο Γραφείο ΧΜ.

2. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην ανωτέρω παρ. 1 δεν έχει εφαρμογή ο Κανονισμός ΕΟΧ και η παρούσα απόφαση. Το Γραφείο ΧΜ στις περιπτώσεις αυτές εφαρμόζει συγκεκριμένους κανόνες, συμβατούς κατά το δυνατόν με τις διατάξεις του Κανονισμού ΕΟΧ, οι οποίοι εξασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση την υλοποίηση του προγράμματος, σύμφωνα με τις αξίες και τις αρχές του άρθρου 1.3.

3. Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην ανωτέρω παρ. 1, η υλοποίηση του προγράμματος εκτελείται κατά κανόνα από έναν Διαχειριστή Επιχορήγησης, που επιλέγεται από το Γραφείο ΧΜ και συμβάλλεται με αυτό. Οι ρόλοι και οι υποχρεώσεις του Γραφείου ΧΜ και του Διαχειριστή επιχορήγησης διέπονται από σύμφωνο υλοποίησης μεταξύ του Γραφείου ΧΜ και του Διαχειριστή επιχορήγησης. Το σύμφωνο υλοποίησης περιλαμβάνει προβλέψεις για υποβολή αναφορών ή εκθέσεων προς το Εθνικό Σημείο Επαφής.

4. Οι πόροι για την υλοποίηση προγράμματος σύμφωνα με το παρόν άρθρο, συμπεριλαμβανομένου του κόστους διαχείρισης του Διαχειριστή Προγράμματος ή/και του Διαχειριστή επιχορήγησης καλύπτονται από τη χρηματοδοτική συνδρομή ΕΟΧ προς την Ελλάδα.

5. Όταν ένα πρόγραμμα υλοποιείται από το Γραφείο ΧΜ σύμφωνα με το παρόν άρθρο, οι ελληνικές αρχές δεν φέρουν καμία ευθύνη για την υλοποίηση του προγράμματος, οικονομική ή άλλη, πλην των προβλεπόμενων στην παρ. 4.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7**Επιλογή πράξεων****Άρθρο 7.1****Μέθοδοι επιλογής προτάσεων για πράξεις/έργα**

1. Οι πράξεις επιλέγονται μέσα από διαδικασία πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, η οποία υλοποιείται σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο.

2. Κατά παρέκκλιση της παρ. 1, η επιλογή προκαθορισμένων πράξεων δύναται να γίνει χωρίς πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Τέτοιες πράξεις προσδιορίζονται σύμφωνα με την παρ. 2(β)(vi) του άρθρου 2.5 και με το άρθρο 6.5. Πληροφορίες για τέτοιες πράξεις παρέχονται εντός της πρότασης προγράμματος σύμφωνα με το άρθρο 6.5.

Άρθρο 7.2

Επιλεξιμότητα φορέων υλοποίησης και εταιρών πράξεων

1. Κάθε φορέας, δημόσιος ή ιδιωτικός, εμπορικού ή μη σκοπού, ή μη κυβερνητική οργάνωση, εφόσον αποτελεί νομικό πρόσωπο στην Ελλάδα, δύναται να θεωρηθεί ως επιλέξιμος φορέας υλοποίησης πράξεων. Όπου ρητά ορίζεται στην προγραμματική συμφωνία, επιλέξιμοι φορείς υλοποίησης πράξεων δύναται να είναι επίσης διεθνείς οργανισμοί ή φορείς ή υπηρεσίες αυτών.

2. Κάθε φορέας, δημόσιος ή ιδιωτικός, εμπορικού ή μη σκοπού, ή μη κυβερνητική οργάνωση, εφόσον έχει αποκτήσει νομική μορφή σε κάποια από τις Δότεριες Χώρες, τις Δικαιούχους χώρες του ΕΟΧ ή χώρα εκτός ΕΟΧ που συννορεύει με την Ελλάδα, καθώς και κάθε διεθνής οργανισμός ή φορέας ή υπηρεσία αυτού, που δραστηριοποιείται ενεργά και συνδράμει αποτελεσματικά στην υλοποίηση μιας πράξης, δύναται να θεωρηθεί ως επιλέξιμος εταίρος πράξης.

3. Φυσικά πρόσωπα που διαμένουν νόμιμα στις Δότεριες χώρες ή την Ελλάδα αποτελούν επιλέξιμους φορείς υλοποίησης και επιλέξιμους εταίρους πράξεων, εφόσον αφορούν την προγραμματική ενότητα "Πολιτισμός", και κινητικότητα, σε όποιο πρόγραμμα και εάν εμπίπτει.

4. Περιορισμοί στην επιλεξιμότητα φορέων υλοποίησης και εταιρών πράξης, εφόσον λάβουν την έγκριση της Επιτροπής ΧΜ, αναφέρονται ρητά στην προγραμματική συμφωνία.

Άρθρο 7.3

Προσκλήσεις υποβολής προτάσεων

1. Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων οργανώνονται από τον Διαχειριστή Προγράμματος και διαμορφώνονται μέσω διαβούλευσης με την Επιτροπή ΧΜ και τον/τους Εταίρο/ους Προγράμματος από τις Δότεριες χώρες/Εταίρο/ους Διεθνή/εις Οργανισμούς, κατά περίπτωση. Το περιεχόμενο, η μορφή και η δημοσιοποίηση αυτών οφείλουν να βασίζονται στην πρόταση προγράμματος και να είναι συμβατές με την προγραμματική συμφωνία, τον Κανονισμό και την παρούσα απόφαση. Η Επιτροπή ΧΜ παρέχει πρότυπο το οποίο χρησιμοποιείται ως βάση για την διαμόρφωση του κειμένου της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων.

2. Οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων οφείλουν να συμμορφώνονται κατ' ελάχιστο με τα ακόλουθα:

(α) να περιέχουν σαφή περιγραφή των ειδικών στόχων τους και τα αναμενόμενα αποτελέσματα,

(β) να περιλαμβάνουν σαφή και εύλογη προθεσμία, η οποία πρέπει να τοποθετείται τουλάχιστον τρεις μήνες μετά την ημερομηνία της δημοσίευσης ή οποιαδήποτε άλλη προθεσμία ορίζεται στην Προγραμματική Συμφωνία καθώς και διεύθυνση υποβολής προτάσεων. Η δημοσίευση θα προσδιορίζει την ώρα εκπνοής της προθεσμίας υποβολής, τις απαραίτητες ενέργειες για την υποβολή και τους αποδεκτούς τρόπους παράδοσης των προτάσεων. Η δημοσίευση πρέπει να διευκρινίζει εάν απαιτούνται ένα ή περισσότερα αντίγραφα της αίτησης,

(γ) να περιέχουν σαφή καθορισμό των επιλέξιμων φορέων υλοποίησης και εταιρών καθώς και τυχόν περιορισμών ή εξαιρέσεων που ενδεχομένως υφίστανται,

(δ) να περιέχουν λεπτομερή αναφορά των κριτηρίων επιλογής και του τρόπου βαθμολόγησης τους,

(ε) να διευκρινίζουν σαφώς την επιλεξιμότητα δράσεων και δαπανών, συμπεριλαμβανομένων τυχόν περιορισμών,

(στ) να παρέχουν τις επιλογές για τον καθορισμό των ποσών για τις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 8.3,

(ζ) να περιέχουν περιγραφή της διαδικασίας επιλογής και του μηχανισμού λήψης αποφάσεων,

(η) να περιέχουν σαφή αναφορά ή σύνδεσμο για την πρότυπη φόρμα αίτησης και τις οδηγίες συμπλήρωσης,

(θ) να προσδιορίζουν ρητώς το συνολικό ποσό που καθίσταται διαθέσιμο μέσω της πρόσκλησης. καθώς και το ελάχιστο και μέγιστο ποσό χρηματοδότησης για κάθε πράξη που στοχεύει η αίτηση,

(ι) να περιέχουν προβλέψεις για τον τρόπο καταβολής της χρηματοδότησης,

(ια) να δηλώνουν σαφώς τις προϋποθέσεις για συγχρηματοδότηση,

(ιβ) να απαιτούν την γνωστοποίηση οποιουδήποτε συμβούλου ενδεχομένως εμπλέκεται στην προετοιμασία της αίτησης για την υλοποίηση των πράξεων,

(ιγ) να παρέχουν σαφή αναφορά πηγών για περαιτέρω πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένης αναφοράς στον Κανονισμό και στις σχετικές κατευθυντήριες οδηγίες που έχει υιοθετήσει η Επιτροπή ΧΜ, καθώς και σε έγγραφα σχετικά με την εκάστοτε πρόσκληση που έχει συντάξει ο Διαχειριστής Προγράμματος και να περιέχουν στοιχεία επικοινωνίας για υποβολή ερωτήσεων, καθώς και την προθεσμία για την απάντηση των εν λόγω ερωτήσεων,

(ιδ) να δημοσιεύονται ευρέως, με στόχο να προβάλλονται σε όλους τους δυνητικούς υποψήφιους. Όλα τα

δόκιμα μέσα ενημέρωσης, σε επίπεδο εθνικό, περιφερειακό και τοπικό, καθώς και ειδικές εκδόσεις και διαδικτυακά εργαλεία θα χρησιμοποιούνται για τον σκοπό αυτό κατά περίπτωση. Οποιοσδήποτε περιορισμός στη δημοσιοποίηση πρέπει να ορίζεται από την προγραμματική συμφωνία.

3. Η πρόσκληση αναρτάται υποχρεωτικά στο διαδικτυακό ιστότοπο του Διαχειριστή Προγράμματος στα ελληνικά και στα αγγλικά και ενημερώνεται η Επιτροπή ΧΜ.

4. Το Εθνικό Σημείο Επαφής εγγυάται ότι η πρόσκληση υποβολής προτάσεων είναι πλήρως συμβατή με το νομικό πλαίσιο του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, όπως ορίζεται στο άρθρο 1.5.

Άρθρο 7.4

Επιτροπή Επιλογής Πράξεων

1. Για κάθε πρόσκληση υποβολής προτάσεων, ο Διαχειριστής Προγράμματος συστήνει Επιτροπή Επιλογής η οποία θα προτείνει έργα για χρηματοδότηση στο πλαίσιο του προγράμματος. Η Επιτροπή αποτελείται από τουλάχιστον τρία μέλη που διαθέτουν τη σχετική εμπειρογνώμωση. Τουλάχιστον ένα από αυτά πρέπει να είναι εξωτερικό προς τον Διαχειριστή Προγράμματος, τον/τους Εταίρο/ους Προγράμματος από τις Δότεριες χώρες και τον/τους Εταίρο/ους Διεθνείς Οργανισμούς.

2. Εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά στην Προγραμματική Συμφωνία, ο/οι Εταίρος/οι Προγράμματος από τις Δότεριες χώρες και ο/οι Εταίρος/οι Διεθνείς Οργανισμούς θα είναι μέλη της Επιτροπής. Η Επιτροπή ΧΜ, οι πρεσβείες των Δότεριων χωρών και το Εθνικό Σημείο Επαφής προσκαλούνται να συμμετέχουν στην Επιτροπή Επιλογής ως παρατηρητές.

3. Ο Διαχειριστής Προγράμματος μεριμνά για την παροχή υπηρεσιών διερμηνείας κατά τη διαδικασία επιλογής, όταν είναι απαραίτητο. Η Επιτροπή τηρεί πρακτικά των συνεδριάσεών της.

Άρθρο 7.5

Γενικές αρχές και κανόνες για την επιλογή Πράξεων/Εργων

1. Ο Διαχειριστής Προγράμματος είναι υπεύθυνος για την αξιολόγηση των πράξεων και της χρηματοδότησης αυτών. Εφαρμόζονται οι αρχές της χρηστής διακυβέρνησης, της διαφάνειας, της ισότητας, της αποτελεσματικότητας και της μηδενικής ανοχής προς τη διαφθορά.

2. Ο Διαχειριστής Προγράμματος λαμβάνει κάθε εύλογο μέτρο για την αποτροπή σύγκρουσης συμφερόντων κατά την διαδικασία επιλογής των πράξεων/έργων. Εάν παρ' όλα αυτά προκύψει σύγκρουση συμφερόντων, ο Διαχειριστής Προγράμματος λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για να αποτρέψει αυτή να επηρεάσει την ακεραιότητα της διαδικασίας επιλογής.

3. Μόνο υποψήφιοι που σέβονται τις αξίες και αρχές της παρ. 1 του άρθρου 1.3., είναι επιλέξιμοι φορείς υλοποίησης και εταίροι.

4. Η διαδικασία επιλογής οφείλει να διασφαλίζει ότι τα πρόσωπα που διενεργούν τον διοικητικό έλεγχο επιλεξιμότητας των προτάσεων δεν είναι υπεύθυνα για την τελική απόφαση επιλογής πράξεων προς χρηματοδότηση.

5. Σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων αποκλειστικά για πράξεις με εταίρο από τις Δότεριες χώρες, η γλώσσα εργασίας, καθώς και η γλώσσα στην οποία υποβάλλονται οι προτάσεις και τα συνημμένα έγγραφα, είναι η Αγγλική.

6. Η Προγραμματική Συμφωνία δύναται να περιλαμβάνει ειδικές διατάξεις όσον αφορά τη διαδικασία επιλογής.

7. Ο Διαχειριστής του Προγράμματος τεκμηριώνει την αξιολόγηση και αποφάσεις που λαμβάνονται κατά τη διαδικασία επιλογής και αρχειοθετεί όλα τα έγγραφα που σχετίζονται με τις διαδικασίες επιλογής για τουλάχιστον τρία έτη μετά την έγκριση της Τελικής Έκθεσης Προγράμματος από την Επιτροπή ΧΜ ΕΟΧ.

Άρθρο 7.6

Διαδικασίες επιλογής Πράξεων

1. Ο Διαχειριστής Προγράμματος εξετάζει τις αιτήσεις στην βάση διοικητικών κριτηρίων και κριτηρίων επιλεξιμότητας, συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε κριτηρίων αποκλεισμού. Οι υποψήφιοι των οποίων οι αιτήσεις απορρίπτονται σε αυτό το στάδιο ενημερώνονται και δίνεται εύλογος χρόνος για να υποβάλουν ένσταση κατά της απόφασης.

2. Κάθε αίτηση που πληροί τα διοικητικά κριτήρια και τα κριτήρια επιλεξιμότητας αξιολογείται στην βάση των κριτηρίων επιλογής από τουλάχιστον δύο αμερόληπτους εμπειρογνώμονες που ορίζονται από τον Διαχειριστή Προγράμματος. Τουλάχιστον ένας από τους εμπειρογνώμονες είναι ανεξάρτητος από τον Διαχειριστή Προγράμματος και την Επιτροπή Επιλογής. Δαπάνες που σχετίζονται με τους εμπειρογνώμονες καλύπτονται από το κόστος διαχείρισης του Διαχειριστή Προγράμματος.

3. Οι εμπειρογνώμονες βαθμολογούν χωριστά την πράξη σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής που δημοσιεύονται με την πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Για την βαθμολογική κατάταξη των πράξεων, καταχωρείται ο μέσος όρος της βαθμολογίας από τους εμπειρογνώμονες. Ο Διαχειριστής Προγράμματος καθορίζει τη διαδικασία που ακολουθείται σε περίπτωση σημαντικής απόκλισης στις βαθμολογίες που δίνουν οι εμπειρογνώμονες.

4. Ο Διαχειριστής Προγράμματος παραδίδει στα μέλη της Επιτροπής Επιλογής και τους παρατηρητές λίστα με την κατάταξη των προτάσεων σύμφωνα με την παρ. 3 και την περίληψη της αξιολόγησης των εμπειρογνώμων στην Αγγλική. Όταν είναι απαραίτητο προκειμένου η Επιτροπή Επιλογής να ασκήσει το ρόλο της, παραδίδει επίσης περίληψη στην Αγγλική για κάθε προτεινόμενη πράξη.

5. Η Επιτροπή Επιλογής εξετάζει τον κατάλογο κατάταξης των προτεινόμενων πράξεων. Η Επιτροπή Επιλογής, όπου αφορά, συμβουλευέται τον/τους Εταίρο/ους Προγράμματος από τις Δότεριες χώρες και λαμβάνει υπόψη τις οποιεσδήποτε συστάσεις τους σχετικά με εταίρους πράξης από τις Δότεριες χώρες που περιλαμβάνονται στις αιτήσεις. Η Επιτροπή Επιλογής μπορεί να τροποποιήσει την κατάταξη των πράξεων σε δικαιολογημένες περιπτώσεις. Η αιτιολόγηση των τροποποιήσεων καταγράφεται αναλυτικά στα πρακτικά της συνεδρίασης της Επιτροπής Επιλογής. Η Επιτροπή Επιλογής υποβάλλει τον κατάλογο προτεινόμενων πράξεων στον Διαχειριστή Προγράμματος.

6. Ο Διαχειριστής Προγράμματος επαληθεύει ότι η διαδικασία επιλογής έχει διεξαχθεί σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΟΧ και την παρούσα απόφαση και ότι ο εγκεκριμένος κατάλογος προτεινόμενων έργων από την Επιτροπή Επιλογής έχει καταρτιστεί σύμφωνα με τις προβλέψεις και τους στόχους του προγράμματος. Σε συνέχεια της επαληθεύσης, ο Διαχειριστής Προγράμματος, με βάση τον εγκεκριμένο κατάλογο προτεινόμενων πράξεων της Επιτροπής Επιλογής, λαμβάνει απόφαση για το ποια έργα θα χρηματοδοτηθούν. Εάν ο Διαχειριστής Προγράμματος τροποποιήσει τον εγκεκριμένο κατάλογο των προτεινόμενων πράξεων της Επιτροπής Επιλογής ενημερώνει την Επιτροπή Επιλογής, την Επιτροπή ΧΜ, το Εθνικό Σημείο Επαφής και τους αιτούντες που επηρεάζονται και τους παρέχουν αιτιολόγηση.

7. Ο Διαχειριστής Προγράμματος ενημερώνει τους αιτούντες σχετικά με τα αποτελέσματα της διαδικασίας επιλογής μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα και δημοσιοποιεί τα αποτελέσματα.

8. Ο Διαχειριστής Προγράμματος παρέχει στην Επιτροπή ΧΜ τον κατάλογο επιλεγμένων πράξεων το αργότερο δύο εβδομάδες μετά την έκδοση της απόφασης. Στην Επιτροπή ΧΜ παρέχονται οποιαδήποτε σχετικά έγγραφα στην Αγγλική κατόπιν αιτήματος.

Άρθρο 7.7

Διαδικασία επιλογής για προσκλήσεις με μέγιστο όριο χρηματοδότησης ανά πράξη έως 100.000 ευρώ

1. Για προσκλήσεις υποβολής προτάσεων με μέγιστο ποσό χρηματοδότησης ανά πράξη έως 100.000 ευρώ, ο Διαχειριστής Προγράμματος δύναται να εφαρμόσει μια απλοποιημένη διαδικασία επιλογής που συμμορφώνεται με τις αρχές που περιγράφονται στο άρθρο 7.5. Σε αυτή την περίπτωση, τα άρθρα 7.4 και 7.6 δεν ισχύουν. Για προσκλήσεις υποβολής προτάσεων αποκλειστικά για πράξεις με υποχρεωτική συμμετοχή Εταίρου από τις Δότεριες χώρες, η διαδικασία επιλογής συμφωνείται με τον/ους Εταίρο/ους προγράμματος από τις Δότεριες χώρες.

2. Ο Διαχειριστής Προγράμματος, όπου αφορά, συμβουλευέται τον/ους Εταίρο/ους προγράμματος από τις Δότεριες χώρες και λαμβάνει υπόψη τις συστάσεις του(ς) σχετικά με τυχόν εταίρους πράξεων από τις Δότεριες χώρες που συμπεριλαμβάνονται στις προτάσεις.

Άρθρο 7.8

Χρηματοδότηση με πρόσθετους πόρους ήδη ενταγμένων πράξεων

1. Αποφάσεις χρηματοδότησης με πρόσθετους πόρους ήδη ενταγμένων πράξεων λαμβάνονται από τον Διαχειριστή Προγράμματος, σε διαβούλευση με την Επιτροπή Συνεργασίας. Οποιαδήποτε τέτοια απόφαση λαμβάνεται σύμφωνα με τις αρχές που περιγράφονται στο άρθρο 7.5.

2. Ο Διαχειριστής Προγράμματος εφαρμόζει διαφανή και αντικειμενικά κριτήρια κατά τη λήψη τέτοιων αποφάσεων και κοινοποιεί εκ των προτέρων αυτά τα κριτήρια στους Φορείς υλοποίησης μαζί με σαφή προθεσμία υποβολής αντίστοιχων αιτήσεων.

3. Το Εθνικό Σημείο Επαφής και η Επιτροπή ΧΜ ενημερώνονται σχετικά με την πρόθεση του Διαχειριστή Προγράμματος να χορηγήσει πρόσθετους πόρους σε ήδη ενταγμένες πράξεις κατ'ελάχιστον δύο εβδομάδες πριν από την κοινοποίηση προς τους Φορείς υλοποίησης που αναφέρονται στην παρ. 2.

Άρθρο 7.9

Απόφαση Ένταξης

1. Για κάθε εγκριθείσα πράξη συνάπτεται σύμφωνο πράξης μεταξύ του Διαχειριστή Προγράμματος και του φορέα υλοποίησης.

2. Για τα Προγράμματα υπό την ευθύνη των ελληνικών αρχών, το Ταμείο Διμερών Σχέσεων και την Τεχνική Βοήθεια τα έγγραφα που συνιστούν το Σύμφωνο πράξης για τους σκοπούς της παρούσας και σε αναλογική εφαρμογή με τα ισχύοντα για τα συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα, είναι:

- η απόφαση ένταξης της πράξης, με συνημμένο παράρτημα τις υποχρεώσεις δικαιούχων

- το τεχνικό δελτίο της πράξης, το οποίο υποβάλλεται και υπογράφεται αρμοδίως από τον φορέα υλοποίησης.

Η απόφαση ένταξης εκδίδεται από το Διαχειριστή Προγράμματος και υπογράφεται από το αρμόδιο ιεραρχικά όργανο, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Ειδικά για το Πρόγραμμα «Τοπική Ανάπτυξη» η απόφαση ένταξης εκδίδεται από τον αρμόδιο για τον ΕΟΧ Υπουργό, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Γραμματέα ΕΣΠΑ. Η κωδικοποίηση πράξεων και Συλλογικών Αποφάσεων (Σ.Α.) του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 στο ΑΠΔΕ, καθορίζεται από τη Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών (βλ. ετήσια Εγκύκλιος ΑΠΔΕ). Καθώς η εθνική συμμετοχή και η συμμετοχή του ΧΜ, για όλες τις πράξεις που εντάσσονται στα προγράμματα και ενόητες ΕΟΧ αρμοδιότητας των ελληνικών αρχών, είναι δημόσιες επενδύσεις κατά την οικεία νομοθεσία και χρηματοδοτούνται από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, η απόφαση Ένταξης πράξεων αποτελεί αυτοδίκαια πρόταση εγγραφής σε Συλλογική απόφαση του φορέα χρηματοδότησης, πλην αιτιολογημένων περιπτώσεων.

3. Η απόφαση ένταξης με τα συνημμένα αυτής, περιέχει τους όρους και τις προϋποθέσεις για τη χρηματοδότηση της πράξης, καθώς και τους ρόλους και υποχρεώσεις των συμμετεχόντων μερών. Πιο συγκεκριμένα, περιλαμβάνει διατάξεις που διασφαλίζουν ότι ο φορέας υλοποίησης της πράξης δεσμεύεται να συμμορφωθεί πλήρως με τις διατάξεις του νομικού πλαισίου για τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, όπως αναφέρονται στο άρθρο 1.5, οι οποίες είναι σχετικές με την υλοποίηση της πράξης, συμπεριλαμβανομένων τυχόν υποχρεώσεων που έχουν ισχύ μετά την ολοκλήρωση της πράξης. Η απόφαση ένταξης πρέπει επίσης να περιλαμβάνει ρητή αναφορά στην προγραμματική συμφωνία, στον Κανονισμό και στην παρούσα απόφαση και, κατ' ελάχιστο, διατάξεις για τα ακόλουθα:

(α) τις υποχρεώσεις αναφορικά με την υποβολή εκθέσεων - αναφορών, προκειμένου ο Διαχειριστής Προγράμματος να μπορεί να συμμορφώνεται με την υποχρέωση υποβολής εκθέσεων - αναφορών στην Επιτροπή ΧΜ και στο Εθνικό Σημείο Επαφής,

(β) το μέγιστο ποσό χρηματοδότησης της πράξης σε ευρώ και το μέγιστο ποσοστό συγχρηματοδότησης της πράξης,

(γ) την επιλεξιμότητα των δαπανών και τις προϋποθέσεις για την υποβολή παραστατικών για τις δαπάνες ή αποδεικτικά για την εκπλήρωση των όρων που έχουν τεθεί,

(δ) τις κατηγορίες δαπάνης για όλα τα κόστη της πράξης και την μέθοδο υπολογισμού τους, όπως αναφέρονται στο άρθρο 8.3,

(ε) την ημερομηνία έναρξης και λήξης της επιλεξιμότητας των δαπανών,

(στ) τυχόν τροποποιήσεις της πράξης,

(ζ) τη διασφάλιση ότι η πρόσβαση σε πληροφορίες σε σχέση με την παρακολούθηση, τους ελέγχους και τις αξιολογήσεις παρέχεται χωρίς καθυστέρηση,

(η) τη διασφάλιση ότι πληρούνται οι υποχρεώσεις σχετικά με τη δημοσιότητα και την πληροφόρηση,

(θ) το δικαίωμα του Διαχειριστή Προγράμματος να αναστείλει εκταμιεύσεις και να απαιτήσει επιστροφή ποσών από τον Φορέα Υλοποίησης της πράξης, σε περίπτωση που ληφθεί σχετική απόφαση από την Επιτροπή του ΧΜ, τον Διαχειριστή Προγράμματος ή το Εθνικό Σημείο Επαφής,

(ι) προβλέψεις για την επίλυση διαφορών και το ισχύον δίκαιο,

(ια) λεπτομερή προϋπολογισμό, με περιθώριο έως 5% για εσωτερική ανακατανομή με απλοποιημένες διαδικασίες για τις ανακατανομές ανάμεσα στα κέντρα κόστους του προϋπολογισμού, και

(ιβ) αναφορά σε συμφωνίες συνεργασίας ή επιστολές δήλωσης προθέσεων, όπου υφίστανται.

4. Η απόφαση ένταξης πράξης οφείλει να περιλαμβάνει διατάξεις που εξασφαλίζουν ότι οι εταίροι της πράξης ενημερώνονται επαρκώς και εγκαίρως για όλες τις προβλέψεις της απόφασης ένταξης που τους αφορούν και για όλες τις τροποποιήσεις της που τους επηρεάζουν.

5. Οι υποχρεώσεις του φορέα υλοποίησης της πράξης βάσει της απόφασης ένταξης ισχύουν και εφαρμόζονται σύμφωνα με την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία της Ελλάδας. Σε περίπτωση ασυμφωνίας μεταξύ

της απόφασης ένταξης και του νομικού πλαισίου του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 1.5, υπερισχύει το δεύτερο.

6. Όλες οι αποφάσεις ένταξης και τεχνικά δελτία οφείλουν να είναι αναρτημένα στο ΟΠΣ ΕΟΧ.

Άρθρο 7.10

Εταίροι πράξεων και συμφωνίες συνεργασίας

1. Μια πράξη δύναται να υλοποιηθεί σε συνεργασία με εταίρους πράξης, όπως ορίζονται στο άρθρο 1.6. Εάν μια πράξη υλοποιείται σε αυτό το πλαίσιο συνεργασίας, ο φορέας υλοποίησης της πράξης συνάπτει συμφωνία συνεργασίας με τους εταίρους της πράξης.

2. Η συμφωνία συνεργασίας πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

(α) προβλέψεις ως προς τους ρόλους και τις υποχρεώσεις των συμβαλλόμενων μερών,

(β) προβλέψεις ως προς τις οικονομικές συμφωνίες μεταξύ των μερών, μεταξύ των οποίων, ενδεικτικά αλλά όχι περιοριστικά, τις υποχρεώσεις ως προς την δήλωση δαπανών και υποβολή αναφορών για το οικονομικό αντικείμενο, τους τρόπους και τα μέσα για την απόδειξη των δαπανών ή την απόδειξη των όρων που έχουν τηρηθεί, τις χρηματοδοτικές ροές και τις δαπάνες για τις οποίες οι Εταίροι της πράξης μπορούν να λάβουν αποζημίωση από τον προϋπολογισμό της πράξης,

(γ) προβλέψεις για τις κατηγορίες δαπάνης για όλα τα κόστη της πράξης και την μέθοδο υπολογισμού τους, όπως αναφέρονται στο άρθρο 8.3.,

(δ) τους κανόνες ισοτιμίας συναλλάγματος που διέπουν τέτοιου είδους δαπάνες και την αποπληρωμή τους,

(ε) προβλέψεις για ελέγχους στους εταίρους της πράξης,

(στ) λεπτομερή προϋπολογισμό, ο οποίος δύναται να επιτρέπει περιθώριο έως 5% για εσωτερική ανακατανομή με απλοποιημένες διαδικασίες για ανακατανομές ανάμεσα στα κέντρα κόστους του προϋπολογισμού, και

(ζ) προβλέψεις για την επίλυση διαφορών.

3. Η συμφωνία συνεργασίας οφείλει να είναι στην Αγγλική και να βασίζεται στο πρότυπο που παρέχει η Επιτροπή ΧΜ, εάν ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη είναι φορέας από τις Δότεριες χώρες.

4. Η επιλεξιμότητα των δαπανών που βαρύνουν έναν Εταίρο πράξης υπόκειται στους ίδιους περιορισμούς που ισχύουν στην περίπτωση του Φορέα υλοποίησης πράξης.

5. Προσχέδιο της συμφωνίας συνεργασίας ή επιστολή δήλωσης προθέσεων πρέπει να υποβάλλεται στον Διαχειριστή Προγράμματος πριν την υπογραφή της συμφωνίας συνεργασίας. Ο Διαχειριστής Προγράμματος οφείλει να επαληθεύσει ότι η συμφωνία συνεργασίας πληροί όσα προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Επιλεξιμότητα δαπανών

Άρθρο 8.1

Επιλέξιμες δαπάνες προγράμματος

1. Οι επιλέξιμες δαπάνες προγράμματος είναι:

(α) Οι διαχειριστικές δαπάνες (κόστος διαχείρισης) του Διαχειριστή Προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 8.10.

(β) Οι πληρωμές για την υλοποίηση των πράξεων στο πλαίσιο του προγράμματος, σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΟΧ, την παρούσα απόφαση, την αντίστοιχη προγραμματική συμφωνία με ενσωμάτωση στην απόφαση χρηματοδότησης προγράμματος και την απόφαση ένταξης.

Άρθρο 8.2

Γενικές αρχές επιλεξιμότητας δαπανών

1. Επιλέξιμες δαπάνες πράξεων είναι αυτές που έχουν πραγματικά καταβληθεί στο πλαίσιο της πράξης, καθώς επίσης και οι κατηγορίες απλοποιημένου κόστους (μοναδιαίο κόστος, κατ' αποκοπή και εφάπαξ ποσό) και οι οποίες πληρούν τα ακόλουθα κριτήρια:

(α) οι δαπάνες σύμφωνα με το σημείο α) της παρ. 1 του άρθρου 8.3. πραγματοποιήθηκαν μεταξύ της πρώτης και της τελικής ημερομηνίας επιλεξιμότητας μιας πράξης όπως ορίζεται στην απόφαση ένταξης. Για τις δαπάνες σύμφωνα με τα σημεία β) και γ) της παρ. 1 του άρθρου 8.3. οι ενέργειες που αποτελούν τη βάση πληρωμής, πραγματοποιούνται μεταξύ της πρώτης και της τελευταίας ημερομηνίας επιλεξιμότητας της πράξης όπως ορίζεται στην απόφαση ένταξης.

(β) συνδέονται με το αντικείμενο της απόφασης ένταξης και περιλαμβάνονται στον συνολικό προϋπολογισμό της πράξης.

(γ) είναι αναλογικές και αναγκαίες για την υλοποίηση της πράξης.

(δ) χρησιμοποιούνται με αποκλειστικό σκοπό την επίτευξη των στόχων της πράξης και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων της, κατά τρόπο σύμφωνο με τις αρχές της οικονομίας, της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας.

(ε) οι δαπάνες σύμφωνα με το σημείο α) της παρ. 1 του άρθρου 8.3. είναι αναγνωρίσιμες και επαληθεύσιμες, ιδίως με την καταχώρησή τους στις λογιστικές εγγραφές του φορέα υλοποίησης ή/και του εταίρου, σύμφωνα με τα ισχύοντα λογιστικά πρότυπα της χώρας στην οποία ο αλλοδαπός εταίρος είναι εγκατεστημένος και σύμφωνα με τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές και

(στ) συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις της ισχύουσας φορολογικής και εργατικής/ασφαλιστικής νομοθεσίας.

2. Οι δαπάνες σύμφωνα με το σημείο α) της παρ. 1 του άρθρου 8.3. θεωρούνται πραγματοποιηθείσες, όταν αντιστοιχούν σε τιμολόγια ή/και λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας που έχουν εκδοθεί και εξοφληθεί, και σχετίζονται με προϊόντα που έχουν παραδοθεί ή υπηρεσίες/εργασίες που έχουν παρασχεθεί. Κατ' εξαίρεση, οι δαπάνες τιμολογίων που έχουν εκδοθεί στον τελευταίο μήνα επιλεξιμότητας, θεωρείται ότι πραγματοποιούνται εντός της επιλέξιμης περιόδου εάν καταβάλλονται έως το τέλος του επόμενου μήνα από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας επιλεξιμότητας. Τα γενικά έξοδα και οι αποσβέσεις του εξοπλισμού θεωρείται ότι έχουν πραγματοποιηθεί όταν καταγράφονται στις λογιστικές εγγραφές του φορέα υλοποίησης/εταίρου.

3. Όταν αγοράζεται νέος ή μεταχειρισμένος εξοπλισμός, μόνο το τμήμα της απόσβεσης που αντιστοιχεί στη διάρκεια της πράξης και το ποσοστό της πραγματικής χρήσης για τους σκοπούς της πράξης, μπορεί να θεωρηθεί επιλέξιμη δαπάνη.

4. Το εσωτερικό λογιστικό σύστημα και οι διαδικασίες ελέγχου του φορέα υλοποίησης και του/ων εταίρου/ων πρέπει να επιτρέπουν την άμεση συμφωνία των δαπανών και εσόδων που δηλώνονται στο πλαίσιο της πράξης με την αντίστοιχη λογιστική αποτύπωσή τους και δικαιολογητικά έγγραφα.

5. Στην περίπτωση των πράξεων που υλοποιούνται από Διεθνή Οργανισμό ή φορέα ή υπηρεσία αυτών, η προγραμματική συμφωνία μπορεί να περιλαμβάνει συγκεκριμένες προβλέψεις αναφορικά με την επιλεξιμότητα της δαπάνης.

6. Οι αρχές που ορίζονται στο παρόν άρθρο εφαρμόζονται κατ' αναλογία σε όλες τις επιλέξιμες δαπάνες πλην της Τεχνικής Βοήθειας, εκτός εάν ρητά ορίζεται διαφορετικά.

7. Ο Διαχειριστής Προγράμματος και Ταμείου Διμερών Σχέσεων δύναται να εντάξει στο οικείο πρόγραμμα πράξεις συνολικού προϋπολογισμού δημόσιας δαπάνης, ο οποίος δεν μπορεί να υπερβεί το 110% της συνολικής δημόσιας δαπάνης του προγράμματος. Το παραπάνω ποσοστό δύναται να ορίζεται ανά πρόγραμμα με την απόφαση του αρμόδιου Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών της παρ. 3 του άρθρου 6.6 της παρούσας, με εισήγηση του/της Γενικού/ής Γραμματέα ΕΣΠΑ.

8. Οι κατηγορίες των μη επιλέξιμων δαπανών που δύναται να αυξάνουν την εθνική συμμετοχή του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, της παρ. 2 του άρθρου 33 του ν 4314/2014, εφαρμόζονται αναλόγως και για τις δράσεις του χρηματοδοτικού μηχανισμού ΕΟΧ 2014-2021 και της προγραμματικής περιόδου 2021-2028.

Άρθρο 8.3

Μορφές χρηματοδότησης

1. Η χρηματοδότηση προς τους δικαιούχους μπορεί να λάβει οποιαδήποτε από τις ακόλουθες μορφές:

(α) επιλέξιμες δαπάνες που όντως πραγματοποιήθηκαν

(β) μοναδιαία κόστη

(γ) κατ' αποκοπή ποσά

(δ) χρηματοδότηση με κατ' αποκοπή συντελεστή, ή

(ε) συνδυασμός των μορφών που αναφέρονται στα σημεία (α) έως (δ), υπό τον όρο ότι κάθε μορφή καλύπτει διαφορετικές κατηγορίες δαπάνης, ή όταν χρησιμοποιούνται για διαδοχικές φάσεις μιας πράξης.

2. Τα ποσά για τις μορφές χρηματοδότησης που αναφέρονται στα σημεία (β), (γ) και (δ) της παρ. 1, καθορίζονται εκ των προτέρων, με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

(α) με κατ' αποκοπή ποσά και ειδικές μεθόδους που καθορίζονται από τον Κανονισμό ΕΟΧ και την παρούσα απόφαση ή επί της βάσει αυτών ή ειδικών τομεακών διατάξεων και κατευθυντηρίων γραμμών (εγκυκλίων),

(β) σύμφωνα με τους κανόνες που εφαρμόζονται για αντίστοιχα κόστη ανά μονάδα, εφάπαξ και κατ' αποκοπή ποσά στο πλαίσιο χρηματοδοτήσεων εξ ολοκλήρου από την Ελλάδα ή τις Δότεριες χώρες στην περίπτωση εταίρων από τις Δότεριες χώρες, για παρόμοιο τύπο πράξης,

(γ) σύμφωνα με τους κανόνες που εφαρμόζονται για αντίστοιχα κόστη ανά μονάδα, εφάπαξ και κατ' αποκοπή ποσά στις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για παρόμοιο τύπο πράξης,

(δ) με σχέδιο προϋπολογισμού που καταρτίζεται κατά περίπτωση και συμφωνείται εκ των προτέρων με τον Διαχειριστή Προγράμματος, όταν ο συνολικός προϋπολογισμός της πράξης δεν υπερβαίνει τις 200.000 ευρώ, ή

(ε) με μια δίκαιη, αληθή και επαληθεύσιμη μέθοδο υπολογισμού, η οποία επικυρώνεται από την Αρχή Ελέγχου και βασίζεται σε:

(i) στατιστικά στοιχεία, άλλες αντικειμενικές πληροφορίες ή την κρίση εμπειρογνομόνων,

(ii) επαληθευμένα ιστορικά στοιχεία των μεμονωμένων φορέων, ή

(iii) εφαρμογή συνήθων πρακτικών λογιστικής κοστολόγησης των μεμονωμένων φορέων.

3. Η χρήση μοναδιαίου κόστους, κατ' αποκοπή και εφάπαξ ποσού, το ύψος του ποσού και ο τρόπος καθορισμού τους ορίζεται στην απόφαση ένταξης. Η χρήση μοναδιαίου κόστους, κατ' αποκοπή και εφάπαξ ποσού, το ύψος του ποσού και ο τρόπος υπολογισμού για έναν εταίρο της πράξης ορίζεται επίσης στην εταιρική συμφωνία συνεργασίας μεταξύ του φορέα υλοποίησης και του εταίρου της Πράξης.

4. Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, οι επιλογές για τις μορφές χρηματοδότησης που αναφέρονται στην παρ. 1 ενδέχεται να περιορίζονται από την Προγραμματική Συμφωνία. Επιπρόσθετα, κατά την έκδοση πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, ο Διαχειριστής Προγράμματος δύναται να προτείνει να οριστούν στην πρόσκληση συγκεκριμένοι περιορισμοί για τις μορφές χρηματοδότησης. Σε προγράμματα με συμμετοχή Εταίρου από τις Δότεριες χώρες, ο Διαχειριστής Προγράμματος συμβουλεύεται τον σχετικό εταίρο πριν προβεί σε οποιουσδήποτε περιορισμούς.

Άρθρο 8.4

Επιλέξιμες άμεσες δαπάνες της πράξης

1. Οι επιλέξιμες άμεσες δαπάνες για μια πράξη είναι οι δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση της πράξης και μπορούν ως εκ τούτου να καταλογιστούν άμεσα σε αυτή. Οι άμεσες δαπάνες παρακάτω είναι επιλέξιμες εφόσον πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο άρθρο 8.2, ήτοι:

(α) το κόστος του προσωπικού που απασχολείται στην πράξη, συμπεριλαμβανομένων των πραγματικών μισθών και εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και λοιπών νόμιμων δαπανών που περιλαμβάνονται στις αποδοχές, υπό την προϋπόθεση ότι αυτό αντιστοιχεί στην εφαρμοζόμενη πολιτική για τις αποδοχές του φορέα υλοποίησης/εταίρου. Οι αντίστοιχες δαπάνες μισθοδοσίας του προσωπικού των υπηρεσιών του δημοσίου, των ΝΠΔΔ και των ΟΤΑ είναι επιλέξιμες στο βαθμό που σχετίζονται με κόστος δραστηριοτήτων που δεν θα διεκπεραίωσε η σχετική δημόσια αρχή εάν δεν είχε αναλάβει την υλοποίηση της πράξης, αποκλειόμενης σε κάθε περίπτωση της διπλής χρηματοδότησης,

(β) τα έξοδα ταξιδιού και διαμονής και η ημερήσια αποζημίωση του προσωπικού που συμμετέχει στην πράξη, υπό την προϋπόθεση ότι είναι σύμφωνα με τις εγκεκριμένες κλίμακες του φορέα υλοποίησης/εταίρου της πράξης για τα έξοδα ταξιδιού και δεν υπερβαίνουν τις σχετικές εθνικές ή εφαρμοστέες κλίμακες. Λαμβανομένης υπόψη της αρχής της αναλογικότητας, τα έξοδα αυτά μπορούν επίσης να υπολογίζονται ως εφάπαξ ποσό, βάσει κανόνων που έχουν εγκριθεί από τον Διαχειριστή Προγράμματος,

(γ) το κόστος νέου ή μεταχειρισμένου εξοπλισμού. Στην περίπτωση που ο Διαχειριστής Προγράμματος ορίσει ότι ο εξοπλισμός αποτελεί αναπόσπαστο και απαραίτητο στοιχείο για την επίτευξη των αποτελεσμάτων της πράξης, ολόκληρο το ποσό αγοράς του εν λόγω εξοπλισμού δύναται να είναι επιλέξιμο, κατ' εξαίρεση του κανόνα της παρ. 3 του άρθρου 8.2. Αυτή η εξαίρεση δεν έχει εφαρμογή στο Ταμείο Διμερών Σχέσεων,

(δ) η αγορά γης (εδαφικών εκτάσεων) και ακινήτων υπό τους όρους του άρθρου 8.8, με εξαίρεση το Ταμείο Διμερών Σχέσεων,

(ε) οι δαπάνες για αναλώσιμα και προμήθειες, εφόσον είναι αναγνωρίσιμες και σχετίζονται άμεσα με την πράξη,

(στ) οι δαπάνες που απορρέουν από άλλες συμβάσεις που έχουν ανατεθεί από έναν Φορέα Υλοποίησης για τους σκοπούς υλοποίησης της πράξης, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση συμμορφώνεται πλήρως με τους ισχύοντες κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις, τον Κανονισμό ΕΟΧ και την παρούσα απόφαση, και

(ζ) δαπάνες που προκύπτουν άμεσα από απαιτήσεις που επιβάλλει η απόφαση ένταξης και το σύμφωνο αποδοχής όρων κάθε πράξης (λ.χ. δημοσιότητα, έλεγχοι, μεταφράσεις κ.α.).

2. Όταν ολόκληρο το ποσό αγοράς του εξοπλισμού είναι επιλέξιμο σύμφωνα με το σημείο (γ) της παρ. 1, ο Διαχειριστής Προγράμματος πρέπει να διασφαλίζει ότι ο φορέας υλοποίησης ή ο εταίρος:

(α) διατηρεί τον εξοπλισμό στην κατοχή του για διάστημα τουλάχιστον τριών ετών μετά την ολοκλήρωση της πράξης και συνεχίζει να χρησιμοποιεί τον εξοπλισμό προς όφελος των γενικών στόχων της πράξης κατά το ίδιο χρονικό διάστημα,

(β) όπου είναι εφικτό, διατηρεί τον εξοπλισμό δεόντως ασφαλισμένο έναντι ζημιών όπως πυρκαγιά, κλοπή ή άλλα συνήθη ασφαλίσιμα περιστατικά τόσο κατά την υλοποίηση της πράξης όσο και τουλάχιστον για τρία έτη κατόπιν της ολοκλήρωσης της πράξης και

(γ) διαθέτει κατάλληλους πόρους για τη συντήρηση του εξοπλισμού για τουλάχιστον τρία έτη μετά από την ολοκλήρωση της πράξης.

3. Τα συγκεκριμένα μέσα για την υλοποίηση της υποχρέωσης που αναφέρεται στην παρ. 2 ορίζονται ρητώς στην απόφαση ένταξης. Ο Διαχειριστής Προγράμματος δύναται να απαλλάξει τον φορέα υλοποίησης ή τον εταίρο από τις παραπάνω υποχρεώσεις αναφορικά με συγκεκριμένο εξοπλισμό όταν ο Διαχειριστής Προγράμματος εκτιμήσει, δεδομένων των συνθηκών, πως το κόστος συντήρησης ή ασφάλισης του εν λόγω εξοπλισμού είναι δυσανάλογο ως προς το κόστος του εξοπλισμού.

4. Σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ο Διαχειριστής Προγράμματος μπορεί να προτείνει πρόσθετες δαπάνες ως επιλέξιμες συμπεριλαμβανομένης πρόσθετης χρηματοδότησης της πράξης ή να εξαιρέσει ορισμένες δαπάνες που παραθέτονται στην παρ. 1. Ανάλογες παρεκκλίσεις, εφόσον εγκριθούν από την Επιτροπή ΧΜ, προβλέπονται ρητώς στην προγραμματική συμφωνία και κατά περίπτωση συνοδεύονται από τους αναγκαίους όρους και προϋποθέσεις όσον αφορά την επιλεξιμότητα για τις εν λόγω δαπάνες.

Άρθρο 8.5

Έμμεσες δαπάνες σε πράξεις (γενικά έξοδα)

1. Οι έμμεσες δαπάνες είναι όλες οι επιλέξιμες δαπάνες που δεν μπορούν να καθορισθούν από τον φορέα υλοποίησης ή/εταίρο ως άμεσα συνδεόμενες με την πράξη. Δεν περιλαμβάνουν οποιαδήποτε άμεση επιλέξιμη δαπάνη. Οι έμμεσες δαπάνες της πράξης πρέπει να αντικατοπτρίζουν μια δίκαιη κατανομή των γενικών (λειτουργικών) εξόδων του φορέα υλοποίησης/εταίρου. Οι φορείς υλοποίησης/εταίροι μπορούν να αναγνωρίσουν τις έμμεσες δαπάνες τους σύμφωνα με μία από τις παρακάτω μεθόδους:

(α) κατ' αποκοπή ποσοστό έως 7% των άμεσων επιλέξιμων δαπανών χωρίς να υπάρχει απαίτηση για τον Διαχειριστή Προγράμματος να πραγματοποιήσει υπολογισμό για τον καθορισμό του εφαρμοστέου ποσοστού,

(β) κατ' αποκοπή ποσοστό έως 15% των άμεσων επιλέξιμων δαπανών προσωπικού χωρίς να υπάρχει απαίτηση για τον Διαχειριστή Προγράμματος να πραγματοποιήσει υπολογισμό για τον καθορισμό του εφαρμοστέου ποσοστού,

(γ) κατ' αποκοπή ποσοστό έως 25% των συνολικών άμεσων επιλέξιμων δαπανών, υπό τον όρο ότι το ποσοστό υπολογίζεται σύμφωνα με την παρ. 2 του παρόντος άρθρου,

(δ) κατ' αποκοπή ποσοστό εφαρμοζόμενο σε άμεσες επιλέξιμες δαπάνες βάσει των υφιστάμενων μεθόδων και αντίστοιχων ποσοστών που ισχύουν στις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για παρόμοιες πράξεις,

(ε) βάσει των πραγματικών έμμεσων δαπανών για εκείνους τους φορείς υλοποίησης/εταίρους που διαθέτουν αναλυτικό λογιστικό σύστημα για την ταυτοποίηση των έμμεσων δαπανών σε άμεση συνάρτηση με τις επιλέξιμες άμεσες δαπάνες που καταλογίζονται στην πράξη,

(στ) στην περίπτωση φορέων υλοποίησης/εταίρων που είναι Διεθνείς οργανισμοί ή φορείς ή υπηρεσίες αυτών, οι έμμεσες δαπάνες μπορούν, σε συνάφεια με συγκεκριμένες προβλέψεις στην προγραμματική συμφωνία, να καθορισθούν σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες που εφαρμόζουν οι εν λόγω Οργανισμοί.

2. Η εφαρμογή της μεθόδου που περιγράφεται στο σημείο (γ) της παρ. 1 υπόκειται στον υπολογισμό του ποσοστού βάσει δίκαιης, ισότιμης και επαληθεύσιμης μεθόδου υπολογισμού, όπως αναφέρεται στο σημείο (ε) της παρ. 2 του άρθρου 8.3 ή μεθόδου η οποία εφαρμόζεται σε άλλους μηχανισμούς χρηματοδοτήσεων από την Ελλάδα, ή τις Δότεριες χώρες, στην περίπτωση πράξεων με εταίρο από τις Δότεριες χώρες για παρόμοιες πράξεις.

3. Η μέθοδος υπολογισμού των έμμεσων δαπανών και του ανώτατου ποσού τους καθορίζονται στην απόφαση ένταξης της πράξης. Η μέθοδος υπολογισμού των έμμεσων δαπανών ενός εταίρου προβλέπεται στη συμφωνία συνεργασίας μεταξύ του φορέα υλοποίησης και του εταίρου/ων της πράξης.

Άρθρο 8.6

Άμεσες δαπάνες αμοιβών προσωπικού

1. Οι άμεσες δαπάνες αμοιβών προσωπικού μιας πράξης δύναται να υπολογιστούν ως κατ' αποκοπή ποσοστό έως και 20% των επιλέξιμων άμεσων δαπανών εκτός των άμεσων δαπανών προσωπικού αυτής της πράξης, χωρίς απαίτηση για τον Διαχειριστή Προγράμματος να καθορίσει το εφαρμοστέο ποσοστό, εφόσον οι άμεσες δαπάνες του έργου δεν περιλαμβάνουν δημόσιες συμβάσεις έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών που υπερβαίνουν σε αξία τα κατώτατα όρια που ορίζονται στο άρθρο 4 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τις δημόσιες συμβάσεις, όπως ενσωματώνεται στον ν. 4412/2016, όπως κάθε φορά ισχύει.

2. Για τον προσδιορισμό των άμεσων εξόδων προσωπικού, ωριαία αποζημίωση δύναται να υπολογιστεί με έναν από τους παρακάτω τρόπους:

(α) διαιρώντας το πιο πρόσφατο πλήρως τεκμηριωμένο ετήσιο ακαθάριστο κόστος απασχόλησης κατά 1.720 ώρες για άτομα που εργάζονται με πλήρη απασχόληση, ή με αντίστοιχη αναλογία των 1.720 ωρών για άτομα που εργάζονται με μερική απασχόληση, ή

(β) διαιρώντας το πλέον πρόσφατο τεκμηριωμένο μηνιαίο μικτό κόστος απασχόλησης με τον μέσο μηνιαίο χρόνο εργασίας του συγκεκριμένου προσώπου, σύμφωνα με τους ισχύοντες εθνικούς κανόνες στους οποίους παραπέμπει η σύμβαση απασχόλησης ή εργασίας ή η απόφαση διορισμού (αμφότερες αναφέρονται ως το έγγραφο απασχόλησης).

3. Κατά την εφαρμογή της ωριαίας αποζημίωσης που υπολογίζεται σύμφωνα με την παρ. 2, ο συνολικός αριθμός ωρών που δηλώνεται ανά άτομο για ένα δεδομένο έτος ή μήνα δεν δύναται να υπερβαίνει τον αριθμό των ωρών που χρησιμοποιήθηκε για τον υπολογισμό αυτής της ωριαίας αποζημίωσης.

4. Όπου δεν είναι διαθέσιμο το ετήσιο ακαθάριστο κόστος απασχόλησης, δύναται να προκύψει από τις διαθέσιμες τεκμηριωμένες ακαθάριστες δαπάνες απασχόλησης ή από το έγγραφο απασχόλησης, δεόντως προσαρμοσμένο για δωδεκάμηνη περίοδο.

5. Στην περίπτωση πραγματοποιημένων δαπανών για αμοιβές προσωπικού, δαπάνες που σχετίζονται με άτομα που εργάζονται με μερική απασχόληση στην πράξη, μπορούν να υπολογιστούν ως σταθερό ποσοστό του ακαθάριστου κόστους απασχόλησης, σύμφωνα με ένα σταθερό ποσοστό χρόνου εργασίας για την πράξη ανά μήνα, χωρίς υποχρέωση ορισμού χωριστού συστήματος παρακολούθησης του χρόνου εργασίας. Ο εργοδότης οφείλει να εκδώσει έγγραφο για τους υπαλλήλους όπου καθορίζεται το εν λόγω σταθερό ποσοστό.

Άρθρο 8.7

Κατ' αποκοπή τιμή για δαπάνες εκτός των άμεσων δαπανών προσωπικού

1. Ένα κατ' αποκοπή ποσοστό έως και 40% των επιλέξιμων άμεσων δαπανών προσωπικού δύναται να χρησιμοποιηθεί για την κάλυψη όλων των υπολοίπων επιλέξιμων δαπανών μιας πράξης. Ο Διαχειριστής Προγράμματος δεν απαιτείται να υπολογίσει τον καθορισμό του εφαρμοστέου συντελεστή.

2. Το κατ' αποκοπή ποσοστό που αναφέρεται στην παρ. 1 του παρόντος άρθρου δε θα εφαρμόζεται στις δαπάνες προσωπικού που υπολογίζονται βάσει κατ' αποκοπή συντελεστή όπως αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 8.6.

Άρθρο 8.8

Αγορά ακινήτων και γης

1. Το κόστος της αγοράς ακίνητης περιουσίας και μη οικοδομημένης γης μπορεί να είναι επιλέξιμο δυνάμει των παρακάτω όρων, με την επιφύλαξη της εφαρμογής αυστηρότερων εθνικών διατάξεων:

(α) πρέπει να υπάρχει άμεση σύνδεση μεταξύ της αγοράς και των στόχων της πράξης.

(β) η αγορά ακίνητης περιουσίας ή/και γης δεν μπορεί να αντιπροσωπεύει πάνω από το 10% των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης, εκτός εάν προβλεφθεί ρητά υψηλότερο ποσοστό με την προγραμματική συμφωνία και οριστεί στην απόφαση ένταξης της πράξης.

(γ) πριν από την αγορά πρέπει να λαμβάνεται πιστοποιητικό από ανεξάρτητο πιστοποιημένο εκτιμητή ή δεόντως εξουσιοδοτημένο επίσημο φορέα που να επιβεβαιώνει ότι η τιμή αγοράς δεν υπερβαίνει την αγοραία τιμή και ότι δεν υφίστανται υποχρεώσεις όπως υποθήκες και άλλα βάρη, καθώς και ότι συμμορφώνεται με τις εθνικές διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Σε περίπτωση αγοράς ακινήτου το πιστοποιητικό πρέπει είτε να επιβεβαιώνει ότι το εν λόγω κτήριο συμμορφώνεται με τις εθνικές διατάξεις ή εφόσον δεν συμμορφώνεται με αυτές την προβλεπόμενη διαδικασία αποκατάστασης από τον φορέα υλοποίησης δυνάμει της πράξης.

(δ) το ακίνητο ή/και η γη πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τον σκοπό και το διάστημα που ορίζεται στην απόφαση ένταξης της πράξης. Η ακίνητη περιουσία ή/και η γη πρέπει να μεταβιβαστεί στον φορέα υλοποίησης ή σε αυτούς που ορίζονται από τον φορέα υλοποίησης στην αίτηση της πράξης ως αγοραστές της ακίνητης περιουσίας ή/και γης, πριν από την ολοκλήρωση της πράξης. Η ακίνητη περιουσία ή/και η γη δεν μπορούν να πωληθούν, ή υποθηκευτούν για χρονικό διάστημα πέντε ετών από την ολοκλήρωση της πράξης ή για μεγαλύτερο διάστημα εάν ορίζεται στην απόφαση ένταξης. Η Επιτροπή ΧΜ μπορεί να άρει αυτόν τον περιορισμό, εάν αυτό μπορεί να προκαλέσει μη εύλογο βάρος για τον φορέα υλοποίησης.

(ε) η ακίνητη περιουσία ή/και γη μπορούν να χρησιμοποιηθούν μόνο σύμφωνα με τους στόχους της πράξης. Συγκεκριμένα, τα κτήρια μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη στέγαση δημόσιων υπηρεσιών μόνο όταν αυτή η χρήση είναι σύμμορφη με τον στόχο της πράξης.

(στ) η αγορά της ακίνητης περιουσίας ή/και γης πρέπει να εγκρίνεται ρητά από τον Διαχειριστή Προγράμματος πριν από την αγορά, είτε στην απόφαση ένταξης είτε με τροποποίηση αυτής.

(ζ) η ακίνητη περιουσία ή/και γη δύναται να ενοικιαστεί σε τρίτους εφόσον αναφέρεται ρητώς στην Απόφαση ένταξης και αυτή η πρόβλεψη είναι συνεπής ως προς τους στόχους της πράξης.

2. Στον ορισμό της ακίνητης περιουσίας περιλαμβάνονται κτήρια που έχουν κατασκευαστεί ή είναι υπό κατασκευή καθώς και το δικαίωμα κυριότητας επί του εδάφους στο οποίο έχουν ανεγερθεί

3. Οι περιορισμοί που αναφέρονται στην παρ. 1 (δ) ισχύουν επίσης για τα κτήρια που έχουν κατασκευαστεί, ανακατασκευαστεί ή ανακαινιστεί μέσω χρηματοδοτικής συνδρομής από τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

4. Ο περιορισμός υποθήκης που αναφέρεται στην παρ. 1 (δ) δεν ισχύει για τυχόν υποθήκη που εξασφαλίζεται προς όφελος του Διαχειριστή Προγράμματος ή του Εθνικού Σημείου Επαφής όταν ο σκοπός της είναι αποκλειστικά η συμμόρφωση με την εν λόγω παράγραφο.

5. Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για ακίνητη περιουσία ή/και γη των οποίων την κυριότητα αμέσως ή εμμέσως έχει ο φορέας υλοποίησης ή για την αγορά ακίνητης περιουσίας ή/και γης των οποίων την κυριότητα έχει ο εταίρος του φορέα υλοποίησης ή Δημόσια Υπηρεσία. Σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να αγοράζεται ακίνητη περιουσία ή/και γη για κερδοσκοπικούς σκοπούς. Το ακίνητο δεν θα πρέπει να έχει αποτελέσει τα προηγούμενα δέκα έτη αντικείμενο εθνικής ή άλλης επιχορήγησης, γεγονός που θα οδηγούσε σε ανεπίτρεπτη διπλή χρηματοδότηση.

Άρθρο 8.9

Εξαιρούμενες δαπάνες

1. Οι παρακάτω δαπάνες δεν θεωρούνται επιλέξιμες:

(α) τόκοι επί χρεών, δαπάνες εξυπηρέτησης χρεών και επιβαρύνσεις λόγω υπερημερίας,

(β) δαπάνες για χρηματοοικονομικές συναλλαγές και άλλες καθαρά χρηματοοικονομικές δαπάνες, εκτός των δαπανών που σχετίζονται με τους τραπεζικούς λογαριασμούς που απαιτούνται από την Επιτροπή ΧΜ, το Εθνικό Σημείο Επαφής την ισχύουσα νομοθεσία, καθώς και των δαπανών των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών που επιβάλλονται από την απόφαση ένταξης,

(γ) προβλέψεις για ζημιές ή ενδεχόμενες μελλοντικές υποχρεώσεις,

(δ) συναλλαγματικές διαφορές,

(ε) ανακτήσιμος ΦΠΑ,

(στ) δαπάνες που καλύπτονται από άλλες πηγές,

(ζ) πρόστιμα, κυρώσεις και δαπάνες εκδίκασης διαφορών, εκτός της περίπτωσης που η εκδίκαση της διαφοράς αποτελεί αναπόσπαστο και απαραίτητο στοιχείο για την επίτευξη των αποτελεσμάτων της πράξης και

(η) υπερβολικές ή μη αιτιολογημένες δαπάνες.

Άρθρο 8.10

Επιλεξιμότητα του κόστους διαχείρισης Προγράμματος

1. Το κόστος διαχείρισης ενός Διαχειριστή Προγράμματος μέχρι το ανώτατο όριο που ορίζεται στην παρ. 2, μπορεί να θεωρείται ως επιλέξιμο κόστος. Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας κόστους - δαπανών διαχείρισης ορίζεται η ημερομηνία υπογραφής του Μνημονίου Κατανόησης, στο οποίο ορίζεται ο Διαχειριστής Προγράμματος. Η τελική ημερομηνία επιλεξιμότητας είναι η 30η Απριλίου 2032, εκτός αν ορίζεται προγενέστερη ημερομηνία στην αντίστοιχη προγραμματική συμφωνία.

2. Το ανώτατο όριο των δαπανών διαχείρισης ενός προγράμματος, υπολογίζεται ως ποσοστό των συνολικών επιλέξιμων δαπανών του προγράμματος. Είναι το άθροισμα των ακόλουθων ποσών:

(α) 10% για τα πρώτα 10 εκατομμύρια Ευρώ.

(β) 7% για τα επόμενα 40 εκατομμύρια Ευρώ.

(γ) 5% για τα επόμενα 50 εκατομμύρια Ευρώ.

(δ) 4% για το υπόλοιπο συνολικό ποσό των επιλέξιμων δαπανών του προγράμματος.

3. Σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, η Επιτροπή ΧΜ ΕΟΧ μπορεί να εγκρίνει υψηλότερο ανώτατο όριο, σε προγράμματα με συνολικό ποσό επιλέξιμων δαπανών μέχρι 10 εκατομμύρια Ευρώ.

4. Το κόστος διαχείρισης ενός προγράμματος μπορεί να λάβει τη μορφή επιλέξιμων δαπανών που πραγματοποιήθηκαν ή/και απλοποιημένο κόστος σύμφωνα με τα σημεία β) έως δ) του άρθρου 8.3., παρ. 1 και, 2, των άρθρων 8.5, 8.6 και/ή 8.7. Η μορφή ορίζεται στην Προγραμματική Συμφωνία.

5. Οι ακόλουθες κατηγορίες δαπανών είναι επιλέξιμες ως δαπάνες διαχείρισης, υπό τον όρο ότι οι δαπάνες είναι αναλογικές και αναγκαίες:

(α) Δαπάνες προετοιμασίας του προγράμματος, περιλαμβανομένης και της ανάπτυξης του σχεδιασμού του προγράμματος, του πλαισίου των αποτελεσμάτων και της διαβούλευσης με τα ενδιαφερόμενα μέρη.

(β) Προετοιμασία της υλοποίησης του προγράμματος, περιλαμβανομένης και της ανάπτυξης διαδικασιών για την επιλογή πράξεων και για τις χρηματοοικονομικές ροές.

(γ) Υποστήριξη πιθανών αιτούντων και φορέων υλοποίησης ώστε να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που ορίζει ο Διαχειριστής του Προγράμματος για την υποβολή προτάσεων χρηματοδότησης ή/και την υλοποίηση των πράξεων.

(δ) Επιλογή έργων, περιλαμβανομένων και του κόστους εμπειρογνομόνων, των συναντήσεων και των ενστάσεων.

(ε) Επαλήθευση των δαπανών που έχουν πραγματοποιηθεί, έγκριση πληρωμών και εμβάσματα πληρωμής στους φορείς υλοποίησης.

(στ) Παρακολούθηση πράξεων και επανεξέταση.

(ζ) Έλεγχοι και επιτόπιες επαληθεύσεις έργων.

(η) Δραστηριότητες προώθησης και ενημέρωσης, περιλαμβανομένων και των προσκλήσεων υποβολής προτάσεων και ενημερωτικό έργο κατά τη διάρκεια της περιόδου υποβολής προτάσεων καθώς και ενημερωτικές εκδηλώσεις προκειμένου να υπάρξει ανταλλαγή εμπειριών και να αξιολογηθεί ο αντίκτυπος του προγράμματος.

(θ) Δαπάνες που σχετίζονται με υποχρεώσεις αναφοράς προς την Επιτροπή ΧΜ, το Εθνικό Σημείο Επαφής και την Αρχή Πιστοποίησης.

(ι) Χρεώσεις που σχετίζονται με το άνοιγμα και την κίνηση τραπεζικών λογαριασμών που απαιτούνται σύμφωνα με την παρούσα ή την προγραμματική συμφωνία, περιλαμβανομένου και του κόστους εισερχόμενων ή και εξερχόμενων εμβασμάτων.

(ια) Γενικά έξοδα.

(ιβ) Δαπάνες που σχετίζονται με την λειτουργία της Επιτροπής Συνεργασίας και τη λειτουργία της Περιφερειακής Επιτροπής Προγράμματος, όπου απαιτείται στο πλαίσιο προγραμμάτων που υπάγονται στην προγραμματική περιοχή «Ερευνα και Καινοτομία».

(ιγ) Δαπάνες που σχετίζονται με δραστηριότητες για την ενίσχυση των διμερών σχέσεων συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης του Ταμείου Διμερών Σχέσεων στο επίπεδο του προγράμματος, και

(ιδ) Δραστηριότητες που στοχεύουν στην ενίσχυση της συνεργασίας και στην ανταλλαγή εμπειριών και βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των Διαχειριστών του Προγράμματος και παρόμοιων φορέων στα δικαιούχα κράτη ή/και τις δότριες χώρες ή/και των διεθνών οργανισμών.

6. Σε περιπτώσεις όπου η επιλογή του Διαχειριστή Προγράμματος στη χώρα διεξαχθεί μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας, η Επιτροπή ΧΜ μπορεί στην προγραμματική συμφωνία να αποφασίσει ότι η αξία της σύμβασης επέχει θέση δαπανών διαχείρισης. Ισχύουν τα ανώτατα όρια που ορίζονται στην παρ. 2.

7. Σε περιπτώσεις όπου το Πρόγραμμα υλοποιείται με τη συμμετοχή ενδιάμεσων φορέων, ο προϋπολογισμός του κόστους διαχείρισης διαμοιράζεται και εκχωρείται αντιστοίχως ανάμεσα στον Διαχειριστή Προγράμματος και τον/τους ενδιάμεσο/σους φορέα/είς. Πιο συγκεκριμένα, 20% του προϋπολογισμού του κόστους διαχείρισης του προγράμματος υλοποιείται από τον Διαχειριστή Προγράμματος για τις οριζόντιες υποχρεώσεις του Προγράμματος. Το υπολειπόμενο 80% του προϋπολογισμού διαμοιράζεται ανάμεσα στον Διαχειριστή Προγράμματος και στον/στους ενδιάμεσο/σους φορέα/είς αναλογικά ως προς το τμήμα του προϋπολογισμού του προγράμματος το οποίο αναλαμβάνουν για διαχείριση. Το αναλογούν ποσό εκχωρείται για διαχείριση στον/στους ενδιάμεσο/σους φορέα/είς.

8. Η επιλεξιμότητα των δαπανών που αναφέρονται στο παρόν άρθρο εξαρτάται από την έγκριση του προγράμματος από την Επιτροπή ΧΜ.

9. Σε αιτιολογημένες περιπτώσεις περιορισμών του προϋπολογισμού και κατά τη διακριτική ευχέρεια της Επιτροπής ΧΜ, μπορεί να εκταμιεύονται προς τη χώρα έκτακτες προκαταβολές για δαπάνες που σχετίζονται με την προετοιμασία των προγραμμάτων.

10. Με την επιφύλαξη του Κανονισμού ΕΟΧ, για την υλοποίηση δράσεων κόστους διαχείρισης προγραμμάτων εφαρμόζονται αναλογικά οι οδηγίες και διατάξεις για την Τεχνική Βοήθεια που εκδίδονται από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 8.11

Τεχνική Βοήθεια προς την Ελλάδα

1. Ο Χρηματοδοτικός Μηχανισμός ΕΟΧ παρέχει τεχνική βοήθεια στο Εθνικό Σημείο Επαφής, την Αρχή Πιστοποίησης και την Αρχή Ελέγχου για την εκτέλεση των καθηκόντων τους όπως περιγράφονται στον Κανονισμό ΕΟΧ και την παρούσα απόφαση. Το Εθνικό Σημείο Επαφής δύναται να καταλείψει μέρος της Τεχνικής Βοήθειας που λαμβάνει, σε εθνικές αρχές και φορείς που σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία έχουν αρμοδιότητες που άπτονται της λειτουργίας και των υποχρεώσεων του. Στο πλαίσιο αυτό, δικαιούχοι - φορείς

υλοποίησης της Τεχνικής Βοήθειας ΕΟΧ 2021-2028 είναι: α) το Εθνικό Σημείο Επαφής - Ειδική Υπηρεσία Προγραμματισμού, Συντονισμού και Παρακολούθησης της υλοποίησης των Χρηματοδοτικών Μηχανισμών του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, β) η Ειδική Υπηρεσία - Αρχή Πιστοποίησης, γ) η Επιτροπή Δημοσιονομικού Ελέγχου (ΕΔΕΛ) - Αρχή Ελέγχου, δ) η Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής και Νομικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων - Υποδιεύθυνση Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΥΟΠΣ), ε) η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγράμματος «Τεχνική Βοήθεια και Υποστήριξη Δικαιούχων, καθώς και στ) η ΜΟΔ Α.Ε., φορέας εποπτευόμενος από το Υπουργείο Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

2. Η Τεχνική Βοήθεια λαμβάνει τη μορφή καθορισμένων ποσών που προσδιορίζονται από το Μνημόνιο Κατανόησης. Η Επιτροπή ΧΜ και η Ελλάδα, μετά την υπογραφή του Μνημονίου Κατανόησης, υπογράφουν Συμφωνία Τεχνικής Βοήθειας με βάση το πρότυπο στο παράρτημα 5 του Κανονισμού ΕΟΧ. Μετά την υπογραφή της, η συμφωνία τίθεται σε ισχύ με την έκδοση απόφασης Χρηματοδότησης Τεχνικής Βοήθειας ΕΟΧ από τον αρμόδιο Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών για την υλοποίηση τεχνικής βοήθειας από πόρους του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και του ΑΠΔΕ. Σε παράρτημα της απόφασης Χρηματοδότησης επισυνάπτεται η εγκεκριμένη συμφωνία.

3. Το Εθνικό Σημείο Επαφής συντονίζει την υλοποίηση της Τεχνικής Βοήθειας με ρόλο Διαχειριστή Προγράμματος για τις ανάγκες εφαρμογής του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου. Το Εθνικό Σημείο Επαφής διασφαλίζει ότι όλοι οι φορείς που αναφέρονται στην παρ. 1 λαμβάνουν επαρκείς πόρους τεχνικής βοήθειας για την εκτέλεση των καθηκόντων τους βάσει του Κανονισμού ΕΟΧ και της παρούσας απόφασης.

4. Οι ακόλουθες κατηγορίες δαπανών δύναται να αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες για τεχνική βοήθεια, υπό την προϋπόθεση ότι η δαπάνη είναι αναλογική και αναγκαία:

(α) Στην περίπτωση πρόσθετων συστημάτων διαχείρισης ειδικά κατηρτισμένων για τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, οι δαπάνες που σχετίζονται με την προετοιμασία, την αξιολόγηση, τις χρηματοοικονομικές ροές και την παρακολούθηση της βοήθειας, των προγραμμάτων και του Ταμείου Διμερών Σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων δαπανών για πληροφοριακά συστήματα, ηλεκτρονικό εξοπλισμό και λογισμικό.

(β) Δαπάνες για την προετοιμασία και τη συμμετοχή σε ετήσιες συναντήσεις με τις Δότριες χώρες, ή άλλες συναντήσεις με τις Δότριες χώρες που σχετίζονται με την υλοποίηση αυτής της βοήθειας. Οι δαπάνες αυτές επιτρέπεται να περιλαμβάνουν τα κόστη εμπειρογνομόνων και άλλων συμμετεχόντων, περιλαμβανομένων και συμμετεχόντων από τρίτες χώρες, όταν ο/η πρόεδρος θεωρεί ουσιώδη την παρουσία τους για την αποτελεσματική εφαρμογή και υλοποίηση της βοήθειας.

(γ) Δαπάνες για τις συναντήσεις και τα συνέδρια που διοργανώνονται από το Εθνικό Σημείο Επαφής, την Αρχή Ελέγχου ή την Αρχή Πιστοποίησης για την ανταλλαγή εμπειριών που σχετίζονται με την εφαρμογή, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, την αναφορά και τον έλεγχο έργων που χρηματοδοτούνται από τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, περιλαμβανομένων και δαπανών που σχετίζονται με ταξίδια-μετακινήσεις και διαμονή των συμμετεχόντων. Οι Δότριες χώρες καλούνται να συμμετάσχουν σε τέτοιες συναντήσεις ή συνέδρια.

(δ) Δαπάνες σχετικές με δραστηριότητες προώθησης και ενημέρωσης.

(ε) Δαπάνες που σχετίζονται με ελέγχους που αναφέρονται στο άρθρο 5.5 και στην παρ. 2 του άρθρου 5.7.

(στ) Δαπάνες που σχετίζονται με επιτόπιες επαληθεύσεις των προγραμμάτων και των πράξεων.

(ζ) Δαπάνες που σχετίζονται με εκθέσεις και αξιολογήσεις.

(η) Δαπάνες στελέχωσης και λειτουργίας του Εθνικού Σημείου Επαφής.

(θ) Δαπάνες που σχετίζονται με την εκπαίδευση του προσωπικού των δικαιούχων - φορέων υλοποίησης της Τεχνικής Βοήθειας ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 της παρ. 1 και την συμμετοχή τους σε ευρωπαϊκά και εθνικά δίκτυα, ομάδες εργασίας, επιτροπές, forum και συνέδρια στην Ελλάδα και το εξωτερικό για θέματα που άπτονται της υλοποίησης του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

(ι) Δαπάνες που σχετίζονται με την Τεχνική Βοήθεια για την εφαρμογή του ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021 και την προετοιμασία του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και πραγματοποιήθηκαν μετά την 1η Σεπτεμβρίου 2025. Οι εν λόγω δαπάνες δύναται να μεταφερθούν αναδρομικά σε έργο της τεχνικής βοήθειας ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, μετά την έναρξη υλοποίησης της.

(ια) Δαπάνες που σχετίζονται με την Τεχνική Βοήθεια για την εφαρμογή του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και την προετοιμασία για την υλοποίηση της επόμενης από αυτήν χρηματοδοτικής περιόδου ΧΜ ΕΟΧ και οι οποίες θα προκύψουν κατά τη διάρκεια 24 μηνών μετά την υποβολή της Τελικής Έκθεσης στο εθνικό επίπεδο του άρθρου 2.6 της παρούσας, στις 31 Αυγούστου 2032.

5. Η Τεχνική Βοήθεια δεν υπερβαίνει το 1,5% της συνολικής συνδρομής του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 προς τη χώρα. Σε σαφώς τεκμηριωμένες περιπτώσεις η Επιτροπή ΧΜ δύναται να εγκρίνει υψηλότερο ποσό σε περίπτωση που η χρηματοδοτική συνδρομή προς την χώρα είναι έως 5% της συνολικής χρηματοδοτικής συνδρομής του ΧΜ ΕΟΧ προς όλες τις χώρες.

6. Το καθορισμένο ποσό που αναφέρεται στην παρ. 2 εκταμιεύεται σε ισόποσες δόσεις δυο φορές ανά έτος σύμφωνα με τον προγραμματισμό πληρωμών των Ενδιάμεσων Οικονομικών Εκθέσεων για την Τεχνική Βοήθεια σε συμφωνία με την παρ. 1 του άρθρου 9.4.

7. Οι εκταμιεύσεις εξαρτώνται:

(α) για την πρώτη εκταμίευση: από την υπογραφή της Συμφωνίας Τεχνικής Βοήθειας

(β) για τις επακόλουθες εκταμιεύσεις, από την έγκαιρη και ικανοποιητική υποβολή:

(i) της Έκθεσης στο Εθνικό επίπεδο, όπως περιγράφεται στο άρθρο 2.6,

(ii) των Ενδιάμεσων Οικονομικών Εκθέσεων όπως περιγράφονται στο άρθρο 9.3,

(iii) της Ετήσιας Έκθεσης Ελέγχου όπως περιγράφεται στο σημείο ε) την παρ. 1 του άρθρου 5.5 και

(iv) των αναφορών παρατυπιών όπως περιγράφονται στο άρθρο 12.5.

(γ) για την τελική εκταμίευση: από την έγκαιρη και ικανοποιητική υποβολή:

(i) της Τελικής Έκθεσης στο Εθνικό επίπεδο, όπως περιγράφεται την παρ. 4 του άρθρου 2.6.

(ii) της δήλωσης κλεισίματος και της Τελικής Έκθεσης Ελέγχου, όπως περιγράφεται στο σημείο (στ) την παρ. 1 του άρθρου 5.5 και

(iii) όλων των Τελικών Εκθέσεων Προγράμματος, όπως περιγράφονται στο άρθρο 6.8.

8. Σε εξαιρετικές και δεόντως τεκμηριωμένες περιπτώσεις, η Ελλάδα δύναται να αποφασίσει με υπουργική απόφαση του αρμόδιου Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών τη συγχρηματοδότηση της Τεχνικής Βοήθειας με εθνικούς πόρους.

9. Οι αποφάσεις ένταξης στην Τεχνική Βοήθεια ΕΟΧ υπογράφονται από τον αρμόδιο για τον ΕΟΧ Υπουργό, κατόπιν εισήγησης του Γενικού Γραμματέα ΕΣΠΑ, σε συνέχεια αιτήματος των δικαιούχων και εισήγησης του Εθνικού Σημείου Επαφής.

10. Η υλοποίηση των δράσεων τεχνικής βοήθειας του ΧΜ ΕΟΧ γίνεται υπό το θεσμικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις και σύμφωνα με την υπό στοιχεία 95393/16.07.2024 ΕΞ 2024 υπουργική απόφαση «Ρύθμιση θεμάτων των προγραμμάτων δράσεων τεχνικής βοήθειας και διαδικασίες κατάρτισης και τήρησης καταλόγων προμηθευτών και παρόχων υπηρεσιών ενεργειών τεχνικής βοήθειας» (Β' 4313).

Άρθρο 8.12

Αποδείξεις/δικαιολογητικά δαπάνης

1. Όλες οι πραγματοποιηθείσες δαπάνες σύμφωνα με την παρ. 1(α) του άρθρου 8.3. τεκμηριώνονται με εξοφλημένα τιμολόγια ή με λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας, συμπεριλαμβανομένων των ηλεκτρονικών τιμολογίων. Ως λογιστικό έγγραφο ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας νοείται κάθε έγγραφο το οποίο υποβάλλει ο δικαιούχος και το οποίο αιτιολογεί ότι η λογιστική εγγραφή αποτελεί πιστή και ανόθευτη εικόνα των εργασιών που εκτελέστηκαν, σύμφωνα με τον ν. 4308/2014 «Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα, συναφείς ρυθμίσεις και άλλες διατάξεις» και των αποφάσεων της Φορολογικής Διοίκησης που εξειδικεύουν τις διατάξεις του, καθώς και τις αποδεκτές λογιστικές πρακτικές.

2. Όπου οι δραστηριότητες υλοποιούνται στο πλαίσιο ανταγωνιστικών διαγωνιστικών διαδικασιών, οι πληρωμές, αποδεικνύονται από εξοφλημένα τιμολόγια, με βάση τις υπογεγραμμένες συμβάσεις. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, οι πληρωμές αιτιολογούνται ανά δαπάνη που έχει καταβληθεί από τους φορείς που εμπλέκονται στην υλοποίηση της πράξης.

3. Αποδείξεις/δικαιολογητικά δαπάνης που υποβάλλονται για δαπάνες σύμφωνες με την παρ. 1(α) του άρθρου 8.3, δύναται να θεωρηθούν:

(α) εξοφλημένα τιμολόγια ή λογιστικά έγγραφα ισοδύναμης αποδεικτικής αξίας,

(β) έκθεση από ανεξάρτητο ελεγκτή που διαθέτει τα εχέγγυα να προβεί σε νόμιμους ελέγχους λογιστικών εγγράφων, που να πιστοποιεί ότι οι δαπάνες που δηλώνονται έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΟΧ, την παρούσα απόφαση, την εθνική νομοθεσία και τις σχετικές αρχές της λογιστικής, ή

(γ) έκθεση που εκδίδεται από αρμόδιο και ανεξάρτητο στέλεχος του Δημοσίου, το οποίο έχει αναγνωριστεί από τις εθνικές αρχές ως αρμόδιο προϋπολογισμού και οικονομικών ελέγχων στον φορέα που ανέλαβε την δαπάνη και που δεν έχει συμμετάσχει στην κατάρτιση των οικονομικών δηλώσεων της, που να πιστοποιεί ότι η δαπάνη έχει πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τον Κανονισμό ΕΟΧ, την παρούσα απόφαση, τη σχετική νομοθεσία και τις εθνικές λογιστικές πρακτικές.

4. Αποδείξεις/δικαιολογητικά δαπάνης για δραστηριότητες που υλοποιούνται από διεθνή οργανισμό, στον οποίο κάθε Δότρια χώρα είναι μέλος, θα λάβουν τη μορφή υπογεγραμμένης οικονομικής έκθεσης, που επιβεβαιώνει ότι οι δαπάνες που δηλώνονται είναι σύμφωνες με τις αρχές και τους κανόνες που ορίζονται στην απόφαση ένταξης και ότι τα οικονομικά στοιχεία που περιλαμβάνονται στην έκθεση είναι σύμφωνα με τα χρηματοοικονομικά αρχεία και τις λογιστικές πρακτικές του εν λόγω διεθνούς οργανισμού.

5. Με βάση την αρμοδιότητα του Διαχειριστή Προγράμματος να επαληθεύει τις δηλωθείσες δαπάνες, οι απαιτήσεις για την υποβολή αποδεικτικών δαπανών ορίζονται στην απόφαση ένταξης και στην συμφωνία συνεργασίας όπου αφορά. Οι απαιτήσεις για την υποβολή αποδείξεων δαπανών θα πρέπει να είναι αναλογικές ως προς το συνολικό ποσό χρηματοδότησης που κατανέμεται στον φορέα υλοποίησης και/ή τον εταίρο, ως εξής:

(α) αποδείξεις/δικαιολογητικά δεν υποβάλλονται από τον φορέα υλοποίησης ή τον εταίρο, όταν το συνολικό ποσό χρηματοδότησης από το πρόγραμμα που κατανέμεται στον αντίστοιχο φορέα υλοποίησης ή τον εταίρο στο πλαίσιο μιας πράξης δεν υπερβαίνει το ποσό των 10.000 ευρώ,

(β) όταν το συνολικό ποσό χρηματοδότησης από το πρόγραμμα που κατανέμεται στον αντίστοιχο φορέα υλοποίησης ή εταίρο στο πλαίσιο μιας πράξης κυμαίνεται από 10.000 έως 100.000 ευρώ, αποδείξεις/δικαιολογητικά δαπανών υποβάλλονται μια φορά στο τέλος της πράξης. Οι φορείς υλοποίησης και οι εταίροι δύνανται να υποβάλουν αποδείξεις/δικαιολογητικά δαπανών με οποιονδήποτε από τους τρόπους που αναφέρονται στην παρ. 3.

(γ) όταν το συνολικό ποσό χρηματοδότησης από το πρόγραμμα που κατανέμεται στον αντίστοιχο φορέα υλοποίησης ή εταίρο στο πλαίσιο μιας πράξης υπερβαίνει το ποσό των 100.000 ευρώ, αποδείξεις/δικαιολογητικά δαπανών υποβάλλονται μια φορά ανά έτος. Οι φορείς υλοποίησης και οι εταίροι δύνανται να υποβάλουν αποδείξεις/δικαιολογητικά δαπανών με οποιονδήποτε από τους τρόπους που αναφέρονται στην παρ. 3, όμως ο Διαχειριστής Προγράμματος δύναται να απαιτήσει από τον φορέα υλοποίησης ή τους εταίρους των οποίων η έδρα είναι στην Ελλάδα, αποδείξεις/δικαιολογητικά δαπανών σύμφωνα με το σημείο (α) της παρ. 3.

6. Κατά παρέκκλιση των απαιτήσεων για υποβολή αποδείξεων/δικαιολογητικών δαπανών, όπως ορίζονται στην παρ. 5, η Επιτροπή ΧΜ ή το Ελεγκτικό Συνέδριο της ΕΖΕΣ, έχουν πρόσβαση στα τεκμηριωτικά έγγραφα που αναφέρονται στην παρ. 1, τα οποία τηρούνται από τους φορείς υλοποίησης ή τους εταίρους. Η Αρχή Ελέγχου έχει πρόσβαση στα τεκμηριωτικά έγγραφα που αναφέρονται στην παρ. 1 που τηρούνται από τους φορείς υλοποίησης ή τους εταίρους που έχουν έδρα στην Ελλάδα.

7. Η υποβολή δικαιολογητικών υπόκειται στο εθνικό και ενωσιακό δίκαιο για την προστασία δεδομένων.

8. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται κατ' αναλογία σε όλες τις δαπάνες, πλην της Τεχνικής Βοήθειας, εκτός εάν αναφέρεται ρητά διαφορετικά στον Κανονισμό ΕΟΧ ή στην παρούσα απόφαση.

9. Με την επιφύλαξη του Κανονισμού ΕΟΧ ή ειδικότερων εγκυκλίων και οδηγιών, η τεκμηρίωση και τα δικαιολογητικά δαπανών για τις πράξεις του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 εφαρμόζουν αναλογικά τους εθνικούς κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών που ισχύουν για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027.

Άρθρο 8.13

Τεκμηρίωση και αποδεικτικά πληρότητας απαιτήσεων για απλοποιημένα κόστη

1. Στις περιπτώσεις όπου χρησιμοποιούνται κατ' αποκοπή τιμές κόστους, η απόδειξη της εκπλήρωσης των προϋποθέσεων εξαρτάται από τη μορφή των τιμών βάσης:

α) στην περίπτωση που οι τιμές βάσης λαμβάνουν τη μορφή που περιγράφεται στο σημείο (α) της παρ. 1 του άρθρου 8.3, του άρθρου 8.12 εφαρμόζεται στην τιμή βάσης.

β) σε περίπτωση που οι τιμές βάσης έχουν τη μορφή που προβλέπεται στα σημεία (β) και (γ) της παρ. 1 του άρθρου 8.3, η παρ. 2 εφαρμόζεται στην τιμή βάσης.

2. Όταν η χρηματοδότηση της πράξης έχει τη μορφή του εφάπαξ ποσού ή τιμή μονάδας, η απόδειξη της τήρησης των όρων περιορίζεται στην απόδειξη των δραστηριοτήτων που πραγματοποιήθηκαν.

3. Υποκείμενες δαπάνες που καλύπτονται από απλοποιημένες μορφές κόστους δεν υπόκεινται σε ελέγχους ή επαληθεύσεις που διενεργούνται από τους Διαχειριστές Προγράμματος.

4. Τα ποσά που ορίζονται ως απλοποιημένες μορφές κόστους υπόκεινται σε ελέγχους σύμφωνα με το άρθρο 5.5 και το κεφάλαιο 11.

5. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται κατ' αναλογία σε όλες τις δαπάνες, πλην της τεχνικής βοήθειας, εκτός εάν ρητά αναφέρεται διαφορετικά στον Κανονισμό ΕΟΧ και την παρούσα απόφαση.

Άρθρο 8.14

Περίοδος επιλεξιμότητας των δαπανών των έργων και πράξεων

1. Η αρχική και τελική ημερομηνία επιλεξιμότητας κάθε πράξης ορίζεται στην απόφαση ένταξης.

2. Με την επιφύλαξη πρόβλεψης μεταγενέστερης ημερομηνίας στην προγραμματική συμφωνία, ή στην απόφαση ένταξης πράξης, οι δαπάνες που πραγματοποιούνται είναι επιλέξιμες από την ημερομηνία κατά την οποία ο Διαχειριστής Προγράμματος αποφασίζει την επιλογή της πράξης για χρηματοδότηση. Ο Διαχειριστής Προγράμματος με την ίδια απόφαση καθορίζει την τελική ημερομηνία επιλεξιμότητας, που δεν μπορεί να υπερβαίνει το ένα έτος από την προγραμματισμένη ολοκλήρωση του φυσικού αντικείμενου της πράξης, ή την ημερομηνία που αναφέρεται στην παρ. 5 του παρόντος άρθρου, όποια από τις δυο είναι προγενέστερη.

3. Κατά παρέκκλιση της παρ. 2, περιορισμένες δαπάνες κόστους προετοιμασίας πράξεων που έχουν επιλεγεί προς χρηματοδότηση δύναται να είναι επιλέξιμες από την ημερομηνία δημοσίευσης της αντίστοιχης πρόσκλησης σε συμφωνία με σαφείς και διαφανείς κανόνες που θα ορίσει ο Διαχειριστής Προγράμματος.

4. Η αρχική ημερομηνία επιλεξιμότητας προκαθορισμένης πράξης δε δύναται να οριστεί νωρίτερα από την ημερομηνία υπογραφής της προγραμματικής συμφωνίας.

5. Δαπάνες που πραγματοποιούνται μετά τις 30 Απριλίου 2031 δεν είναι επιλέξιμες.

6. Αν ένα έργο δεν έχει ολοκληρωθεί κατά την τελική ημερομηνία υποβολής της Τελικής Έκθεσης Προγράμματος, όπως ορίζεται στην παρ. 2 του άρθρου 6.8, ο Διαχειριστής Προγράμματος επιστρέφει στην Επιτροπή ΧΜ το ποσό με το οποίο η τελευταία έχει χρηματοδοτήσει το έργο. Σε περίπτωση πάντως που κατά την τελική ημερομηνία της επιλεξιμότητας, έχουν ολοκληρωθεί διακριτά και λειτουργικά στοιχεία των πράξεων, η Επιτροπή ΧΜ δύναται να παραιτηθεί εν μέρει ή εν όλω από την άσκηση του άνω δικαιώματός της για ανάκτηση της καταβληθείσας χρηματοδότησης.

Άρθρο 8.15

Διάρκεια των έργων και πράξεων (μακροχρόνιες υποχρεώσεις)

1. Ο Διαχειριστής Προγράμματος διασφαλίζει ότι στην περίπτωση πράξεων που αφορούν σε επενδύσεις σε ακίνητα ή/και σε γη (περιλαμβανομένης της κατασκευής, ανακατασκευής και ανακαίνισης), τα ακίνητα ή/και η γη εξακολουθούν να χρησιμοποιούνται για τον σκοπό της πράξης, όπως περιγράφεται στην απόφαση ένταξης για τουλάχιστον πέντε χρόνια μετά την απόφαση ολοκλήρωσης από τον Διαχειριστή Προγράμματος.

2. Για άλλες πράξεις, η περίοδος της ελάχιστης λειτουργίας μετά την ολοκλήρωση ορίζεται από τον Διαχειριστή Προγράμματος, περιγράφεται στην πρόσκληση για υποβολή προτάσεων και περιλαμβάνεται στην απόφαση ένταξης. Ο καθορισμός της περιόδου αυτής βασίζεται στον στόχο της βιωσιμότητας της πράξης και της διασφάλισης ότι η οικονομική στήριξη που έχει παρασχεθεί παράγει τα μέγιστα οφέλη για την ομάδα-στόχο και τους τελικούς ωφελούμενους.

3. Οι εθνικές αρχές και ο Διαχειριστής Προγράμματος διασφαλίζουν ότι ο Φορέας υλοποίησης διατηρεί τους πόρους του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 μόνον εφόσον η πράξη συμμορφώνεται με τις ανωτέρω παρ. 1 και 2 (βλ. σχετ. άρθρο 15.4, επαλήθευση μακροχρόνιων υποχρεώσεων).

Άρθρο 8.16

Αναθέσεις συμβάσεων

1. Σε οποιοδήποτε επίπεδο υλοποίησης προγραμμάτων και πράξεων στο πλαίσιο του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, τηρείται η ισχύουσα εθνική νομοθεσία και νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις. Για τον σκοπό αυτό, οποιοσδήποτε φορέας, λειτουργεί ως «αναθέτουσα αρχή» κατά την έννοια των Οδηγιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις πρέπει να συμμορφώνεται με το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο για τις δημόσιες συμβάσεις.

2. Όλοι οι άλλοι φορείς ακολουθούν μια ανοικτή διαδικασία ανάθεσης, όταν το ποσό της σύμβασης είναι ίσο ή μεγαλύτερο από τα κατώτατα όρια που ορίζονται για τις δημόσιες συμβάσεις από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σε αυτή την περίπτωση, κάθε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά. Η πρόσκληση υποβολής προσφορών δημοσιεύεται τουλάχιστον στον ιστότοπο ή στους λογαριασμούς στα κοινωνικά δίκτυα του φορέα και σε άλλα σχετικά μέσα. Τα έγγραφα του διαγωνισμού περιλαμβάνουν σαφή και ακριβή εξαίρεση, κριτήρια επιλογής και ανάθεσης. Η διαδικασία επιλογής θα πρέπει να τεκμηριώνεται. Το ελάχιστο χρονικό όριο για την υποβολή προσφορών είναι 35 ημέρες από την ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης. Αυτή η παράγραφος δεν ισχύει για τους φορείς υλοποίησης ή τους εταίρους σε έργα που λαμβάνουν χρηματοδότηση για λιγότερο από το 50% των επιλέξιμων δαπανών της πράξης από το πρόγραμμα στο πλαίσιο του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

3. Σε περιπτώσεις όπου οι προς ανάθεση συμβάσεις αναφέρονται σε ποσά κατώτερα από τα οριζόμενα όρια από τις Οδηγίες και τους Κανονισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις ή είναι εκτός του πλαισίου της νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις, τότε η ανάθεση των εν λόγω συμβάσεων (περιλαμβανομένων και των διαδικασιών σε κάθε στάδιο πριν από την ανάθεση) και οι όροι και οι προϋποθέσεις αυτών, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις βέλτιστες οικονομικές πρακτικές, περιλαμβανομένης της λογοδοσίας, επιτρέπουν τον πλήρη και δίκαιο ανταγωνισμό μεταξύ των δυνητικών παρόχων και προμηθευτών, για παράδειγμα μέσω ουσιαστικής σύγκρισης τιμών και διασφαλίζουν τη βέλτιστη χρήση πόρων από τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

4. Οι διαδικασίες ανάθεσης σε πράξεις που υλοποιούνται από διεθνή οργανισμό, στον οποίο κάθε Δότρια χώρα είναι μέλος, πραγματοποιούνται σύμφωνα με τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις που έχει θεσπίσει ο εν λόγω διεθνής οργανισμός.

5. Για τη διαδικασία ανάθεσης και υλοποίησης των συμβάσεων τηρούνται τα υψηλότερα πρότυπα δεοντολογίας, ενώ αποφεύγεται οποιαδήποτε σύγκρουση συμφερόντων. Ο Διαχειριστής Προγράμματος διασφαλίζει την εφαρμογή επαρκών και αποτελεσματικών μέσων πρόληψης της διαφθοράς και παράνομων πρακτικών. Δεν γίνεται δεκτή οποιαδήποτε προσφορά, δώρο, καταβολή ή οποιοδήποτε όφελος οποιουδήποτε είδους, τα οποία είναι δυνατό, είτε έμμεσα είτε άμεσα, να εκληφθούν ως αθέμιτες ή παράνομες πρακτικές π.χ. ως παρακίνηση ή ανταμοιβή για την ανάθεση ή την εκτέλεση των συμβάσεων.

6. Οι προληπτικοί έλεγχοι νομιμότητας διαδικασιών σύναψης σύμβασης, τροποποίησης και εκτέλεσης αυτής σύμφωνα υλοποιούνται σύμφωνα με τις προβλέψεις της υπ' αρ. 114274/2022 υπουργική απόφαση «Διαδικασίες ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων στο πλαίσιο των Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021-2027 (έλεγχος δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 38 του ν. 4914/2022 - Α' 61)» (Β' 6131) .

7. Το παρόν άρθρο δεν θίγει την ελευθερία προσδιορισμού, σε συμμόρφωση με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, των χαρακτηριστικών των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων προς προμήθεια ή παροχή, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας λήψης αποφάσεων για τις δημόσιες συμβάσεις με βάση κοινωνικά, περιβαλλοντικά ή/και κριτήρια βιωσιμότητας.

8. Ο Διαχειριστής του Προγράμματος διασφαλίζει ότι τα αρχεία για την ανάθεση και την εκτέλεση συμβάσεων, διατηρούνται τουλάχιστον τρία έτη έπειτα από το κλείσιμο του προγράμματος και ότι θα διατίθενται εφόσον ζητηθούν από την Επιτροπή ΧΜ.

9. Η Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής και Νομικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων (ΕΥΘΥΠΣ) της Γενικής Γραμματείας ΕΣΠΑ περιλαμβάνει το Εθνικό Σημείο Επαφής στην ενημέρωση των Ειδικών Υπηρεσιών για εγκυκλίους οδηγίες ή πρότυπα τεύχη ή άλλα θέματα που σχετίζονται με τη νομοθεσία δημοσίων συμβάσεων ή τα σχετικά μητρώα (Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων Ε.Σ.Η.ΔΗ.Σ., Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων - Κ.Η.Μ.ΔΗ.Σ. κ.α.). Οι Διαχειριστές Προγραμμάτων ΕΟΧ υπό την ευθύνη των ελληνικών αρχών δύνανται να απευθύνουν ερωτήματα σχετικά με την εφαρμογή της νομοθεσίας δημοσίων συμβάσεων ή άλλα συναφή θέματα εφαρμογής του παρόντος ΣΔΕ στην Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής Υποστήριξης (Helpdesk).

Άρθρο 8.17

Κρατικές Ενισχύσεις

1. Το Εθνικό Σημείο Επαφής διασφαλίζει ότι η παροχή οποιασδήποτε μορφής δημόσιας χρηματοδότησης στο πλαίσιο του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 είναι σύμφωνη με τους εκάστοτε κανόνες για την παροχή κρατικών ενισχύσεων που ισχύουν κατά τον χρόνο χορήγησης αυτών. Το Εθνικό Σημείο Επαφής διασφαλίζει ότι ο Διαχειριστής Προγράμματος τηρεί έγγραφα αρχεία όλων των εκτιμήσεων και αξιολογήσεων που αφορούν στη συμμόρφωση προς τους κανόνες κρατικών ενισχύσεων, ειδικότερα των αποφάσεων ανάθεσης χρηματοδότησης και των ορισμένων ποσοστών χρηματοδότησης, και παράσχει εφόσον ζητηθούν, τα εν λόγω αρχεία στην Επιτροπή ΧΜ. Σε καμία περίπτωση δεν θεωρείται ότι οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη από την Επιτροπή ΧΜ μπορεί να εννοηθεί ως θετική αξιολόγηση μιας τέτοιας συμμόρφωσης.

2. Σε περίπτωση που απαιτηθεί διευκρίνιση αν δράσεις προοριζόμενες για χρηματοδότηση από τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 αποτελούν πράξεις κρατικών ενισχύσεων ή είναι συμβατές με το πλαίσιο κρατικών ενισχύσεων, ή για πιθανό έλεγχο σώρευσης ενισχύσεων, το Εθνικό Σημείο Επαφής, σε συνεννόηση με τον αρμόδιο Διαχειριστή Προγράμματος, δύναται να αποστείλει ερώτημα ή να κοινοποιήσει σχετικά στοιχεία στην Ειδική Υπηρεσία Κρατικών Ενισχύσεων και Χρηματοδοτικών Εργαλείων (ΕΥΚΕ) της Γενικής Γραμματείας ΕΣΠΑ του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ως διαχειριστή του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΟΠΣΚΕ).

3. Το Εγχειρίδιο διαδικασιών του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 δεν περιλαμβάνει διαδικασίες ή έντυπα για πράξεις κρατικών ενισχύσεων. Εφόσον προκύψει ανάγκη, δύναται να γίνεται χρήση των εντύπων για πράξεις κρατικών ενισχύσεων του Εγχειριδίου Διαδικασιών του ΕΣΠΑ 2021-2027.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

Οικονομική διαχείριση

Άρθρο 9.1

Κοινοί κανόνες για τις εκταμιεύσεις - χρηματορροές

1. Οι εκταμιεύσεις-πληρωμές προς τα προγράμματα πραγματοποιούνται εφόσον τηρούνται όλοι οι σχετικοί όροι που προβλέπονται στην προγραμματική συμφωνία και την παρούσα απόφαση. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται

να εγκρίνει έκτακτες προκαταβολές για δαπάνες που αφορούν στην προετοιμασία των προγραμμάτων σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 8.10.

2. Οι εκταμιεύσεις προς τα προγράμματα γίνονται με τη μορφή προκαταβολών, ενδιάμεσων πληρωμών και αποπληρωμών του τελικού υπολοίπου. Με την επιφύλαξη της παρ. 3, υποβάλλονται σε λογαριασμό που ορίζεται από την Ελλάδα. Με την επιφύλαξη τυχόν ειδικότερων ρυθμίσεων, οι εθνικές αρχές μεριμνούν για την απόδοση των πληρωμών της Επιτροπής ΧΜ στον Διαχειριστή Προγράμματος εντός 15 εργάσιμων ημερών από τη λήψη της εκταμίευσης.

3. Η Επιτροπή ΧΜ και το Εθνικό Σημείο Επαφής δύνανται να συμφωνήσουν την απευθείας μεταφορά των εκταμιεύσεων από την Επιτροπή ΧΜ στον λογαριασμό που τυχόν υποδειχθεί για τον Διαχειριστή Προγράμματος. Στην περίπτωση αυτή, ενημερώνεται η Αρχή Πιστοποίησης.

4. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να παρακρατά έως και το 10% της κατανομής για το κόστος διαχείρισης του προγράμματος. Το παρακρατηθέν ποσό καταβάλλεται μόνο μετά την έγκριση της τελικής έκθεσης προγράμματος από την Επιτροπή ΧΜ.

5. Οι εκταμιεύσεις προς τα προγράμματα υπολογίζονται με βάση το ποσοστό συγχρηματοδότησης που προβλέπεται στην προγραμματική συμφωνία. Ισχύει η αρχή της αναλογικής χρηματοδότησης, δηλαδή για κάθε εκταμίευση από την Επιτροπή ΧΜ, ο υπεύθυνος ή οι υπεύθυνοι φορείς για την παροχή της αναλογούσας εθνικής χρηματοδότησης καταβάλλουν το αντίστοιχο ποσοστό εντός ενός μηνός.

6. Η καταβολή της χρηματοδότησης προς τους Φορείς Υλοποίησης σε επίπεδο πράξεων δύναται να γίνεται με τη μορφή προκαταβολών, ενδιάμεσων πληρωμών και αποπληρωμής του τελικού υπολοίπου.

7. Οι εκταμιεύσεις-πληρωμές πράξεων στο πλαίσιο του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 στην Ελλάδα χρηματοδοτούνται από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, με εξαίρεση τα προγράμματα υπό τη διαχείριση του Γραφείου ΧΜ, καθώς και τις περιπτώσεις δικαιούχων και εταίρων έργων Ταμείου Διμερών Σχέσεων που η έδρα τους βρίσκεται στο εξωτερικό, η χρηματοδότηση των οποίων δύναται να μην πραγματοποιείται από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Οι χρηματορροές μέσω του ΑΠΔΕ για έργα-πράξεις, αφορούν το σύνολο του εγκεκριμένου προϋπολογισμού τους, ήτοι τόσο τη συμμετοχή του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, όσο και την εθνική συμμετοχή. Με την απόφαση ένταξης του συγχρηματοδοτούμενου έργου, την καταχώρησή της στο ΟΠΣ ΕΟΧ και τη δημιουργία της ηλεκτρονικής πρότασης, η πράξη λαμβάνει μοναδικό κωδικό έργου MIS και 14-ψήφιο κωδικό ενάριθμο στο ΑΠΔΕ (μοναδική γραμμή προϋπολογισμού έργου). Τα ενταγμένα έργα στον ΧΜ ΕΟΧ εγγράφονται αυτοδίκαια στο ΑΠΔΕ με όριο πιστώσεων τουλάχιστον το 10% του προϋπολογισμού τους. Στη συνέχεια και κατά την πορεία του έργου έως την ολοκλήρωση, οι πιστώσεις ανά τρίμηνο του εναριθμού έργου εγκρίνονται μέσω της σχετικής ΣΑ από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών κατά τις σχετικές διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας. Στις περιπτώσεις δικαιούχων και εταίρων έργων Ταμείου Διμερών Σχέσεων που η έδρα τους βρίσκεται στο εξωτερικό και των Διαχειριστών Επιχορήγησης της παρ. 4 του άρθρου 6.9 της παρούσας, η Αρχή Πιστοποίησης δύναται να μεταφέρει τα ποσά που δικαιούνται στους Τραπεζικούς τους Λογαριασμούς μετά από έγγραφο του Εθνικού Σημείου Επαφής ή του Διαχειριστή Προγράμματος αντιστοίχως.

8. Η συνδρομή του ΧΜ ΕΟΧ, σε συνέχεια των αιτήσεων πληρωμών της χώρας - υποβολών οικονομικών εκθέσεων, αποδίδεται με ευθύνη της Αρχής Πιστοποίησης στα έσοδα του ΠΔΕ, υπέρ του προγράμματος που αφορά και εφαρμόζεται η κοινή υπουργική απόφαση με ΑΠ: 83714/31.08.2022 (Β' 4787) με εξαίρεση τις απαιτούμενες πιστώσεις για χρηματοδότηση δικαιούχων διμερών έργων που η έδρα τους βρίσκεται στο εξωτερικό η χρηματοδότηση των οποίων δύναται να μην πραγματοποιείται από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

Άρθρο 9.2

Προκαταβολές

Οι προκαταβολές αποτελούν το τμήμα της χρηματοδότησης του προγράμματος που απαιτείται για την κάλυψη της συμμετοχής στις δικαιολογημένες εκτιμώμενες δαπάνες του προγράμματος μέχρι να καταστεί πληρωτέα η πρώτη ενδιάμεση πληρωμή της παρ. 1 του άρθρου 9.3. Προκαταβολή ανώτατου ύψους έως 20% καθορίζεται στην προγραμματική συμφωνία. Η προκαταβολή καταβάλλεται εφόσον τηρούνται οι σχετικοί όροι της προγραμματικής συμφωνίας και της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 9.3

Ενδιάμεσες οικονομικές εκθέσεις, πληρωμές και προβλέψεις

1. Οι περίοδοι αναφοράς σε κάθε ημερολογιακό έτος όπως ορίζει η Επιτροπή ΧΜ είναι οι εξής:
- 1 Ιανουαρίου - 30 Ιουνίου (έτος ν) για πραγματοποιηθείσες δαπάνες και 1 Ιανουαρίου - 30 Ιουνίου (έτος ν+1) για προτεινόμενες δαπάνες.

- 1 Ιουλίου - 31 Δεκεμβρίου (έτος ν-1) για πραγματοποιηθείσες δαπάνες και 1 Ιουλίου - 31 Δεκεμβρίου (έτος ν) για προτεινόμενες δαπάνες.

2. Οι ενδιάμεσες πληρωμές καταβάλλονται βάσει ενδιάμεσης οικονομικής έκθεσης που υποβάλλει ο Διαχειριστής Προγράμματος, σύμφωνα με υπόδειγμα που παρέχει η Επιτροπή ΧΜ, η οποία πιστοποιείται από την Αρχή Πιστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 5.4 και εγκρίνεται από την Επιτροπή ΧΜ.

3. Με την επιφύλαξη της παρ. 10 και της διαθεσιμότητας πόρων εκ μέρους των Δότριων χωρών, οι ενδιάμεσες πληρωμές καταβάλλονται από την Επιτροπή ΧΜ στις παρακάτω ημερομηνίες εκάστου προγραμματικού έτους: 30 Απριλίου και 15 Νοεμβρίου. Σε περίπτωση που η ημερομηνία καταβολής συμπίπτει με σαββατοκύριακο ή επίσημη αργία της ΕΖΕΣ, η πληρωμή πραγματοποιείται την επόμενη εργάσιμη ημέρα της ΕΖΕΣ.

4. Οι ενδιάμεσες οικονομικές εκθέσεις παραλαμβάνονται από την Επιτροπή ΧΜ σύμφωνα με το ακόλουθο χρονοδιάγραμμα:

- έως την 10η Μαρτίου, για εκταμιεύσεις (από την Επιτροπή ΧΜ) που γίνονται έως τις 30 Απριλίου εκάστου έτους,

- έως την 15η Σεπτεμβρίου, για εκταμιεύσεις που γίνονται έως τις 15 Νοεμβρίου εκάστου έτους.

5. Τυχόν πληρωμές που καταβάλλονται βάσει ενδιάμεσων οικονομικών εκθέσεων οι οποίες παραλήφθηκαν μετά τη λήξη της αντίστοιχης προθεσμίας αλλά πάντως έως τη λήξη της επόμενης προθεσμίας που προβλέπεται στην παρ. 4, είναι καταβλητέες μέχρι την τελευταία αυτή ημερομηνία. Σε περίπτωση που μια ενδιάμεση οικονομική έκθεση δεν παραληφθεί εντός δώδεκα μηνών από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής εντός της οποίας πραγματοποιήθηκε η δαπάνη από τον Διαχειριστή Προγράμματος, η δαπάνη για την οικεία περίοδο κηρύσσεται μη επιλέξιμη και ακυρώνεται, εκτός εάν αποφασίσει διαφορετικά η Επιτροπή ΧΜ.

6. Οι ενδιάμεσες οικονομικές εκθέσεις περιλαμβάνουν:

(α) δήλωση των πραγματοποιηθεισών δαπανών, κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς που προηγείται της ημερομηνίας καταβολής,

(β) δήλωση των προτεινόμενων δαπανών, για την περίοδο αναφοράς που έπεται της ημερομηνίας καταβολής,

(γ) τεκμηριωμένη πρόβλεψη πιθανών αιτήσεων πληρωμής από την Ελλάδα, σε μορφή που παρέχεται από την Επιτροπή ΧΜ, και

(δ) στοιχεία για την πρόοδο που έχει επιτευχθεί ως προς την επίτευξη των παραδοτέων και των αποτελεσμάτων, όπως απαιτείται κατά περίπτωση.

7. Οι δαπάνες που πραγματοποιούνται κατά την τελευταία περίοδο υποβολής δηλώνονται στην τελική έκθεση του προγράμματος.

8. Μετά την υποβολή της ενδιάμεσης οικονομικής έκθεσης, η Επιτροπή ΧΜ ελέγχει εάν η έκθεση έχει συνταχθεί σύμφωνα με το υπόδειγμα και εάν πληρούνται οι όροι των πληρωμών. Εάν η σχετική έκθεση επαληθευτεί από την Επιτροπή ΧΜ ο σχετικός έλεγχος είναι θετικός, οι ενδιάμεσες πληρωμές εμβάζονται το αργότερο μέχρι τις ημερομηνίες πληρωμής που αναφέρονται στην παρ. 3.

9. Οι ενδιάμεσες πληρωμές αποτελούνται κατά κανόνα από τις προτεινόμενες δαπάνες της αντίστοιχης περιόδου υποβολής μείον το υπόλοιπο που αναμένεται να υπάρχει στην αρχή της οικείας περιόδου για τις προτεινόμενες δαπάνες. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να τροποποιήσει το ποσόν της ενδιάμεσης πληρωμής εάν οι προτεινόμενες δαπάνες δεν θεωρούνται επαρκώς αιτιολογημένες. Η Επιτροπή ΧΜ αιτιολογεί την τροποποίηση στο Εθνικό Σημείο Επαφής, την Αρχή Πιστοποίησης και τον Διαχειριστή Προγράμματος χωρίς καθυστέρηση.

10. Σε περίπτωση που η Επιτροπή ΧΜ δεν επαληθεύσει την έκθεση της παρ. 8, η Επιτροπή ΧΜ, το Εθνικό Σημείο Επαφής και ο Διαχειριστής Προγράμματος συνεργάζονται στενά προκειμένου να διορθώσουν τις ελλείψεις. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να αναστείλει προσωρινά τις ενδιάμεσες πληρωμές μέχρι τη διόρθωση των σχετικών ελλείψεων. Μετά την επαλήθευση της ενδιάμεσης οικονομικής έκθεσης και αφού προηγουμένως λάβει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία, η Επιτροπή ΧΜ προβαίνει στην εκταμίευση της πληρωμής την επόμενη ημερομηνία πληρωμής κατά τα ανωτέρω ή όταν το κρίνει αναγκαίο, εκτός εάν αποφασίσει να χρησιμοποιήσει τα διορθωτικά μέτρα που προβλέπονται στο Κεφάλαιο 13.

11. Ο εκάστοτε Διαχειριστής Προγράμματος προετοιμάζει και υποβάλλει την ενδιάμεση οικονομική έκθεση στην Αρχή Πιστοποίησης, ένα (1) μήνα πριν την προθεσμία υποβολής της ανωτέρω παρ. 4, ήτοι:

- Έως την 10η Φεβρουαρίου εκάστου έτους.

- Έως την 15η Αυγούστου εκάστου έτους.

Οι ενδιάμεσες οικονομικές εκθέσεις (IFR) των Διαχειριστών Προγραμμάτων πιστοποιούνται από την Αρχή Πιστοποίησης και περιλαμβάνουν περιληπτική καταγραφή των δαπανών. Η δήλωση, στις ενδιάμεσες οικονομικές εκθέσεις και τις τελικές εκθέσεις των προγραμμάτων, των πραγματοποιηθεισών δαπανών της ανωτέρω παρ. 6.α εξάγεται αναλυτικά από το ΟΠΣ ΕΟΧ. Όσον αφορά τις προτεινόμενες δαπάνες (παρ. 6.β), η εκτίμησή τους υποβάλλεται από τον Διαχειριστή Προγράμματος εκτός ΟΠΣ ΕΟΧ, σε συνάφεια όπου είναι εφικτό με προβλέψεις που έχουν υποβληθεί προς τον ΧΜ ΕΟΧ ή προς το ΑΠΔΕ (ετήσια εγκύκλιος ΑΠΔΕ της ΔΔΕ, εγκύκλιος εκτιμήσεων πληρωμών ΜΠΔΣ, κ.ο.κ.).

Άρθρο 9.4

Ενδιάμεσες εκθέσεις για την Τεχνική Βοήθεια

1. Οι εκταμιεύσεις Τεχνικής Βοήθειας σύμφωνα με το άρθρο 8.11 βασίζονται στις Ενδιάμεσες Εκθέσεις για την Τεχνική Βοήθεια, οι οποίες συντάσσονται και υποβάλλονται από το Εθνικό Σημείο Επαφής σε συνεργασία με την ΕΥ Τεχνικής Βοήθειας, σε μορφή που παρέχεται από την Επιτροπή ΧΜ και εγκρίνεται από την Επιτροπή ΧΜ.

2. Οι Ενδιάμεσες Εκθέσεις για την Τεχνική Βοήθεια υποβάλλονται στην Επιτροπή ΧΜ σύμφωνα με το ακόλουθο χρονοδιάγραμμα:

α) έως τις 10 Μαρτίου για εκταμιεύσεις που θα πραγματοποιηθούν στις 30 Απριλίου και

β) έως τις 15 Σεπτεμβρίου για εκταμιεύσεις που θα πραγματοποιηθούν στις 15 Νοεμβρίου.

3. Με την επιφύλαξη της παρ. 7 και των πιστώσεων του προϋπολογισμού των Δότριων χωρών, πληρωμές από την Επιτροπή ΧΜ πραγματοποιούνται κατά τις ακόλουθες ημερομηνίες: 30 Απριλίου και 15 Νοεμβρίου. Σε περίπτωση που η ημερομηνία καταβολής συμπίπτει με σαββατοκύριακο ή επίσημη αργία της ΕΖΕΣ, η πληρωμή πραγματοποιείται την επόμενη εργάσιμη ημέρα της ΕΖΕΣ.

4. Εάν μια Ενδιάμεση Έκθεση για την Τεχνική Βοήθεια υποβληθεί μετά την προθεσμία υποβολής, αλλά έως την επόμενη προθεσμία υποβολής που αναφέρεται στην παρ. 2, η έκθεση θεωρείται ότι ελήφθη κατά την επόμενη προθεσμία υποβολής.

5. Οι Ενδιάμεσες Εκθέσεις για την Τεχνική Βοήθεια περιλαμβάνουν:

(α) το ποσό της δόσης και

(β) πληροφορίες για τις εκθέσεις που υποβάλλονται σύμφωνα με τα σημεία (β) και (γ) του άρθρου 8.11. παρ. 6, όπως ισχύει.

6. Μετά την υποβολή της Ενδιάμεσης Έκθεσης για την Τεχνική Βοήθεια, η Επιτροπή ΧΜ επαληθεύει ότι είναι στη σωστή μορφή και ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις εκταμίευσης. Εάν αυτή η επαλήθευση είναι θετική, οι εκταμιεύσεις πραγματοποιούνται το αργότερο έως τις ημερομηνίες πληρωμής που αναφέρονται στην παρ. 3.

7. Σε περίπτωση που η επαλήθευση σύμφωνα με την παρ. 6 είναι αρνητική, η Επιτροπή ΧΜ και το Εθνικό Σημείο Επαφής συνεργάζονται στενά προκειμένου να διορθώσουν τις ελλείψεις. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να αναστείλει προσωρινά τις ενδιάμεσες πληρωμές μέχρι τη διόρθωση των σχετικών ελλείψεων. Μετά την επαλήθευση της Ενδιάμεσης Οικονομικής Έκθεσης και αφού προηγουμένως λάβει όλα τα απαιτούμενα στοιχεία, η Επιτροπή ΧΜ προβαίνει στην εκταμίευση της πληρωμής την επόμενη ημερομηνία πληρωμής κατά τα ανωτέρω ή όταν το κρίνει αναγκαίο, εκτός εάν αποφασίσει να χρησιμοποιήσει τα διορθωτικά μέτρα που προβλέπονται στο Κεφάλαιο 13.

Άρθρο 9.5

Αποπληρωμή του τελικού υπολοίπου

1. Το τελικό υπόλοιπο συνίσταται:

(α) στο σύνολο των επιλέξιμων δαπανών του προγράμματος που έχουν δηλωθεί, συνυπολογιζόμενων των επιστροφών που έχουν προηγηθεί,

(β) μετά από την αφαίρεση των ακόλουθων ποσών:

(i) του συνόλου των προκαταβολών και των ενδιάμεσων πληρωμών που κατέβαλε η Επιτροπή ΧΜ για το πρόγραμμα.

(ii) τυχόν συγχρηματοδότησης από άλλες πηγές πλην του ΧΜ ΕΟΧ περιόδου 2021-2028.

(iii) του συνόλου των τόκων που συγκεντρώθηκαν μέχρι την ημερομηνία της τελικής έκθεσης του προγράμματος και

(iv) τυχόν πόρων που επεστράφησαν από τους φορείς υλοποίησης στους Διαχειριστές Προγραμμάτων και δεν καταβλήθηκαν για άλλες πράξεις ή στην Επιτροπή ΧΜ.

2. Η συμμετοχή του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 στο τελικό υπόλοιπο συνίσταται στο τελικό υπόλοιπο που προκύπτει σύμφωνα με την παρ. 1 πολλαπλασιαζόμενο με το ποσοστό χρηματοδότησης του προγράμματος.

3. Το τελικό υπόλοιπο υπολογίζεται και δηλώνεται στο οικονομικό παράρτημα της Τελικής Έκθεσης του προγράμματος σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που εκπονεί η Επιτροπή ΧΜ.

4. Τυχόν τελικό υπόλοιπο που προκύπτει ως καταβλητέο στον Διαχειριστή Προγράμματος μεταφέρεται από την Επιτροπή ΧΜ το αργότερο σε έναν μήνα από την έγκριση της τελικής έκθεσης του προγράμματος από την Επιτροπή ΧΜ.

5. Τυχόν τελικό υπόλοιπο που προκύπτει ως καταβλητέο στην Επιτροπή ΧΜ επιστρέφεται στην Επιτροπή ΧΜ εντός της ίδιας προθεσμίας που αναφέρεται στην παρ. 4. Τυχόν τόκοι πιστωθέντες σε τραπεζικό λογαριασμό του Διαχειριστή Προγράμματος μεταξύ της ημερομηνίας υποβολής της τελικής έκθεσης του προγράμματος και της ημερομηνίας επιστροφής συμπεριλαμβάνονται στο επιστρεφόμενο ποσό.

Άρθρο 9.6

Χρήση του Ευρώ

1. Τα ποσά που αναγράφονται στα Προγράμματα, στις Ενδιάμεσες Οικονομικές Εκθέσεις, στις Ετήσιες Εκθέσεις στο εθνικό επίπεδο και στις Τελικές Εκθέσεις των προγραμμάτων είναι σε Ευρώ. Η χρηματοδότηση προγραμμάτων και οι εκταμιεύσεις από την Επιτροπή ΧΜ στην Ελλάδα ορίζονται και καταβάλλονται σε Ευρώ. Τα ποσά στρογγυλοποιούνται με κριτήρια που ορίζονται από την Επιτροπή ΧΜ.

2. Σε περίπτωση ανάγκης άλλης μετατροπής, τα αντίστοιχα ποσά μετατρέπονται σε Ευρώ, από την Αρχή Πιστοποίησης, το Εθνικό Σημείο Επαφής ή τους Διαχειριστές Προγράμματος, σύμφωνα με τη μηνιαία λογιστική συναλλαγματική ισοτιμία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον μήνα εντός του οποίου καταχωρίστηκε και έγινε απαιτητή η δαπάνη έναντι του Διαχειριστή Προγράμματος για το αντίστοιχο πρόγραμμα.

3. Οι Δότριες χώρες και η Επιτροπή ΧΜ δεν ευθύνονται για τυχόν ζημία που προκύπτει από διακυμάνσεις ισοτιμιών.

Άρθρο 9.7

Τόκοι

1. Τυχόν τόκοι που πιστώνονται σε τραπεζικούς λογαριασμούς που τηρούνται από τις εθνικές αρχές για τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και περιέχουν τα κεφάλαια/συνδρομή που καταβάλλει σε αυτούς η Επιτροπή ΧΜ, θεωρούνται πόροι της Επιτροπής ΧΜ. Στην Ελλάδα η συνδρομή ΕΟΧ καταβάλλεται σε κεντρικό λογαριασμό για συγχρηματοδοτούμενα έργα που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος.

2. Η Αρχή Πιστοποίησης δηλώνει ετησίως στην Επιτροπή ΧΜ, στο πλαίσιο της Ενδιάμεσης Οικονομικής Έκθεσης της παρ. 1 (β) του άρθρου 9.3. και για τον υπολογισμό του τελικού υπολοίπου που αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 9.5, τυχόν τόκους που πιστώθηκαν ή πληρώθηκαν στους ακόλουθους λογαριασμούς:

(α) λογαριασμούς που τηρούνται από την Ελλάδα και στους οποίους πιστώνονται οι πληρωμές από την Επιτροπή ΧΜ εφόσον να μεταφερθούν στους Διαχειριστές Προγράμματος, και

(β) λογαριασμούς που δημιουργούνται από τον Διαχειριστή Προγράμματος σύμφωνα με το σημείο (ιγ) της παρ. 1 του άρθρου 5.6. για πόρους που πρόκειται να ανακατανεμηθούν.

3. Η Αρχή Πιστοποίησης ελέγχει την ορθότητα των δηλωθέντων τόκων. Οι σωρευμένοι τόκοι λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του τελικού υπολοίπου που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 9.5.

Άρθρο 9.8

Διαφάνεια και διαθεσιμότητα των εγγράφων

1. Οι εθνικές αρχές διασφαλίζουν την ύπαρξη διαδρομής ελέγχου των χρηματοδοτικών πόρων του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 κατά τρόπο που να επιτρέπει:

(α) την αντιστοίχιση μεταξύ των πιστοποιημένων δαπανών από την Αρχή Πιστοποίησης στις Ενδιάμεσες Οικονομικές Εκθέσεις και στην Τελική Έκθεση του προγράμματος και των πρωτότυπων δικαιολογητικών που τηρούνται στους εμπλεκόμενους φορείς σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένων του Διαχειριστή Προγράμματος, του φορέα υλοποίησης και τους εταίρων του.

(β) την επαλήθευση της κατανομής και της μεταφοράς των διαθέσιμων χρηματοδοτικών συνδρομών από τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και από τους εθνικούς πόρους.

2. Οι εθνικές αρχές διασφαλίζουν ότι όλα τα δικαιολογητικά που αφορούν στις δαπάνες και τους ελέγχους του εκάστοτε προγράμματος τηρούνται είτε με τη μορφή πρωτότυπων είτε με τη μορφή επικυρωμένων αντιγράφων σε κοινά αποδεκτά μέσα αποθήκευσης δεδομένων.

3. Τα έγγραφα είναι ανά πάσα στιγμή διαθέσιμα στην Επιτροπή ΧΜ και το Ελεγκτικό Συνέδριο της ΕΖΕΣ για τρία τουλάχιστον έτη από την έγκριση της Τελικής Έκθεσης του προγράμματος από την Επιτροπή ΧΜ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

Αξιολογήσεις και παρακολούθηση

Άρθρο 10.1

Υποχρεώσεις αξιολόγησης στο εθνικό επίπεδο

1. Η Ελλάδα ως δικαιούχο κράτος υποχρεούται να υποβάλλει σε διαδικασία αξιολόγησης τα Προγράμματα ΕΟΧ. Το πρόγραμμα αξιολογήσεων υποβάλλεται με την δεύτερη Ετήσια Έκθεση σε εθνικό επίπεδο.

2. Η Ελλάδα ως δικαιούχο κράτος διασφαλίζει τη διαθεσιμότητα των απαραίτητων πόρων για τη διεξαγωγή των αξιολογήσεων και την ύπαρξη διαδικασιών για τη δημιουργία και συλλογή των απαραίτητων δεδομένων.

3. Η αξιολόγηση γίνεται από εμπειρογνώμονες ή από φορείς ανεξάρτητους από το Εθνικό Σημείο Επαφής, την Αρχή Πιστοποίησης και τον Διαχειριστή Προγράμματος, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που εκπονεί η Επιτροπή ΧΜ.

4. Η έκθεση αξιολόγησης συντάσσεται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που εκδίδει η Επιτροπή ΧΜ. Η τελική έκθεση δίδεται στη δημοσιότητα, συνοδευόμενη από μια σύνοψη για το κοινό.

5. Το Εθνικό Σημείο Επαφής δύναται να συμβουλευείται και να επικουρείται στις υποχρεώσεις του από τις υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας ΕΣΠΑ με την αρμοδιότητα στρατηγικής και αξιολόγησης των συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγραμμάτων του ΕΣΠΑ.

Άρθρο 10.2

Ο ρόλος της Επιτροπής ΧΜ

1. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να διεξάγει αξιολογήσεις σχετικά με τους ευρύτερους στόχους του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού ΕΟΧ 2021-2028, τους στόχους των προγραμματικών περιοχών ή τη γενική συνδρομή του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 στην Ελλάδα.

2. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται, σε διαβούλευση με τις ελληνικές αρχές, να διεξάγει αξιολογήσεις για τρέχοντα ή περατωθέντα προγράμματα προκειμένου να αποτιμήσει τα πραγματικά και/ή αναμενόμενα αποτελέσματά τους σε επίπεδο τελικών αποτελεσμάτων, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές που αυτή εκπονεί.

3. Η έκθεση αξιολόγησης συντάσσεται σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες που εκδίδει η Επιτροπή ΧΜ. Η τελική έκθεση δίδεται στη δημοσιότητα, καθώς και μια σύνοψη για το γενικό κοινό.

Άρθρο 10.3

Παρακολούθηση

Με την επιφύλαξη της παρακολούθησης που διενεργεί το Εθνικό Σημείο Επαφής ή ο Διαχειριστής Προγράμματος, η Επιτροπή ΧΜ δύναται να επιλέξει προγράμματα για παρακολούθηση που διενεργείται από το Γραφείο ΧΜ ή/και εξωτερικούς φορείς. Η Επιτροπή ΧΜ ενημερώνει το Εθνικό Σημείο Επαφής και τον Διαχειριστή Προγράμματος σχετικά με οποιαδήποτε προγραμματισμένη παρακολούθηση τουλάχιστον δύο εβδομάδες νωρίτερα.

Άρθρο 10.4

Πρόσβαση

Τα πρόσωπα που πραγματοποιούν αξιολογήσεις και παρακολούθηση σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο, δικαιούνται, κατόπιν αιτήματος, άμεση, πλήρη και απρόσκοπτη πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες, έγγραφα, πρόσωπα, τοποθεσίες και εγκαταστάσεις, δημόσιες ή ιδιωτικές, απαραίτητες για την αξιολόγηση ή την παρακολούθηση. Η πρόσβαση αυτή υπόκειται στους ισχύοντες περιορισμούς βάσει της εθνικής νομοθεσίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 11

Έλεγχοι

Άρθρο 11.1

Ελεγκτικό Συνέδριο της ΕΖΕΣ

1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο της ΕΖΕΣ δύναται να διεξάγει οικονομικούς ελέγχους για όλα τα προγράμματα και τις πράξεις που χρηματοδοτούνται από τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, καθώς επίσης και για τη διαχείριση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 στην Ελλάδα. Εφόσον ζητηθεί, οι εκπρόσωποι των εθνικών αρχών συνοδεύουν τους ελεγκτές και παρέχουν κάθε απαιτούμενη βοήθεια.

2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο της ΕΖΕΣ ειδοποιεί την Επιτροπή ΧΜ και το Εθνικό Σημείο Επαφής δύο εβδομάδες πριν από τη διεξαγωγή ελέγχου, πλην επειγουσών περιπτώσεων.

Άρθρο 11.2

Έλεγχοι και επιτόπιες επαληθεύσεις που οργανώνονται από την Επιτροπή ΧΜ

1. Ανεξάρτητα από τους οικονομικούς ελέγχους που διεξάγει η Αρχή Ελέγχου, η Επιτροπή ΧΜ δύναται να οργανώνει ελέγχους και επιτόπιες επαληθεύσεις των προγραμμάτων και των πράξεων και να ελέγχει την αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου στη χώρα. Εφόσον ζητηθεί, οι εκπρόσωποι του Εθνικού Σημείου Επαφής συνοδεύουν τους εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους της Επιτροπής ΧΜ και παρέχουν κάθε απαραίτητη συνδρομή.

2. Η Επιτροπή ΧΜ ειδοποιεί το Εθνικό Σημείο Επαφής και τον Διαχειριστή Προγράμματος ή φορείς σε άλλα Δικαιούχα κράτη εάν εμπλέκονται, κατ'ελάχιστον δύο εβδομάδες πριν από τη διεξαγωγή ελέγχου ή επιτόπιας επαλήθευσης, πλην επειγουσών περιπτώσεων.

3. Το Εθνικό Σημείο Επαφής και ο Διαχειριστής Προγράμματος όπου αφορά και οποιοδήποτε άλλοι ελεγχόμενοι φορείς έχουν την ευκαιρία να διατυπώσουν σχόλια για την έκθεση του ελέγχου πριν την οριστικοποίησή της.

4. Κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των ελέγχων, η Επιτροπή ΧΜ λαμβάνει υπόψη, όπου είναι εφικτό, τις αρχές που αναφέρονται στην παρ. 6 του άρθρου 5.5.

Άρθρο 11.3

Διεθνείς Οργανισμοί

Ένας διεθνής οργανισμός στον οποίο κάθε Δότρια χώρα είναι μέλος, εφαρμόζει το δικό του πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου ως υποκατάστατο των διατάξεων για τους ελέγχους που περιέχονται στον Κανονισμό ΕΟΧ και την παρούσα απόφαση.

Άρθρο 11.4

Πρόσβαση

Τα πρόσωπα που διεξάγουν οικονομικούς ελέγχους ή επιτόπιες επαληθεύσεις σύμφωνα με αυτό το κεφάλαιο δικαιούνται, μετά από σχετικό αίτημα, άμεση, πλήρη και απρόσκοπτη πρόσβαση σε όλα τα στοιχεία, τα έγγραφα, τα πρόσωπα, τους χώρους και τις εγκαταστάσεις, δημόσιες ή ιδιωτικές που αφορούν τον έλεγχο ή την επαλήθευση. Η πρόσβαση υπόκειται στους ισχύοντες περιορισμούς της εθνικής νομοθεσίας. Οι ελεγκτές έχουν τα ίδια δικαιώματα πρόσβασης με τις ισοδύναμες εθνικές αρχές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 12

Παρατυπίες

Άρθρο 12.1

Υποχρεώσεις σε περιπτώσεις παρατυπιών

1. Οι ελληνικές αρχές και οι Διαχειριστές Προγράμματος καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για να προλάβουν, να εντοπίσουν και να άρουν τις συνέπειες τυχόν παρατυπιών. Αντίστοιχα, κάθε υπόνοια ή τελεσθείσα παρατυπία ερευνάται άμεσα και αποτελεσματικά και λαμβάνονται τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα, συμπεριλαμβανόμενων τυχόν ενδεικνυόμενων δημοσιονομικών διορθώσεων. Η ανάκτηση των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών γίνεται σύμφωνα με τις προβλέψεις της προγραμματικής συμφωνίας και του Κεφαλαίου 15 της παρούσας απόφασης.

2. Επιπρόσθετα, η Επιτροπή ΧΜ δύναται να αναστείλει τις πληρωμές, να επιβάλλει δημοσιονομικές διορθώσεις και να απαιτήσει την ανάκτηση πόρων σε περίπτωση παρατυπιών σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις στο Κεφάλαιο 13.

Άρθρο 12.2

Ορισμός της παρατυπίας

1. Ως παρατυπία νοείται η παραβίαση:

(α) Του νομικού πλαισίου του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 που αναφέρεται στο άρθρο 1.5,

(β) Οποιοδήποτε κανόνα του Ενωσιακού Δικαίου, ή

(γ) Οποιοδήποτε κανόνα του εθνικού δικαίου,

η οποία επηρεάζει ή ζημιώνει οποιοδήποτε στάδιο υλοποίησης του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, όπως ενδεικτικά, την υλοποίηση και/ή τον προϋπολογισμό οποιοδήποτε προγράμματος, πράξης ή άλλης δραστηριότητας που χρηματοδοτείται από τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

2. Διοικητικά ή τυπογραφικά λάθη μη συστημικού χαρακτήρα που αφορούν ποσό έως 5 ευρώ, δεν θεωρούνται παρατυπίες κατά την έννοια της παρ. 1.

Άρθρο 12.3**Υπεύθυνοι φορείς για την αναφορά των παρατυπιών**

1. Η Αρχή Πιστοποίησης είναι αρμόδια για την προετοιμασία και υποβολή των αναφορών για τις παρατυπίες εκ μέρους της Ελλάδας. Εφόσον συμφωνηθεί στο Μνημόνιο Κατανόησης, αυτή η αρμοδιότητα δύναται εναλλακτικά να ανατεθεί στο Εθνικό Σημείο Επαφής ή στην Αρχή Ελέγχου. Σε αυτή την περίπτωση, οι αναφορές στην Αρχή Πιστοποίησης σε αυτό το κεφάλαιο εφαρμόζονται αναλόγως για το Εθνικό Σημείο Επαφής ή την Αρχή Ελέγχου.

2. Οι παρατυπίες καθώς και κάθε μέτρο που λαμβάνεται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές για την πρόληψη, τον εντοπισμό, τη διερεύνηση ή την άρση τους, δηλώνονται στην Αρχή Πιστοποίησης, η οποία αποστέλλει αναφορά στην Επιτροπή ΧΜ σύμφωνα με την παρούσα απόφαση και το υπόδειγμα που παρέχει η Επιτροπή ΧΜ.

3. Όλες οι αρμόδιες εθνικές αρχές συνεργάζονται στενά για να διασφαλίσουν ότι η αναφορά παρατυπιών προς την Επιτροπή ΧΜ είναι ταχεία, ακριβής και πλήρης.

Άρθρο 12.4**Αρχείο Παρατυπιών**

Η Αρχή Πιστοποίησης τηρεί αρχείο με όλες τις παρατυπίες και παρέχει, μετά από αίτημα της Επιτροπής ΧΜ, ενημέρωση για τις παρατυπίες εντός ενός μηνός. Το αρχείο παρατυπιών περιλαμβάνει λεπτομέρειες σχετικά με την παρατυπία και οποιαδήποτε διορθωτικά μέτρα που ελήφθησαν.

Άρθρο 12.5**Αναφορά παρατυπιών**

1. Η Αρχή Πιστοποίησης αναφέρει άμεσα στην Επιτροπή ΧΜ κάθε υποψία ή συντελεσθείσα παρατυπία σε κάθε μία από τις παρακάτω περιπτώσεις:

(α) Όταν υπάρχουν κατηγορίες για σύγκρουση συμφερόντων ή οποιαδήποτε πράξη ή παράλειψη που συνιστά ποινικό αδίκημα σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, όπως, διαφθορά, απάτη, δωροδοκία ή υπεξαίρεση.

(β) Όταν υποδηλώνει περιπτώσεις σοβαρής κακοδιαχείρισης που επηρεάζει τη χρήση της χρηματοδοτικής συμμετοχής του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 ή

(γ) Όταν απειλεί άμεσα την επιτυχή ολοκλήρωση της πράξης λόγω της αναλογίας των ποσών σε σχέση με το συνολικό κόστος της πράξης ή λόγω της σοβαρότητάς της ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο.

2. Για κάθε άλλη παρατυπία εκτός από αυτές που αναφέρονται στις παρ. 1 και 3, η Αρχή Πιστοποίησης, εντός δύο μηνών από το τέλος κάθε τριμήνου, υποβάλλει στην Επιτροπή ΧΜ αναφορά, στην οποία περιγράφεται κάθε υποψία ή τελεσθείσα παρατυπία που διαπιστώθηκε στο αντίστοιχο τρίμηνο, καθώς επίσης και την πρόοδο που σημειώθηκε στη διερεύνηση και διόρθωση παρατυπιών που είχαν δηλωθεί σε προηγούμενες αναφορές. Σε περίπτωση που δεν διαπιστώθηκαν παρατυπίες στη διάρκεια του τριμήνου, η Αρχή Πιστοποίησης ενημερώνει σχετικά την Επιτροπή ΧΜ.

3. Οι ακόλουθες περιπτώσεις παρατυπιών δεν απαιτείται να δηλωθούν, εκτός εάν το ζητήσει η Επιτροπή ΧΜ:

(α) Όταν η παρατυπία συνίσταται αποκλειστικά στη μη υλοποίηση μιας πράξης, εν όλω ή εν μέρει, λόγω της πτώχευσης του φορέα υλοποίησης,

(β) Παρατυπίες που εντοπίζονται και διορθώνονται από τον Διαχειριστή Προγράμματος, το Εθνικό Σημείο Επαφής ή την Αρχή Πιστοποίησης στη διάρκεια της επαλήθευσης ή πιστοποίησης της δηλωθείσας δαπάνης και πριν από την δήλωση της δαπάνης σε οικονομική έκθεση προς την Επιτροπή ΧΜ,

(γ) Παρατυπίες που αφορούν ποσά χρηματοδοτικής εισφοράς του ΧΜ ΕΟΧ κάτω των 10.000 ευρώ. Σε περίπτωση παρατυπιών ως προς τη μη τήρηση των κανόνων των δημοσίων συμβάσεων, το ποσόν αφορά το σύνολο της αξίας της σύμβασης την οποία αφορά η παρατυπία.

4. Η παρ. 3 δεν ισχύει για τις άμεσα δηλωτέες παρατυπίες σύμφωνα με την παρ. 1 ή για παρατυπίες συντελεσθείσες σε στάδιο προγενέστερο της πτώχευσης.

5. Επιπρόσθετα ως προς την υποχρέωση δήλωσης παρατυπιών προς την Επιτροπή ΧΜ, για κάθε περίπτωση υπόνοιας απάτης οι αρμόδιες εθνικές αρχές διαβιβάζουν τα στοιχεία, μέσω της Εθνικής Αρχής Διαφάνειας (ΕΑΔ) στις αρμόδιες εθνικές αρχές ή όργανα για την περαιτέρω διερεύνηση της υπόθεσης ως προς τη διάπραξη ή μη απάτης, σύμφωνα με την παρ. 12 του άρθρου 42 του ν. 4914/2022, όπως ισχύει και το Εγχειρίδιο Διαδικασιών ΣΔΕ.

Άρθρο 12.6**Μηχανισμός καταγγελιών**

1. Οι ελληνικές αρχές μεριμνούν για τη θέσπιση μηχανισμού καταγγελιών ικανού να επεξεργάζεται αποτελεσματικά και να αποφαίνεται επί καταγγελιών για την υπόνοια μη τήρησης των αρχών της χρηστής διακυ-

βέρνησης ως προς την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028. Μετά από αίτημα της Επιτροπής ΧΜ, οι ελληνικές αρχές εξετάζουν τυχόν καταγγελίες που υποβάλλονται σε αυτήν και την ενημερώνουν για την έκβαση των σχετικών ερευνών.

2. Πληροφορίες για τον τρόπο υποβολής καταγγελιών αναρτώνται σε εμφανές σημείο στον ηλεκτρονικό ιστότοπο του Εθνικού Σημείου Επαφής που αναφέρεται στην παρ. 6 του άρθρου 3.2.

3. Οι ελληνικές αρχές αναφέρουν χωρίς καθυστέρηση στην Επιτροπή ΧΜ κάθε καταγγελία σχετικά με υπόνοιες για την ύπαρξη των παρατυπιών της παρ. 1 του άρθρου 12.5. Τυχόν καταγγελίες για την υπόνοια ύπαρξης άλλων παρατυπιών δηλώνονται στην Επιτροπή ΧΜ με τις αναφορές της παρ. 2 του άρθρου 12.5. Όπου απαιτείται, ζητείται διαβούλευση με την Επιτροπή ΧΜ για την κατάλληλη αντιμετώπιση.

4. Εθνικό σημείο υποδοχής καταγγελιών στο πλαίσιο του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, κατ' αναλογία με τα οριζόμενα για τα συγχρηματοδοτούμενα από την Ευρωπαϊκή Ένωση προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027, είναι η Εθνική Αρχή Διαφάνειας με την ιδιότητα της ως Ελληνική Υπηρεσία Συντονισμού Καταπολέμησης της Απάτης (AFCOS) στη χώρα. Το Εθνικό Σημείο Επαφής, η Αρχή Πιστοποίησης ή οι Διαχειριστές Προγράμματος σε περίπτωση που υποδεχθούν καταγγελία για απάτη, τη διαβιβάζουν αμελλητί στην Εθνική Αρχή Διαφάνειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 13

Αναστολή πληρωμών, δημοσιονομικές διορθώσεις και επιστροφές από την Επιτροπή ΧΜ

Άρθρο 13.1

Αναστολή πληρωμών

1. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να αποφασίζει την αναστολή πληρωμών σε περίπτωση που συντρέχει μία ή περισσότερες από τις παρακάτω περιπτώσεις:

- (α) Δεν τηρήθηκαν οι όροι πληρωμών σύμφωνα με το Κεφάλαιο 9.
- (β) Σύμφωνα με αξιόπιστες πληροφορίες, η πρόοδος του προγράμματος δεν συμβαδίζει με την προγραμματική συμφωνία.
- (γ) Οι αναφορές του άρθρου 2.6 και του Κεφαλαίου 12 ή οποιοδήποτε άλλο αίτημα παροχής πληροφοριών δεν υποβλήθηκαν ή περιέχουν ελλιπή στοιχεία.
- (δ) Η πρόσβαση που απαιτείται σύμφωνα με το Κεφάλαιο 11 και την προγραμματική συμφωνία τελεί υπό περιορισμούς.
- (ε) Η οικονομική διαχείριση του προγράμματος δεν ακολουθεί τις γενικά παραδεκτές λογιστικές αρχές.
- (στ) Περιέρχονται σε γνώση της Επιτροπής ΧΜ υπόνοιες ή τελεσθείσες παρατυπίες ή οι προαναφερθείσες περιπτώσεις δεν έχουν δηλωθεί, διερευνηθεί ή αποκατασταθεί δεόντως.
- (ζ) Θεωρείται ότι η υλοποίηση του προγράμματος παραβιάζει το εθνικό ή το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (η) Συντρέχει θεμελιώδης μεταβολή συνθηκών και οι εν λόγω συνθήκες συνιστούν ουσιώδη βάση για τη χρηματοδοτική συνδρομή στο πρόγραμμα του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.
- (θ) Η Επιτροπή ΧΜ έλαβε γνώση για παραποίηση των στοιχείων που δόθηκαν από το Εθνικό Σημείο Επαφής, την Αρχή Πιστοποίησης ή τον Διαχειριστή Προγράμματος ή για λογαριασμό τους, τα οποία επηρεάζουν, άμεσα ή έμμεσα, την υλοποίηση της προγραμματικής συμφωνίας.
- (ι) Ένας φορέας που εμπλέκεται στην υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ δεν τηρεί τις αξίες και αρχές που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 1.3.
- (ια) Περιέρχεται σε γνώση της Επιτροπής ΧΜ η αποτυχία στο να τηρηθούν οι αξίες και αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 1.3.1, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά ή διακινδυνεύει ουσιωδώς να προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις στους στόχους ή την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ στην χώρα.
- (ιβ) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή το Συμβούλιο έχουν λάβει ισοδύναμα μέτρα στο πλαίσιο της υλοποίησης των Ευρωπαϊκών Ταμείων στην χώρα και οι περιστάσεις που αποτελούν τη βάση για αυτά τα μέτρα ισχύουν εξίσου για την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ.
- (ιγ) Έχει δρομολογηθεί η διαδικασία του άρθρου 13.4 ή
- (ιδ) Το Εθνικό Σημείο Επαφής, η Αρχή Πιστοποίησης ή ο Διαχειριστής Προγράμματος δεν τηρούν τις υποχρεώσεις που προβλέπει η προγραμματική συμφωνία ή ο Κανονισμός.

2. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να αποφασίζει αναστολή πληρωμών για κάποιο πρόγραμμα, εάν συντρέχει τηρουμένων των αναλογιών κάποια από τις περιπτώσεις των εδαφίων (β), (δ), (ε), (στ) (ζ), (ι), (ια) ή (ιβ) της παρ. 1, σε σχέση με οποιαδήποτε πράξη που υπάγεται στο εν λόγω πρόγραμμα και ο Διαχειριστής Προγράμματος δεν λαμβάνει τα κατάλληλα και αναγκαία μέτρα για τη διερεύνηση και την, κατά περίπτωση, διόρθωση των σχετικών ελλείψεων ή για την πρόληψη της απώλειας πόρων. Η αναστολή πληρωμών λόγω ελλείψεων αναφορικά με πράξεις είναι ανάλογη της έκτασης και του αντικειμένου της παραβίασης.

3. Το Εθνικό Σημείο Επαφής και ο Διαχειριστής Προγράμματος δύνανται να υποβάλλουν τις απόψεις τους πριν τη λήψη απόφασης για αναστολή πληρωμών από την Επιτροπή ΧΜ. Η Επιτροπή ΧΜ λαμβάνει υπόψη της για την απόφαση της, τις πληροφορίες που της κοινοποιήθηκαν. Η απόφαση αναστολής πληρωμών πρέπει να είναι αιτιολογημένη, ενδεδειγμένη, αναλογική και με άμεση ισχύ. Το Εθνικό Σημείο Επαφής και ο Διαχειριστής Προγράμματος ειδοποιούνται το αργότερο εντός επτά εργάσιμων ημερών από τη λήψη της απόφασης.

4. Το Εθνικό Σημείο Επαφής και/ή ο Διαχειριστής Προγράμματος δύνανται ανά πάσα στιγμή να υποβάλλουν έγγραφα ή άλλα συναφή αποδεικτικά μέσα και να αιτούνται την αναθεώρηση της απόφασης αναστολής πληρωμών από την Επιτροπή ΧΜ.

5. Εφόσον η Επιτροπή ΧΜ διαπιστώσει ότι δεν συντρέχουν πλέον οι συνθήκες της αναστολής πληρωμών, αποφασίζει τη συνέχιση των πληρωμών.

Άρθρο 13.2

Δημοσιονομικές διορθώσεις οι οποίες επιβάλλονται από την Επιτροπή ΧΜ

1. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να επιβάλει δημοσιονομικές διορθώσεις με βάση τα κριτήρια του άρθρου 13.3, οι οποίες συνίστανται στην ακύρωση του συνόλου ή μέρους της χρηματοδοτικής συμμετοχής του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 στο εμπλεκόμενο πρόγραμμα ή συνολικά.

2. Σε περίπτωση δημοσιονομικών διορθώσεων σχετικά με πράξεις, σύμφωνα με την παρ. 1 ή με το άρθρο 12.1, η χρηματοδοτική συνδρομή δεν δύναται να χρησιμοποιηθεί εκ νέου για την ίδια πράξη. Η ακυρωθείσα χρηματοδοτική συνδρομή δύναται να χρησιμοποιηθεί εκ νέου στο πλαίσιο του προγράμματος για πράξεις έτερες εκείνων που υπήρξαν αντικείμενο των διορθώσεων.

3. Τυχόν χρηματοδοτικοί πόροι στο Ταμείο Διμερών Σχέσεων, την Τεχνική Βοήθεια ή το κόστος διαχείρισης του προγράμματος που ακυρώθηκαν σύμφωνα με την παρ. 1 ή με το άρθρο 12.1, παρ. 1 μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν για δαπάνες άλλες από εκείνες που υπήρξαν αντικείμενο των διορθώσεων.

4. Σε περίπτωση δημοσιονομικών διορθώσεων που αφορούν συστημικές παρατυπίες ή παρατυπίες ως προς τα συστήματα διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος, η χρηματοδοτική συνδρομή δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί εκ νέου στο ίδιο πρόγραμμα.

5. Εάν η Επιτροπή ΧΜ προβεί σε δημοσιονομική διόρθωση σύμφωνα με τα σημεία (δ) ή (ε) την παρ. 1 του άρθρου 13.3, το ποσό της διόρθωσης δεν διατίθεται για χρήση εντός του ίδιου προγράμματος ή για κατανομή σε άλλο πρόγραμμα και επιστρέφεται στην Επιτροπή ΧΜ. Αυτό δεν ισχύει εάν το Εθνικό Σημείο Επαφής, στα σχόλιά του προς την Επιτροπή ΧΜ σε συνέχεια της κοινοποίησης της σύμφωνα την παρ. 1 του άρθρου 13.4, καθιστά σαφές ότι συμφωνεί με την επερχόμενη απόφαση της Επιτροπής ΧΜ. Την παρ. 4 του άρθρου 13.5, ισχύει για καθυστερημένες επιστροφές.

6. Με την επιφύλαξη της παρ. 5, η οικονομική συνδρομή που, σύμφωνα με την παρ. 4 δεν χρησιμοποιείται για το ίδιο πρόγραμμα, δύναται να κατανεμηθεί σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 6.7.

7. Χρηματοδοτική συνδρομή που ακυρώνεται και δεν αναδιανέμεται σύμφωνα με την παρ. 6 εντός της σχετικής προθεσμίας, επιστρέφεται στην Επιτροπή ΧΜ. Σε περίπτωση καθυστέρησης των επιστροφών εφαρμόζεται η παρ. 4 του άρθρου 13.5.

8. Με την επιφύλαξη του Κανονισμού ΕΟΧ, οι κανόνες για τις δημοσιονομικές διορθώσεις που επιβάλλονται από εθνικά όργανα καθορίζονται στο Κεφάλαιο 15 της παρούσας.

Άρθρο 13.3

Κριτήρια δημοσιονομικών διορθώσεων οι οποίες επιβάλλονται από την Επιτροπή ΧΜ

1. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να επιφέρει δημοσιονομικές διορθώσεις σύμφωνα με το άρθρο 13.2 όταν συντρέχουν μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

(α) Σοβαρής ανεπάρκειας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου που θεσπίζει η χώρα για τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, η οποία θέτει σε κίνδυνο την χρηματοδοτική συνδρομή του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

(β) Σοβαρής παραβίασης της προγραμματικής συμφωνίας.

(γ) Σοβαρής ανεπάρκειας του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου του προγράμματος, η οποία θέτει σε κίνδυνο τη χρηματοδοτική συνδρομή του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

(δ) Δηλωθείσας δαπάνης σε πιστοποιημένη Ενδιάμεση Οικονομική Έκθεση ή στην Τελική Έκθεση του προγράμματος η οποία είναι παράτυπη και δεν έχει διορθωθεί από το Εθνικό Σημείο Επαφής ή τον Διαχειριστή Προγράμματος πριν από την αποστολή της κοινοποίησης, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 13.4.

(ε) Το Εθνικό Σημείο Επαφής και/ή ο Διαχειριστής Προγράμματος δεν τηρούν τις υποχρεώσεις διερεύνησης και/ή προσήκουσας διόρθωσης των παρατυπιών σύμφωνα με το άρθρο 12.1 πριν από την αποστολή της κοινοποίησης σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 13.4.

(στ) Κάποιος φορέας που εμπλέκεται στην υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ δεν διέπεται από τις αξίες και τις αρχές που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 1.3.

(ζ) Περιέρχεται σε γνώση της Επιτροπής ΧΜ η αποτυχία στο να τηρηθούν οι αξίες και αρχές που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 1.3., γεγονός που επηρεάζει αρνητικά ή διακινδυνεύει ουσιαδώς να προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις στους στόχους ή την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ στην χώρα.

(η) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή το Συμβούλιο έχουν λάβει ισοδύναμα μέτρα στο πλαίσιο της υλοποίησης των Ευρωπαϊκών Ταμείων στην χώρα και οι περιστάσεις που αποτελούν τη βάση για αυτά τα μέτρα ισχύουν εξίσου για την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ.

2. Η Επιτροπή ΧΜ θεμελιώνει τις δημοσιονομικές διορθώσεις της σε συγκεκριμένες περιπτώσεις διαπιστωθεισών παρατυπιών, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της παρατυπίας, προκειμένου να αποφασίσει εάν θα εφαρμοστεί μια κατ' αποκοπή ή κατά παρεκβολή διόρθωση, ή αν το ποσό της διόρθωσης μπορεί να προκύπτει από το πραγματικό ακριβές ποσό της παρατυπίας που διαπιστώθηκε.

3. Όταν αποφασίζει για το ύψος του ποσού της διόρθωσης, η Επιτροπή ΧΜ λαμβάνει υπόψη τη φύση και τη σοβαρότητα της παρατυπίας και το μέγεθος και τις δημοσιονομικές συνέπειες της διαπιστωθείσας έλλειψης.

Άρθρο 13.4

Διαδικασία επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων από την Επιτροπή ΧΜ

1. Πριν από τη λήψη της ενδεδειγμένης και αναλογικής απόφασης της παρ. 1 του άρθρου 13.2, η Επιτροπή ΧΜ ειδοποιεί το Εθνικό Σημείο Επαφής για την πρόθεσή της να λάβει τη σχετική απόφαση. Η κοινοποίηση αναφέρει τους λόγους της απόφασης και αναγράφει τα σχετικά ποσά. Το Εθνικό Σημείο Επαφής δύναται, εντός δύο μηνών από την αποστολή της κοινοποίησης, να διατυπώσει σχόλια σχετικά με την επερχόμενη απόφαση.

2. Όταν η Επιτροπή ΧΜ προτείνει δημοσιονομικές διορθώσεις κατά παρέκταση ή κατ' αποκοπή, το Εθνικό Σημείο Επαφής έχει τη δυνατότητα να αποδείξει, μέσω της εξέτασης της σχετικής τεκμηρίωσης, ότι το πραγματικό μέγεθος της παρατυπίας είναι μικρότερο από αυτό που προκύπτει από την εκτίμηση της Επιτροπής ΧΜ. Με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής ΧΜ, το Εθνικό Σημείο Επαφής δύναται να περιορίσει την ως άνω εξέταση στο προσήκον τμήμα ή δείγμα της σχετικής τεκμηρίωσης. Εκτός από ειδικά αιτιολογημένες περιπτώσεις, ο χρόνος για την ως άνω εξέταση δεν δύναται να υπερβαίνει πρόσθετο χρονικό διάστημα δύο μηνών μετά τη λήξη της δίμηνης προθεσμίας της παρ. 1.

3. Η Επιτροπή ΧΜ λαμβάνει υπόψη της τυχόν αποδεικτικά στοιχεία που παρέχει το Εθνικό Σημείο Επαφής εντός των χρονικών ορίων των παρ. 1 και 2. Σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο πριν την έκδοση απόφασης επιβολής δημοσιονομικών διορθώσεων, το Εθνικό Σημείο Επαφής και η Επιτροπή ΧΜ δύναται να συνεννοούνται προκειμένου να εξασφαλίσουν ότι η απόφαση βασίζεται σε ακριβή και ορθά στοιχεία.

4. Το Εθνικό Σημείο Επαφής ενημερώνεται για την απόφαση της παρ. 1 του άρθρου 13.2 το αργότερο εντός επτά εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης. Η σχετική κοινοποίηση περιγράφει συνοπτικά τους λόγους της απόφασης.

Άρθρο 13.5

Επιστροφές πόρων

1. Η Ελλάδα επιστρέφει το αιτούμενο ποσό στην Επιτροπή ΧΜ εντός τριών μηνών από την έκδοση απόφασης του άρθρου 13.2.

2. Η επιστροφή του ποσού από την Ελλάδα στην Επιτροπή ΧΜ δεν εξαρτάται από την επιστροφή του ποσού από τον Διαχειριστή Προγράμματος ή τον φορέα υλοποίησης.

3. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να παραιτηθεί από την αξίωση επιστροφής πόρων από την Ελλάδα οι οποίοι απωλέσθησαν λόγω παρατυπιών σε σχέση με πράξεις, εφόσον το Εθνικό Σημείο Επαφής αποδείξει ότι η απώλεια των πόρων και οι συναφείς συνθήκες δεν οφείλονται σε πλημμελή εκτέλεση ή στη μη εκτέλεση των υποχρεώσεων των φορέων που αναγράφονται στην παρ. 1 του άρθρου 5.2 ή των υποχρεώσεων του Διαχειριστή Προγράμματος, το δε Εθνικό Σημείο Επαφής και ο Διαχειριστής Προγράμματος έλαβαν κάθε εύλογο μέτρο για την ανάκτηση των εν λόγω κεφαλαίων.

4. Τυχόν καθυστέρηση επιστροφής των ποσών βαρύνεται με τόκο υπερημερίας που αρχίζει να τρέχει από την ημερομηνία που κατέστη πληρωτέο το ποσόν έως την ημερομηνία της πραγματικής καταβολής του. Το επιτόκιο του ως άνω τόκου είναι υψηλότερο κατά έναμιση τοις εκατό από το επιτόκιο που εφαρμόζει η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα στις βασικές δραστηριότητες αναχρηματοδότησής της την πρώτη εργάσιμη ημέρα του μήνα εντός του οποίου είναι πληρωτέα η επιστροφή.

Άρθρο 13.6

Γενική αναστολή πληρωμών

1. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται, αφού διαβουλευτεί με το Εθνικό Σημείο Επαφής με σκοπό την εξεύρεση λύσης, να αναστείλει όλες τις πληρωμές προς την Ελλάδα ως Δικαιούχο κράτος εάν:

(α) τα στοιχεία ή τα έγγραφα που περιέχονται σε γνώση ή υποβάλλονται στην Επιτροπή ΧΜ υποδηλώνουν την ύπαρξη συστημικών ή γενικευμένων ελλείψεων ως προς τη διαχείριση της χρηματοδοτικής συμμετοχής του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 στη χώρα.

(β) Η Ελλάδα δεν ικανοποιεί αίτημα επιστροφής σε σχέση με οποιαδήποτε κατηγορία συνδρομής προς αυτήν που χρηματοδοτήθηκε από το Χρηματοδοτικό Μηχανισμό ΕΟΧ 1999-2003, τον ΧΜ ΕΟΧ 2004-2009, τον ΧΜ ΕΟΧ 2009-2014, τον ΧΜ ΕΟΧ 2014-2021 ή τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

(γ) Συντρέχει θεμελιώδης μεταβολή συνθηκών και οι εν λόγω συνθήκες συνιστούν ουσιώδη βάση για τη χρηματοδοτική συνδρομή στο πρόγραμμα του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

(δ) Περιέρχονται σε γνώση της Επιτροπής ΧΜ συστημικές ή γενικευμένες αστοχίες ως προς την τήρηση των αξιών και αρχών που αναφέρονται στην παρ. 1 του άρθρου 1.3., γεγονός που επηρεάζει αρνητικά ή διακινδυνεύει ουσιωδώς να προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις στους στόχους ή την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ στην χώρα, ή

(ε) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή το Συμβούλιο έχουν λάβει ισοδύναμα μέτρα στο πλαίσιο της υλοποίησης των Ευρωπαϊκών Ταμείων στην χώρα και οι περιστάσεις που αποτελούν τη βάση για αυτά τα μέτρα ισχύουν εξίσου για την υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ.

2. Οι διαδικασίες των παρ. 1, 3 και 4 του άρθρου 13.4 ισχύουν αναλογικά σε τυχόν αναστολή πληρωμών που αποφασίζεται σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 14

Οριζόντιες διατάξεις

Άρθρο 14.1

Γλώσσα

1. Κάθε επικοινωνία μεταξύ της Επιτροπής ΧΜ και της Ελλάδας γίνεται στην αγγλική γλώσσα.

2. Πρωτότυπα έγγραφα (εκτός από αυτά που έχουν συνταχθεί στην αγγλική γλώσσα) που αποστέλλονται στην Επιτροπή ΧΜ συνοδεύονται υποχρεωτικά από μετάφραση στην αγγλική γλώσσα. Η Ελλάδα ως δικαιούχο κράτος φέρει την πλήρη ευθύνη για την ακρίβεια της μετάφρασης.

Άρθρο 14.2

Αστική Ευθύνη

1. Η ευθύνη των Δότριων Χωρών για τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 περιορίζεται στις καταβολές της χρηματοδοτικής συνδρομής σύμφωνα με τις αντίστοιχες προγραμματικές συμφωνίες.

2. Ουδεμία ευθύνη φέρουν ή αναλαμβάνουν μελλοντικά οι Δότριες Χώρες, η Επιτροπή ΧΜ ή η Ευρωπαϊκή Ζώνη Ελευθέρων Συναλλαγών, συμπεριλαμβανόμενου του Γραφείου του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού, απέναντι στην Ελλάδα, τους Διαχειριστές Προγράμματος, τους φορείς υλοποίησης, άλλους λήπτες χρηματοδοτήσεων ή τρίτα μέρη.

Άρθρο 14.3

Εφαρμοστέο δίκαιο και δικαιοδοσία

1. Το δίκαιο του Βασιλείου της Νορβηγίας διέπει τη συνεργασία μεταξύ του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και των δικαιούχων κρατών, καθώς και την ερμηνεία της προγραμματικής συμφωνίας και του Κανονισμού ΕΟΧ.

2. Η Επιτροπή ΧΜ και το Εθνικό Σημείο Επαφής παραιτούνται του δικαιώματός τους να προσφύγουν στα εθνικά ή διεθνή δικαστήρια για την επίλυση τυχόν διαφορών που αφορούν την προγραμματική συμφωνία και συναινούν να συμβιβάσουν κάθε σχετική διαφορά με φιλικό διακανονισμό.

3. Σε περίπτωση που το Εθνικό Σημείο Επαφής δεν ικανοποιεί τυχόν αίτημα επιστροφής πόρων στην Επιτροπή ΧΜ, ή σε περίπτωση έγερσης διαφοράς σε σχέση με αίτημα επιστροφής πόρων, η οποία δεν μπορεί να επιλυθεί σύμφωνα με την παρ. 2, τα Μέρη μπορούν να υποβάλουν τη διαφορά τους στο Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο του Όσλο (Oslo Tingrett).

4. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να επιδιώξει την εκτέλεση των δικαστικών αποφάσεων ή δικαστικών εντολών που εκδίδονται σύμφωνα με την παρ. 3 σε οποιοδήποτε δικαστήριο ή αρμόδια αρχή στην ελληνική επικράτεια ή στην επικράτεια άλλου κράτους στο οποίο η Ελλάδα διατηρεί περιουσιακά στοιχεία.

5. Το Εθνικό Σημείο Επαφής εξουσιοδοτείται να παραλαμβάνει επιδόσεις αγωγών/προσφυγών για λογαριασμό της χώρας.

Άρθρο 14.4

Τροποποιήσεις

1. Ο Κανονισμός δύναται να τροποποιηθεί με απόφαση της Επιτροπής ΧΜ υπό την αίρεση της επικύρωσής της από την Μόνιμη Επιτροπή των Χωρών της ΕΖΕΣ.
2. Τα Παραρτήματα του Κανονισμού ΕΟΧ δύναται να τροποποιηθούν με απόφαση της Επιτροπής ΧΜ.
3. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται να υιοθετεί πρόσθετες κατευθυντήριες γραμμές και οδηγίες, εάν είναι απαραίτητο, μετά από διαβούλευση με τα Δικαιούχα Κράτη.
4. Κάθε ουσιαστική τροποποίηση των εγγράφων που αναφέρονται στις παρ. 1-3 τελεί υπό τον όρο της προηγούμενης διαβούλευσης της Επιτροπής ΧΜ με την Ελλάδα. Η Επιτροπή ΧΜ ενημερώνει το Εθνικό Σημείο Επαφής το συντομότερο δυνατό για κάθε μεταβολή των ως άνω εγγράφων.
5. Με κάθε τροποποίηση του Κανονισμού ΕΟΧ, τροποποιείται αντίστοιχα και η παρούσα απόφαση.

Άρθρο 14.5

Παραίτηση

1. Η Επιτροπή ΧΜ δύναται σε ειδικές περιπτώσεις και για την αντιμετώπιση εξαιρετικών περιστάσεων, να παραιτείται της εφαρμογής συγκεκριμένων διατάξεων του Κανονισμού, των Παραρτημάτων του ή των κατευθυντήριων οδηγιών που εκδίδει, όταν αυτό απαιτείται για την επίτευξη των αποτελεσμάτων του ΧΜ ΕΟΧ και/ή ενός συγκεκριμένου Προγράμματος. Η παραίτηση από την προθεσμία της παρ. 5 του άρθρου 8.14 δεν είναι δυνατή σε καμία περίπτωση.
2. Πριν τη λήψη απόφασης παραίτησης, η Επιτροπή ΧΜ εξετάζει το ενδεχόμενο να τροποποιήσει τη σχετική διάταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 15

Σύστημα δημοσιονομικών διορθώσεων και διαδικασίες ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028

Άρθρο 15.1

Ορισμοί εθνικών δημοσιονομικών διορθώσεων

1. «Εφαρμοστέο δίκαιο»: Το δίκαιο όπως προκύπτει από το νομικό πλαίσιο του ΧΜ ΕΟΧ που αναφέρεται στο άρθρο 1.5, συμπεριλαμβανομένου οποιουδήποτε κανόνα του Ενωσιακού Δικαίου, ή οποιουδήποτε κανόνα του εθνικού δικαίου.
2. «Οικονομικός φορέας»: Οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή άλλη οντότητα που λαμβάνει μέρος στην εφαρμογή της συνδρομής από τον ΧΜ ΕΟΧ, με εξαίρεση τα δικαιούχα κράτη κατά την άσκηση δημόσιας εξουσίας.
3. «Φορείς Διαχείρισης»: Οι Διαχειριστές Προγράμματος του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, καθώς και οι Ενδιάμεσοι φορείς στους οποίους ανατίθενται καθήκοντα Διαχειριστή Προγράμματος υπό την ευθύνη του σύμφωνα με την παρ. 10 του άρθρου 5.6 της παρούσας απόφασης.
4. «Διαχειριστικές επαληθεύσεις»: Οι διοικητικές επαληθεύσεις δαπανών και οι επιτόπιες επαληθεύσεις του άρθρου 5.6 της παρούσας.
5. «Έκθεση»: Κάθε έγγραφο που αποτυπώνει τα αποτελέσματα/πορίσματα διαχειριστικής επαλήθευσης της παρ. 4 του παρόντος ή προληπτικού ελέγχου νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων που διενεργεί ο Διαχειριστής Προγράμματος.
6. «Κοινοποίηση»: Η γνωστοποίηση εγγράφου σε παραλήπτη που γίνεται εγγράφως ή ηλεκτρονικά ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο, το οποίο καθιστά εφικτό τον ακριβή προσδιορισμό της ημέρας και ώρας της λήψης του από τον παραλήπτη (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ΟΠΣ ή άλλο κατάλληλο μέσο).
7. «Παρατυπία»: Κάθε παράβαση του εφαρμοστέου δικαίου, όπως ορίζεται στο άρθρο 12.2 της παρούσας. «Συστημική παρατυπία»: παρατυπία που έχει ενδεχομένως επαναλαμβανόμενο χαρακτήρα, με μεγάλη πιθανότητα εμφάνισης σε παρεμφερή είδη πράξεων, η οποία προκύπτει από σοβαρή ανεπάρκεια στην αποτελεσματική λειτουργία των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου, συμπεριλαμβανομένης της παράλειψης καθορισμού κατάλληλων διαδικασιών.
8. «Σοβαρή ανεπάρκεια στην αποτελεσματική λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου»: Για τους σκοπούς της υλοποίησης του ΧΜ ΕΟΧ, ανεπάρκεια για την οποία είναι απαραίτητο να υπάρξουν ουσιώδεις βελτιώσεις στο σύστημα, η οποία εκθέτει τον ΧΜ σε σημαντικό κίνδυνο παρατυπιών και η ύπαρξη της οποίας δεν συμβιβάζεται με θετική ελεγκτική γνώμη σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.

9. «Διόρθωση»: Η περικοπή ποσού από πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής της από τον ΧΜ ΕΟΧ, όταν διαπιστώνεται παρατυπία και οι δαπάνες που συνδέονται με αυτήν δεν έχουν δηλωθεί στον ΧΜ ΕΟΧ.

10. «Δημοσιονομική Διόρθωση»: Η ακύρωση του συνόλου ή μέρους της συνδρομής ΕΟΧ ή και εθνικής συμμετοχής σε μια πράξη, στο πλαίσιο της συγχρηματοδότησής του από τα Προγράμματα ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, όταν διαπιστώνεται παρατυπία και οι δαπάνες που συνδέονται με αυτήν έχουν δηλωθεί στον ΧΜ ΕΟΧ, σύμφωνα με το άρθρο 9.3 της παρούσας απόφασης.

11. «Αχρεωστήτως καταβληθέν ποσό»: Κάθε δαπάνη στην οποία δεν αντιστοιχεί ίσης αξίας παραδοθέν προϊόν, έργο ή υπηρεσία σύμφωνα με τους όρους της σχετικής σύμβασης ή απόφασης με την οποία αναλήφθηκε η υποχρέωση της δαπάνης.

12. «Ανάκτηση»: Η επιστροφή των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από τον λαβόντα για μη νόμιμη αιτία.

13. «Μείωση Ορίου Πληρωμών του Συγχρηματοδοτούμενου Σκέλους του ΑΠΔΕ»: Η μείωση του ορίου πληρωμών του επόμενου οικονομικού έτους του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΑΠΔΕ) του Υπουργείου ή της Περιφέρειας που εποπτεύει τον υπόχρεο φορέα στον οποίο διαπιστώθηκε η παρατυπία, κατά τα οριζόμενα στην παρ. 3γ του άρθρου 66 του ν. 4914/2022.

Άρθρο 15.2

Πεδίο εφαρμογής εθνικών δημοσιονομικών διορθώσεων

1. Οι διαδικασίες διόρθωσης/δημοσιονομικής διόρθωσης ή/και αναζήτησης μέσω ανάκτησης/μείωσης ορίου πληρωμών των αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών από πόρους του κρατικού προϋπολογισμού για την υλοποίηση πράξεων συγχρηματοδοτούμενων στο πλαίσιο των προγραμμάτων, της Τεχνικής Βοήθειας και του Ταμείου Διμερών Σχέσεων του ΧΜ ΕΟΧ και για τους σκοπούς της παρούσας, εφαρμόζονται:

(α) από τον Διαχειριστή Προγράμματος, στο πλαίσιο ελέγχων νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων του άρθρου 38 του ν. 4914/2022,

(β) από τον Διαχειριστή Προγράμματος, κατόπιν διαπίστωσης παρατυπίας στο πλαίσιο διοικητικών ή επιτόπιων επαληθεύσεων που διενεργούν σε πράξεις των οποίων έχουν αναλάβει τη διαχείριση, οι οποίες καλύπτουν τις διοικητικές, οικονομικές, τεχνικές και φυσικές πτυχές των πράξεων αυτών, στο πλαίσιο Προγραμμάτων του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028,

(γ) από τον Διαχειριστή Προγράμματος ή την Αρχή Πιστοποίησης, κατόπιν οριστικού πορίσματος ελέγχου που έχει διενεργηθεί από ελεγκτική αρχή, εθνική ή του ΧΜ ΕΟΧ.

2. Οι διαδικασίες της παρ. 1 εφαρμόζονται επιπλέον κατόπιν:

(α) διοικητικών ή επιτόπιων επαληθεύσεων που διενεργούνται από τον Διαχειριστή Προγράμματος για τη διαπίστωση της τήρησης των δεσμεύσεων, που προβλέπονται στην απόφαση ένταξης πράξης και οι οποίες αφορούν στην περίοδο μετά την ολοκλήρωση της υλοποίησης της πράξης και σε χρονικό ορίζοντα που προβλέπεται στην απόφαση ή στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο (μακροχρόνιες υποχρεώσεις),

(β) ανάκλησης της απόφασης ένταξης μιας πράξης από τον Διαχειριστή Προγράμματος.

3. Όταν ανακαλείται η απόφαση ένταξης πράξης και εφόσον έχει καταβληθεί ποσό δημόσιας συνδρομής για πραγματοποιηθείσες δαπάνες, στις περιπτώσεις που προβλέπονται από την παρ. 3 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014 το αρμόδιο όργανο (βλ. αρ. 15.8) εκδίδει απόφαση ανάκτησης αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών. Στην περίπτωση αυτή εφαρμόζονται τα άρθρα 15.9 και 15.11 της παρούσας.

4. Για ειδικές περιπτώσεις (εξειδικευμένα έργα ή πολύπλοκα) μετά από εισήγηση του Διαχειριστή Προγράμματος μπορούν να χρησιμοποιηθούν εμπειρογνώμονες που υποβάλλουν γνωμοδότηση. Η γνωμοδότηση αυτή επισυνάπτεται στην έκθεση επιτόπιας επαλήθευσης.

5. Με την επιφύλαξη των παρ. 3 και 4 του άρθρου 15.11, οι διαδικασίες επιβολής δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης/μείωσης ορίου πληρωμών κατόπιν ελέγχων της Αρχής Ελέγχου ρυθμίζονται από την προβλεπόμενη στην περ. (α) της παρ. 7 του άρθρου 63 του ν. 4914/2022 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Άρθρο 15.3

Διορθώσεις στο πλαίσιο ελέγχων νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων

1. Στις περιπτώσεις προληπτικών ελέγχων νομιμότητας διαδικασιών σύναψης σύμβασης, τροποποίησης και εκτέλεσης αυτής σύμφωνα με την υπ' αρ. 114274/22-11-2022 υπουργική απόφαση (Β' 6131).

(α) Όταν στο πλαίσιο των ελέγχων αυτών εντοπιστεί παρατυπία και προτείνεται διόρθωση, στη διατύπωση γνώμης ή/και στα έγγραφα που προσδιορίζονται στις σχετικές διαδικασίες της παρούσας και του Εγχειριδίου Διαδικασιών, ο Διαχειριστής Προγράμματος ορίζει το ποσοστό της κατ' αποκοπή διόρθωσης ή το ύψος της

αναλογικής διόρθωσης εφόσον είναι εφικτός ο προσδιορισμός της δημοσιονομικής ζημίας σύμφωνα με το άρθρο 15.10, και γίνεται κοινοποίηση στον φορέα υλοποίησης.

(β) Ο φορέας υλοποίησης μπορεί, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή, να υποβάλει στον Διαχειριστή Προγράμματος τις αντιρρήσεις του ως προς την προτεινόμενη διόρθωση, εγγράφως ή ηλεκτρονικά ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο το οποίο καθιστά εφικτό τον ακριβή προσδιορισμό της ημέρας και ώρας υποβολής (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ΟΠΣ ή άλλο κατάλληλο μέσο).

(γ) Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από τον Διαχειριστή Προγράμματος, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους.

(δ) Σε περίπτωση υποβολής αντιρρήσεων και μετά την εξέταση αυτών ή σε περίπτωση παρέλευσης άπρακτης της προθεσμίας υποβολής των αντιρρήσεων, ο Διαχειριστής Προγράμματος οριστικοποιεί την απόφασή του ως προς την επιβολή της διόρθωσης.

(ε) Όταν οριστικοποιηθεί η διόρθωση, τα σχετικά με τη διόρθωση ποσά της σύμβασης καθίστανται μη επιλέξιμα για συγχρηματοδότηση και βαρύνουν τον φορέα υλοποίησης, όπως προκύπτει από τα οριζόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 42 του ν. 4914/2022.

(στ) Κατά τα λοιπά, για τους προληπτικούς ελέγχους νομιμότητας διαδικασιών σύναψης σύμβασης ή τροποποίησης και εκτέλεσης αυτής από τους φορείς διαχείρισης, ισχύουν κατ' αναλογία τα οριζόμενα στα άρθρα 15.6 έως 15.10.

2. Στις περιπτώσεις κατασταλτικών ελέγχων νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων, ενδεχόμενες διορθώσεις αντιμετωπίζονται στο πλαίσιο της διαδικασίας του Εγχειριδίου Διαδικασιών για τη διοικητική επαλήθευση των δαπανών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 15.4.

Άρθρο 15.4

Διορθώσεις και Δημοσιονομικές Διορθώσεις στο πλαίσιο διαχειριστικών επαληθεύσεων

1. Όταν ο Διαχειριστής Προγράμματος διαπιστώνει παρατυπία, στο πλαίσιο των διαχειριστικών επαληθεύσεων της παρ. 3 του άρθρου 5.6 την καταγράφει σε προσωρινή έκθεση, ανάλογα με τη διαδικασία του ΣΔΕ στο πλαίσιο της οποίας διαπιστώθηκε, προσδιορίζει το ύψος του ποσού που πρέπει να περικοπεί ή να ακυρωθεί, παραθέτοντας την κατάλληλη τεκμηρίωση, και προτείνει αντίστοιχα διόρθωση ή δημοσιονομική διόρθωση, σύμφωνα με τις παρ. 9 και 10 του άρθρου 15.1.

2. Εφόσον η παρατυπία αφορά δαπάνες για τις οποίες έχει καταβληθεί η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά, η προσωρινή έκθεση περιλαμβάνει και πρόταση για ανάκτηση ή μείωση ορίου πληρωμών από τους δικαιούχους σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 42 του ν. 4914/2022.

3. Ο υπόχρεος, σε ανάκτηση, φορέας δύναται να διαφέρει από τον φορέα υλοποίησης, εφόσον ο λήπτης της επιχορήγησης/χρηματοδότησης δεν είναι ο φορέας υλοποίησης και η παρατυπία οφείλεται σε πράξη ή παράλειψη του λήπτη. Στην περίπτωση αυτή, σε ό,τι αφορά στην προσωρινή και οριστική Έκθεση, στη διαδικασία αντιρρήσεων και στις διαδικασίες για την ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντων ποσών, ως φορέας υλοποίησης εφεξής νοείται και ο λήπτης της επιχορήγησης/χρηματοδότησης.

4. Για δαπάνες που έχουν δηλωθεί στον ΧΜ ΕΟΧ και εμπίπτουν στις περιπτώσεις της παρ. 2 του άρθρου 33 του ν. 4314/2014 που προβλέπονται στην περ. γ της παρ. 3 του άρθρου 66 του ν. 4914/2022, η προσωρινή έκθεση περιλαμβάνει πρόταση για δημοσιονομική διόρθωση χωρίς ανάκτηση ή μείωση ορίου πληρωμών.

5. Η προσωρινή έκθεση εγκρίνεται από τον Προϊστάμενο του Διαχειριστή Προγράμματος. Για το ύψος και την αιτιολογία της διόρθωσης/δημοσιονομικής διόρθωσης ή και της ανάκτησης/μείωσης ορίου πληρωμών, ο Διαχειριστής Προγράμματος ενημερώνει τον φορέα υλοποίησης, κοινοποιώντας σε αυτόν την προσωρινή έκθεση, ώστε ο φορέας υλοποίησης να διατυπώσει τυχόν αντιρρήσεις του, σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 15.5. Η κοινοποίηση της έκθεσης στον δικαιούχο γίνεται εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την έγκρισή της.

6. Στην περίπτωση που η διοικητική επαλήθευση διενεργείται προκειμένου να καταβληθεί η αντίστοιχη δημόσια συνεισφορά στους δικαιούχους, η έκθεση εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο του Διαχειριστή Προγράμματος σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις.

Άρθρο 15.5

Οριστικοποίηση αποτελεσμάτων διαχειριστικών επαληθεύσεων

1. Ο φορέας υλοποίησης μπορεί, εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή της προσωρινής έκθεσης, να υποβάλει στον Διαχειριστή Προγράμματος τις αντιρρήσεις του, εγγράφως ή ηλεκτρονικά ή με οποιοδήποτε άλλο μέσο το οποίο καθιστά εφικτό τον ακριβή προσδιορισμό της ημέρας και ώρας υποβολής (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, ΟΠΣ ή άλλο κατάλληλο μέσο).

2. Οι αντιρρήσεις εξετάζονται από τον Διαχειριστή Προγράμματος εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την υποβολή τους. Σε περίπτωση που απαιτείται περαιτέρω διερεύνηση, δύναται να διενεργείται συμπληρωματική επαλήθευση. Στην περίπτωση αυτή, η έκθεση ολοκληρώνεται εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία διενέργειας της συμπληρωματικής επαλήθευσης.

3. Σε περίπτωση υποβολής αντιρρήσεων και μετά την εξέταση αυτών ή σε περίπτωση παρέλευσης άπρακτης της προθεσμίας υποβολής αντιρρήσεων, η έκθεση οριστικοποιείται και καταχωρίζεται στο ΟΠΣ.

4. Όταν η οριστική έκθεση δεν προτείνει διόρθωση/δημοσιονομική διόρθωση ή και ανάκτηση/μείωση ορίου πληρωμών, εγκρίνεται από τον Προϊστάμενο του Διαχειριστή Προγράμματος και κοινοποιείται στον δικαιούχο.

5. Όταν η οριστική έκθεση προτείνει διόρθωση/δημοσιονομική διόρθωση ή και ανάκτηση/μείωση ορίου πληρωμών, εγκρίνεται από το αρμόδιο όργανο του άρθρου 15.8 και κοινοποιείται στον φορέα υλοποίησης εντός δέκα (10) ημερολογιακών ημερών από την έγκρισή της. Στις περιπτώσεις όπου αρμοδιότητες Διαχειριστή Προγράμματος ασκεί ενδιάμεσος φορέας, τότε ο ενδιάμεσος φορέας κοινοποιεί την έκθεση και στον Διαχειριστή Προγράμματος. Στην περίπτωση που προτείνει δημοσιονομική διόρθωση κοινοποιείται επίσης στην Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων».

6. Σε περίπτωση δημοσιονομικής διόρθωσης, η οποία σύμφωνα με το σημείο 10 του άρθρου 15.1 επιβάλλεται όταν οι δαπάνες που συνδέονται με την παρατυπία έχουν δηλωθεί στον ΧΜ ΕΟΧ, ο Διαχειριστής Προγράμματος καταχωρίζει στο ΟΠΣ το ποσό της, εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την έγκριση της οριστικής έκθεσης μειώνοντας έτσι τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που έχουν ήδη καταχωρισθεί.

7. Τα ποσά που ακυρώνονται σε μία πράξη σε συνέχεια δημοσιονομικής διόρθωσης λόγω μεμονωμένης παρατυπίας, δεν μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν για την εν λόγω πράξη. Η πρόβλεψη αυτή δεν ισχύει για πράξεις Τεχνικής Βοήθειας, Ταμείου Διμερών Σχέσεων και διαχειριστικού κόστους των προγραμμάτων.

8. Σε περίπτωση δημοσιονομικής διόρθωσης του συνόλου των δαπανών μιας πράξης, η απόφαση ένταξης της πράξης ανακαλείται σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ΣΔΕ.

Άρθρο 15.6

Διαδικασίες για τη μείωση ορίου πληρωμών

1. Στην περίπτωση που σε οριστική έκθεση του άρθρου 15.5 προβλέπεται διόρθωση όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 9 του άρθρου 15.1, και ανάλογη μείωση ορίου πληρωμών, τα σχετικά ποσά αποτυπώνονται στο πλαίσιο της διαδικασίας του ΣΔΕ για τη διοικητική επαλήθευση των δαπανών.

2. Στην περίπτωση που σε οριστική έκθεση του άρθρου 15.5 προβλέπεται δημοσιονομική διόρθωση όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 10 του άρθρου 15.1, και ανάλογη μείωση ορίου πληρωμών, εκδίδεται, από το αρμόδιο όργανο του άρθρου 15.8, απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και μείωσης ορίου πληρωμών.

3. Η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και μείωσης ορίου πληρωμών κοινοποιείται στον φορέα υλοποίησης, στη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στην Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων», καθώς και στον Διαχειριστή Προγράμματος, εφόσον η απόφαση εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο του ενδιάμεσου φορέα.

Άρθρο 15.7

Διαδικασίες για την ανάκτηση

1. Στην περίπτωση που σε οριστική έκθεση του άρθρου 15.5 προβλέπεται ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντος ποσού, ο φορέας υλοποίησης/υπόχρεος στην ανάκτηση φορέας δύναται να επιστρέψει οικειοθελώς, εντός προθεσμίας δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών από την παραλαβή της οριστικής έκθεσης, το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό σε κατάλληλο λογαριασμό ιδίων εσόδων ΑΠΔΕ που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος με την αναγραφή του κατάλληλου Αναλυτικού Λογαριασμού Εσόδων (ΑΛΕ). Για τον σκοπό αυτό, η οριστική έκθεση περιλαμβάνει τουλάχιστον τον ενάριθμο της πράξης, τα στοιχεία ταυτοποίησης του υπόχρεου φορέα, το ποσό της επιστροφής, τον ΑΛΕ και την ως άνω προθεσμία. Σε περίπτωση μη οικειοθελούς επιστροφής, εφαρμόζονται οι παρ. 3 έως 10 του παρόντος άρθρου.

2. Ο υπόχρεος φορέας ενημερώνει τον φορέα διαχείρισης για την καταβολή του ποσού, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών, με την προσκόμιση σε αυτόν των στοιχείων τεκμηρίωσης του καταβληθέντος ποσού.

3. Εφόσον δεν επιστραφεί το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό εντός της προθεσμίας της παρ. 1, εκδίδεται από το αρμόδιο όργανο του άρθρου 15.8:

- απόφαση ανάκτησης, στην περίπτωση διόρθωσης όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 9 του άρθρου 15.1, ήτοι οι σχετικές δαπάνες δεν έχουν δηλωθεί στον ΧΜ ΕΟΧ, ή

- απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης στην περίπτωση δημοσιονομικής διόρθωσης όπως αυτή ορίζεται στο σημείο 10 του άρθρου 15.1, ήτοι οι σχετικές δαπάνες έχουν δηλωθεί στον ΧΜ ΕΟΧ.

4. Το προς ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό επιστρέφεται εντόκως από την ημερομηνία καταβολής του μέχρι την ημερομηνία έκδοσης της ανωτέρω απόφασης. Το επιτόκιο που εφαρμόζεται καθορίζεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Κεφάλαιο V του Κανονισμού (ΕΚ) 794/2004 της Επιτροπής.

5. Η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης ή η απόφαση ανάκτησης, που αποτελεί νόμιμο τίτλο βεβαίωσης του χρέους, κοινοποιείται στον φορέα υλοποίησης, στη Διεύθυνση Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στην Ειδική Υπηρεσία «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων», καθώς και στον Διαχειριστή Προγράμματος, εφόσον η απόφαση εκδίδεται από τον ενδιάμεσο Φορέα.

6. Μετά από την κοινοποίηση στον φορέα υλοποίησης της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης ή της απόφασης ανάκτησης, ο υπόχρεος οφείλει να καταβάλει εντός δέκα πέντε (15) ημερολογιακών ημερών το ποσό το οποίο έχει καταλογισθεί, σε οποιαδήποτε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (ΔΟΥ), προσκομίζοντας την απόφαση καθώς και το σημείωμα κατάθεσης που τη συνοδεύει. Η ΔΟΥ στην οποία καταβάλλεται το ποσό, γνωστοποιεί εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών την είσπραξη του οφειλόμενου ποσού στον Διαχειριστή Προγράμματος ή Ενδιάμεσο φορέα αντίστοιχα που εξέδωσε την απόφαση. Τον Διαχειριστή Προγράμματος ή Ενδιάμεσο φορέα αντίστοιχα ενημερώνει εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών και ο υπόχρεος με την προσκόμιση σε αυτόν των στοιχείων τεκμηρίωσης του καταβληθέντος ποσού.

7. Σε περίπτωση μη επιστροφής του χρηματικού ποσού εντός της προθεσμίας της παρ. 5, η διαδικασία βεβαίωσης του χρέους ολοκληρώνεται εντός εξήντα (60) ημερών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης στον υπόχρεο φορέα, με τη σύνταξη του χρηματικού καταλόγου από τον φορέα διαχείρισης και με την αποστολή του στην αρμόδια για τη φορολογία εισοδήματος ΔΟΥ του υπόχρεου.

8. Το προς ανάκτηση αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό που βεβαιώνεται στη ΔΟΥ επιβαρύνεται με τόκους υπερημερίας και τυχόν λοιπές προσαυξήσεις σύμφωνα με τις ισχύουσες κάθε φορά διατάξεις του Κώδικα Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ).

9. Τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά, που περιλαμβάνονται στις αποφάσεις δημοσιονομικών διορθώσεων και ανάκτησης ή στις αποφάσεις ανάκτησης, βεβαιώνονται από τις αρμόδιες ΔΟΥ και εφόσον εισπραχθούν κατατίθενται σε κατάλληλο λογαριασμό ιδίων εσόδων ΠΔΕ που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος με την αναγραφή του κατάλληλου Αναλυτικού Λογαριασμού Εσόδων (ΑΛΕ).

10. Ειδικά σε περίπτωση κατ' αποκοπή διόρθωσης που επιβάλλεται στο πλαίσιο των διαχειριστικών επαληθεύσεων, ελέγχων νομιμότητας διαδικασιών ανάθεσης και εκτέλεσης δημοσίων συμβάσεων ή ελέγχων του άρθρου 15.11 και εφαρμόζεται στις δαπάνες κατά τη διοικητική επαλήθευση, εφόσον απαιτείται ανάκτηση, ο αρμόδιος για την έκδοση της απόφασης της παρ. 4 Διαχειριστής προγράμματος ή ενδιάμεσος φορέας αντίστοιχα δύναται να εισηγείται την έκδοσή της σωρευτικά για τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά που προκύπτουν από την εφαρμογή της κατ' αποκοπή διόρθωσης. Με βάση την οριστική έκθεση του άρθρου 15.5, ο φορέας υλοποίησης δύναται να επιστρέψει οικειοθελώς τα αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέντα ποσά σε κατάλληλο λογαριασμό ιδίων εσόδων ΠΔΕ που τηρείται στην Τράπεζα της Ελλάδος με την αναγραφή του κατάλληλου Αναλυτικού Λογαριασμού Εσόδων (ΑΛΕ). Η απόφαση εκδίδεται για τα ποσά, τα οποία δεν έχουν επιστραφεί από τον φορέα υλοποίησης έως την έκδοσή της.

Άρθρο 15.8

Όργανα έκδοσης απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης/μείωσης ορίου πληρωμών και απόφασης ανάκτησης

Αρμόδια όργανα για την έκδοση της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης/μείωσης ορίου πληρωμών ή της απόφασης ανάκτησης είναι:

1. Το προβλεπόμενο στο στοιχείο ν) της υποπερ. αα) της παρ. 1 του άρθρου 34 του ν. 4914/2022 άμεσα εποπτεύον όργανο του Διαχειριστή Προγράμματος, όταν η παρατυπία διαπιστώνεται από την υπηρεσία του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις περ. α) και β) της παρ. 2 του άρθρου 15.2.

2. Στην περίπτωση που η παρατυπία διαπιστώνεται από ενδιάμεσο φορέα, σύμφωνα με τα οριζόμενα στις περ. α) και β) της παρ. 2 του άρθρου 15.2., το αρμόδιο αυτό όργανο ορίζεται στη σχετική απόφαση ορισμού/ανάθεσης των αρμοδιοτήτων διαχείρισης του ενδιάμεσου φορέα. Στην περίπτωση που στην απόφαση ορισμού/ανάθεσης δεν ορίζεται αρμόδιο όργανο για την έκδοση απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης/μείωσης ορίου πληρωμών ή απόφασης ανάκτησης, αρμόδιο όργανο για την έκδοση απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης/μείωσης ορίου πληρωμών ή απόφασης ανάκτησης είναι το άμεσα εποπτεύον όργανο του Διαχειριστή Προγράμματος, ο οποίος έχει αναθέσει τις αρμοδιότητες διαχείρισης.

3. Το αρμόδιο όργανο του Διαχειριστή Προγράμματος ή του ενδιάμεσου φορέα αντίστοιχα, όταν η παρατυπία διαπιστώνεται από ελεγκτικές αρχές/όργανα του ΧΜ ΕΟΧ ή εθνικές ελεγκτικές αρχές, με βάση τα οριστικά πορίσματα ελέγχων του άρθρου 15.11.

Άρθρο 15.9

Περιεχόμενο της απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης/μείωσης ορίου πληρωμών και της απόφασης ανάκτησης

1. Στην απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης/μείωσης ορίου πληρωμών ή στην απόφαση ανάκτησης αναφέρονται τα εξής στοιχεία:

(α) ο κωδικός ΟΠΣ της πράξης στην οποία επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση και ανάκτηση/μείωση ορίου πληρωμών ή ανάκτηση, το Πρόγραμμα στο οποίο έχει ενταχθεί, η Συλλογική απόφαση μέσω της οποίας χρηματοδοτείται από το Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και ο ενάριθμος της πράξης,

(β) το ύψος των μη επιλέξιμων δαπανών που αυτή αφορά και σε περίπτωση ανάκτησης ή μείωσης ορίου πληρωμών και το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό,

(γ) ο φορέας υλοποίησης της πράξης στην οποία επιβάλλεται η δημοσιονομική διόρθωση,

(δ) ο φορέας ή οι φορείς (φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή δημόσιες υπηρεσίες), από τους οποίους αναζητείται το αχρεωστήτως ή παρανόμως καταβληθέν ποσό,

(ε) τα στοιχεία της διαχειριστικής επαλήθευσης ή ελέγχου νομιμότητας διαδικασίας ανάθεσης και εκτέλεσης δημόσιας σύμβασης ή ελέγχου ελεγκτικής αρχής κατά την οποία διαπιστώθηκε η παρατυπία, καθώς και αναφορά στην έκβαση της διαδικασίας των αντιρρήσεων,

(στ) η παρατυπία που διαπιστώθηκε και η σχετική τεκμηρίωση για την επιβολή της δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης/μείωσης ορίου πληρωμών ή της ανάκτησης.

2. Η απόφαση δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης/μείωσης ορίου πληρωμών ή η απόφαση ανάκτησης υπόκειται στα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται από τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 15.10

Καθορισμός του ύψους της διόρθωσης ή της δημοσιονομικής διόρθωσης

1. Αναλογική διόρθωση

Η διόρθωση/δημοσιονομική διόρθωση είναι ανάλογη της παράτυπης δαπάνης που διαπιστώνεται. Το ποσό της διόρθωσης/δημοσιονομικής διόρθωσης, το οποίο επιβάλλεται, υπολογίζεται με βάση τις μεμονωμένες παράτυπες δαπάνες που ο φορέας υλοποίησης δήλωσε στον Διαχειριστή Προγράμματος και ισούται προς το ποσό της προκληθείσας ζημίας ή με βάση την αρχή της αναλογικότητας στις περιπτώσεις μη τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων από τους φορείς υλοποίησης.

2. Κατ' αποκοπή διόρθωση

Αν η δημοσιονομική επίπτωση μιας παρατυπίας δεν είναι άμεσα μετρήσιμη, και η ζημία του προϋπολογισμού είναι υπαρκτή, αλλά θα ήταν δυσανάλογη η εξ ολοκλήρου ακύρωση της παράτυπης δαπάνης, επιβάλλεται διόρθωση/δημοσιονομική διόρθωση, εφαρμόζοντας κατ' αποκοπή συντελεστές στο σύνολο των δαπανών του επηρεαζόμενου από την παρατυπία πληθυσμού. Η κατ' αποκοπή διόρθωση συνίσταται σε ποσοστό περικοπής, το οποίο προσδιορίζεται με βάση τη βαρύτητα της παράβασης που οδήγησε στη διαπιστωθείσα παρατυπία, λαμβάνοντας υπόψη και την υπ' αρ. C(2019) 3452/14-05-2019 απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η οποία θεσπίζει κατευθυντήριες γραμμές για τον καθορισμό των διορθώσεων που πρέπει να γίνονται στις δαπάνες λόγω μη συμμόρφωσης προς τους εφαρμοστέους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις.

3. Εφόσον οι εντοπισθείσες παρατυπίες επηρεάζουν και πληρωμές οι οποίες δεν έχουν ακόμη δηλωθεί στον ΧΜ ΕΟΧ ή/και πραγματοποιηθεί και εμπίπτουν στην παρ. 1, μπορεί να διακόπτεται η περαιτέρω συγχρηματοδότηση του επηρεαζόμενου μέρους, με σχετική αναφορά στην απόφαση του άρθρου 15.9.

4. Στην περίπτωση που οι παρατυπίες εμπίπτουν στην παρ. 2, η κατ' αποκοπή διόρθωση εφαρμόζεται σε όλες τις πληρωμές, που επηρεάζονται από τη διόρθωση, κατά την καταχώρισή τους στο ΟΠΣ.

Άρθρο 15.11

Δημοσιονομικές διορθώσεις και ανακτήσεις, μετά από ελέγχους ελεγκτικών αρχών/οργάνων του ΧΜ ΕΟΧ, της Αρχής Ελέγχου και άλλων εθνικών ελεγκτικών αρχών

1. Στις περιπτώσεις που διαπιστώνεται παρατυπία με βάση τα οριστικά πορίσματα από ελέγχους ελεγκτικών αρχών/οργάνων του ΧΜ ΕΟΧ, ο Διαχειριστής Προγράμματος καταχωρίζει τη δημοσιονομική διόρθωση στο ΟΠΣ, μειώνοντας τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που είχαν καταχωρισθεί. Εφόσον απαιτείται ανάκτηση ή μείωση ορίου πληρωμών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 8 του άρθρου 42 του ν. 4914/2022, ο Διαχειριστής Προγράμματος εισηγείται στο αρμόδιο όργανο του άρθρου 15.8 την έκδοση απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και μείωσης ορίου πληρωμών ή απόφασης δημοσιονομικής διόρθωσης και ανάκτησης, και εφαρμόζεται η παρ. 3 του άρθρου 15.6, όταν πρόκειται για μείωση ορίου πληρωμών ή τα οριζόμενα στις παρ. 4 έως 10 του άρθρου 15.7, όταν πρόκειται για ανάκτηση.

2. Σε συνέχεια οριστικών πορισμάτων από ελέγχους εθνικών ελεγκτικών αρχών εκτός της Αρχής Ελέγχου, ο αρμόδιος φορέας διαχείρισης δύναται να επιβάλει δημοσιονομική διόρθωση. Σε αυτή την περίπτωση, προσδιορίζει σε έκθεση, το ύψος του ποσού που πρέπει να ακυρωθεί παραθέτοντας την κατάλληλη τεκμηρίωση, και εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι διαδικασίες και τα οριζόμενα στα άρθρα 15.4, 15.5, 15.6 και 15.7 της παρούσας, με την καταχώριση της δημοσιονομικής διόρθωσης στο ΟΠΣ να γίνεται το συντομότερο δυνατόν. Εάν ο φορέας διαχείρισης είναι ενδιάμεσος φορέας, για τον προσδιορισμό του ποσού της δημοσιονομικής διόρθωσης, συνεργάζεται με τον Διαχειριστή Προγράμματος και στη συνέχεια προβαίνει στις απαιτούμενες ενέργειες.

3. Σε περίπτωση που διαπιστώνεται παρατυπία σε οριστική έκθεση ελέγχου της Αρχής Ελέγχου και επιβάλλεται δημοσιονομική διόρθωση σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην υπουργική απόφαση της περ. α) της παρ. 7 του άρθρου 63 του ν. 4914/2022, ο Διαχειριστής Προγράμματος καταχωρίζει τη δημοσιονομική διόρθωση στο ΟΠΣ εντός τριών (3) εργάσιμων ημερών από την παραλαβή της οριστικής έκθεσης ελέγχου της Αρχής Ελέγχου, μειώνοντας τα συγχρηματοδοτούμενα ποσά που είχαν καταχωρισθεί. Εφόσον απαιτείται ανάκτηση για τις δαπάνες που δηλώνονται μετά τον έλεγχο της Αρχής Ελέγχου και δεν περιλαμβάνονται στις ελεγχθείσες δαπάνες της οριστικής έκθεσης ελέγχου, ο Διαχειριστής Προγράμματος εισηγείται την έκδοση απόφασης ανάκτησης και εφαρμόζονται τα οριζόμενα στις παρ. 4 έως 10 του άρθρου 15.7.

4. Σε περίπτωση που σε οριστική έκθεση ελέγχου της Αρχής Ελέγχου επιβάλλεται διόρθωση που αφορά πληρωμές οι οποίες δεν έχουν ακόμη δηλωθεί στον ΧΜ ΕΟΧ ή/και πραγματοποιηθεί, η διόρθωση αυτή εφαρμόζεται από τον Διαχειριστή Προγράμματος κατά τη διοικητική επαλήθευση των σχετικών δαπανών στο πλαίσιο της διαδικασίας του ΣΔΕ. Εφόσον απαιτείται ανάκτηση, εφαρμόζονται από τον Διαχειριστή Προγράμματος τα οριζόμενα στο άρθρο 15.7.

5. Σε περίπτωση διαπίστωσης συστημικής παρατυπίας, τα ποσά που ακυρώνονται δεν μπορούν να επαναχρησιμοποιηθούν για πράξη που επηρεάστηκε από τη συστημική παρατυπία.

6. Οι κατ' αποκοπή διορθώσεις που αφορούν περισσότερες από μία πράξεις εφαρμόζονται με ευθύνη της Ειδικής Υπηρεσίας «Αρχή Πιστοποίησης και Εξακρίβωσης Συγχρηματοδοτούμενων Προγραμμάτων», η οποία και ενημερώνει τους Διαχειριστές Προγράμματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 16

Άρθρο 16.1

Εθνικό Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα για τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 - ΟΠΣ ΕΟΧ

1. Για τις ανάγκες παρακολούθησης της λειτουργίας του ΣΔΕ, παρακολούθησης των προγραμμάτων, των πράξεων και κυρίως για την οικονομική διαχείριση των πόρων του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και πιστοποίησης των δαπανών, χρησιμοποιείται το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα (ΟΠΣ) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

2. Η Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής και Νομικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων - Υποδιεύθυνση Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΥΟΠΣ) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, με τη συνεργασία του Εθνικού Σημείου Επαφής και της Αρχής Πιστοποίησης, προσαρμόζει και λειτουργεί το ΟΠΣ ΕΟΧ. Το ΟΠΣ ΕΟΧ είναι ένα κεντρικό πληροφοριακό σύστημα, στο οποίο αποτυπώνεται το σύνολο των στοιχείων που διασφαλίζουν την αποτελεσματική υλοποίηση των προγραμμάτων με την ηλεκτρονική καταχώριση όλων των δεδομένων υλοποίησης που απαιτούνται για τη χρηματοοικονομική διαχείριση, την παρακολούθηση και τους ελέγχους σε επίπεδο προγράμματος και πράξεων. Το λογιστικό σύστημα της Αρχής Πιστοποίησης αποτελεί μέρος της εφαρμογής του ΟΠΣ. Το ΟΠΣ ΕΟΧ παρέχει τις λειτουργίες και διασυνδέσεις με άλλα συστήματα όπως απαιτείται (π.χ. Πληροφοριακό Σύστημα «e-pde» του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών) που είναι απαραίτητες για την ομαλή υλοποίηση του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 και αναλογικά με τα ισχύοντα για τα συγχρηματοδοτούμενα από την Ε.Ε. προγράμματα του ΕΣΠΑ 2021-2027.

3. Σε επίπεδο βάσης δεδομένων, ο σχεδιασμός του συστήματος περιλαμβάνει μία κεντρική βάση, η οποία είναι προσβάσιμη και ενημερώνεται από τους χρήστες (φορείς υλοποίησης, Εθνικό Σημείο Επαφής, Διαχειριστές Προγραμμάτων, Ενδιάμεσους φορείς, Αρχή Πιστοποίησης και Αρχή Ελέγχου). Οι παραπάνω υπηρεσίες έχουν προσαρμοσμένη και διαβαθμισμένη πρόσβαση στις λειτουργίες του συστήματος και στην ανάγνωση των δεδομένων.

4. Στο ΟΠΣ ΕΟΧ καταχωρίζονται κυρίως δεδομένα που αφορούν στις διαδικασίες και τα στοιχεία προγραμματισμού, διαχείρισης, υλοποίησης και ελέγχου των πόρων του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028, από τις αρχές διαχείρισης, ελέγχου, υλοποίησης και πιστοποίησης, ανάλογα με το βαθμό εμπλοκής τους και στο κατάλληλο επίπεδο, σύμφωνα με τις διαδικασίες και τα πρότυπα της παρούσας και του Εγχειρίδιου. Η καταχώριση των δεδομένων αυτών έχει στόχο την παρακολούθηση της υλοποίησης των προγραμμάτων, καθώς και την αυτοματοποίηση

των διοικητικών διαδικασιών και τη χρονολογική παρακολούθησή τους. Στο σύστημα πραγματοποιούνται τυποποιημένοι έλεγχοι μέσω των οποίων διασφαλίζεται η αξιοπιστία και ορθότητα των στοιχείων.

5. Για τις ανάγκες σχεδιασμού, ένταξης, παρακολούθησης, ελέγχου, συντονισμού και αξιολόγησης της υλοποίησης του ΧΜ ΕΟΧ, το ΟΠΣ ΕΟΧ παράγει τις απαραίτητες αναφορές με βάση τα καταχωρισμένα στοιχεία, σε επίπεδο πράξης (μοναδικός κωδικός MIS), πρόσκλησης, προγράμματος και στο σύνολο της υλοποίησης του ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028.

(α) Ιδιαίτερα οι Φορείς Υλοποίησης είναι υπεύθυνοι για την ενημέρωση του ΟΠΣ ΕΟΧ με τα δεδομένα και έγγραφα των έργων που υλοποιούν και ειδικότερα:

- την υποχρεωτική ενημέρωση με ηλεκτρονικό τρόπο του ΟΠΣ ΕΟΧ για τα δεδομένα και έγγραφα προγραμματισμού και υλοποίησης που απαιτούνται για τη χρηματοοικονομική διαχείριση, την παρακολούθηση, τις επαληθεύσεις, τους ελέγχους, την αξιολόγηση πράξεων και γενικότερα τη διαδρομή ελέγχου των πράξεων.

- για την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλει στο ΟΠΣ ΕΟΧ, σύμφωνα με το χρονικό πλαίσιο που προβλέπεται στις σχετικές διατάξεις.

(β) Οι Φορείς Υλοποίησης όπου είναι εφικτό πραγματοποιούν διασυνδέσεις των Πληροφοριακών Συστημάτων τους με το ΟΠΣ ΕΟΧ για αυτόματη υποβολή στοιχείων.

(γ) Οι Φορείς Υλοποίησης εξασφαλίζουν στα αρμόδια στελέχη τους τις σχετικές υποδομές για την πρόσβαση στο ΟΠΣ ΕΟΧ.

6. Οι Διαχειριστές Προγραμμάτων διασφαλίζουν τη συλλογή και καταχώριση στο ΟΠΣ ΕΟΧ δεδομένων για κάθε πράξη, τα οποία είναι αναγκαία για την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιονομική διαχείριση, την επαλήθευση και τον έλεγχο.

7. Οι κανόνες λειτουργίας σε ό,τι αφορά στοιχεία τα οποία επηρεάζουν τις δηλώσεις οικονομικών εκθέσεων (ενδιάμεσων και τελικών), τις προβλέψεις, τις δηλώσεις τόκων, τους ελέγχους και τυχόν επιστροφές αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών από τους φορείς υλοποίησης ή και τους Διαχειριστές Προγραμμάτων καθορίζονται από την Αρχή Πιστοποίησης, σε συνεργασία με το Εθνικό Σημείο Επαφής.

8. Η Αρχή Πιστοποίησης με τον καθορισμό των κανόνων λειτουργίας του ΟΠΣ διασφαλίζει ότι οι επεξεργασίες γίνονται σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Κανονισμό ΕΟΧ και την παρούσα, καθώς και ότι αυτό αποτελεί ένα ολοκληρωμένο εργαλείο παρέχοντας μία πιστή αποτύπωση της διαδρομής ελέγχου.

9. Οι εφαρμοζόμενες διαδικασίες οργάνωσης και διαχείρισης των οικονομικών μεγεθών των πράξεων διασφαλίζουν την ορθότητα και την ακεραιότητα των στοιχείων τα οποία υποβάλλονται από την Αρχή Πιστοποίησης στην Επιτροπή ΧΜ. Τόσο ο τύπος των τηρούμενων στοιχείων όσο και οι διαδικασίες επεξεργασίας τους εγγυώνται ολοκληρωμένες, διαφανείς και αξιόπιστες πληροφορίες.

10. Ειδικότερα στο ΟΠΣ ΕΟΧ για τους σκοπούς της πιστοποίησης των πραγματοποιηθεισών δαπανών:

(α) Αποτυπώνεται το σύνολο των οικονομικών στοιχείων των πράξεων με διακριτές εγγραφές και δεν επιτρέπονται συμψηφισμοί.

(β) Καταγράφεται όλη η διαδικασία (αποστολή στοιχείων δαπανών από τον Φορέα υλοποίησης, τα αποτελέσματα τυπικού και ουσιαστικού ελέγχου των Διαχειριστών Προγράμματος ή των Ενδιάμεσων φορέων επί των στοιχείων δαπανών, προληπτικοί έλεγχοι).

(γ) Γίνεται αποτύπωση και κατηγοριοποίηση διορθώσεων συνεπεία ελέγχων και επαληθεύσεων των σχετικών εθνικών οργάνων και των ελεγκτικών οργάνων της Επιτροπής ΧΜ.

(δ) Με δεδομένο ότι τα συνολικά ποσά που πιστοποιούνται στον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 δημιουργούνται από την επεξεργασία της αποτύπωσης των αναλυτικών παραστατικών δαπανών που τηρούνται στο ΟΠΣ ΕΟΧ σε επίπεδο σύμβασης/νομικής δέσμευσης, διασφαλίζεται η συμφωνία μεταξύ των συνολικών ποσών και των αναλυτικών δικαιολογητικών δαπανών.

11. Ειδικότερες οδηγίες για τις διαδικασίες ΟΠΣ ΕΟΧ περιλαμβάνονται και δύνανται να επικαιροποιούνται στο Εγχειρίδιο Διαδικασιών ΕΟΧ. Πρόσθετες οδηγίες ή ενημερώσεις για τους χρήστες του ΟΠΣ ΕΟΧ εκδίδονται από την Ειδική Υπηρεσία Θεσμικής και Νομικής Υποστήριξης και Πληροφοριακών Συστημάτων - Υποδιεύθυνση Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (ΥΟΠΣ) του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, σε συνεργασία με το Εθνικό Σημείο Επαφής και την Αρχή Πιστοποίησης όπου απαιτείται.

Άρθρο 16.2

Μέτρα για την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης

Το Εθνικό Σημείο Επαφής και όλες οι αρχές που μετέχουν στον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028 συνεργάζονται με τις αρμόδιες υπηρεσίες ή υπηρεσίες της Γενικής Γραμματείας ΕΣΠΑ για τη λήψη μέτρων και ανταλλαγή πληροφοριών με σκοπό την αποφυγή διπλής χρηματοδότησης δράσεων μεταξύ των συγχρηματοδοτούμενων πλαισίων από την Ε.Ε. και τον ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028. Στο πλαίσιο αυτό, αξιοποιείται κατά το δυνατόν η χρήση ή διασταύρωση πληροφοριακών συστημάτων του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών.

Άρθρο 16.3

Έναρξη Ισχύος

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Μνημόνιο Κατανόησης ΧΜ ΕΟΧ 2021-2028

(Πρωτότυπο στην αγγλική γλώσσα)

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING
ON THE IMPLEMENTATION OF THE EEA FINANCIAL MECHANISM
2021-2028

between

ICELAND,
THE PRINCIPALITY OF LIECHTENSTEIN,
THE KINGDOM OF NORWAY,
hereinafter referred to as the “Donor States”

and

the Hellenic Republic,
hereinafter referred to as the “Beneficiary State”

together hereinafter referred to as the “Parties”,

WHEREAS Protocol 38d to the EEA Agreement, incorporated into the EEA Agreement by the Agreement between the European Union, Iceland, the Principality of Liechtenstein and the Kingdom of Norway on the EEA Financial Mechanism 2021-2028, establishes a financial mechanism (hereinafter referred to as the "EEA Financial Mechanism 2021-2028") through which the Donor States will contribute to the reduction of economic and social disparities in the European Economic Area;

WHEREAS the EEA Financial Mechanism 2021-2028 aims to strengthen relations between the Donor States and the Beneficiary State to the mutual benefit of their peoples;

WHEREAS by decision of the Standing Committee of the EFTA States No. 4/2024/SC of 24 October 2024 the Donor States have given the Financial Mechanism Committee, established by a decision of the Standing Committee of the EFTA States No. 4/2004/SC of 3 June 2004, a mandate to manage the EEA Financial Mechanism 2021-2028;

WHEREAS the enhanced co-operation between the Donor States and the Beneficiary State will contribute to securing a stable, peaceful and prosperous Europe, based on good governance, democratic institutions, the rule of law, respect for human rights and sustainable development;

WHEREAS the Parties agree to establish a framework for cooperation in order to ensure the effective implementation of the EEA Financial Mechanism 2021-2028;

HAVE AGREED on the following:

Article 1 **Objectives**

1. The overall objectives of the EEA Financial Mechanism 2021-2028 are to contribute to the reduction of economic and social disparities in the European Economic Area and to strengthen bilateral relations between the Donor States and the Beneficiary States through financial contributions to promote the thematic priorities listed in paragraph 2. Accordingly, the Parties to this Memorandum of Understanding shall select programmes for funding that aim to contribute to the achievement of these objectives.
2. The financial contributions shall be available to promote the following thematic priorities:
  - (a) European green transition;
  - (b) Democracy, rule of law and human rights;
  - (c) Social inclusion and resilience.

Article 2 **Legal framework**

This Memorandum of Understanding shall be read in conjunction with the following documents which, together with this Memorandum of Understanding, constitute the legal framework of the EEA Financial Mechanism 2021-2028:

- (a) Protocol 38d to the EEA Agreement on the EEA Financial Mechanism 2021-2028;
- (b) the Regulation on the implementation of the EEA Financial Mechanism 2021-2028 (hereinafter referred to as the "Regulation") issued by the Donor States in accordance with Article 9.4 of Protocol 38d;
- (c) the programme agreements that will be concluded for each programme; and
- (d) any guidelines adopted by the Financial Mechanism Committee in accordance with the Regulation.

Article 3

Financial framework

1. In accordance with Article 2 of Protocol 38d, the total amount of the financial contribution is € 1 805 million in annual tranches of € 257.86 million over the period running from 1 May 2021 to 30 April 2028, inclusive.
2. In accordance with Article 6 of Protocol 38d, a total of € 143,063,262 shall be made available to the Beneficiary State over the period referred to in Paragraph 1.
3. In accordance with Article 9.7 of Protocol 38d and Article 1.9 of the Regulation, the management costs of the Donor States shall be covered by the overall amount referred to above. Further provisions to this effect are set out in the Regulation. The net amount of the allocation to be made available to the Beneficiary State is € 133,048,834.

Article 4

Roles and responsibilities

1. The Donor States shall make funds available in support of eligible programmes proposed by the Beneficiary State and agreed on by the Financial Mechanism Committee within the thematic priorities listed in Article 3.1 of Protocol 38d and the programme areas listed in the Annex to Protocol 38d. The Donor States and the Beneficiary State shall cooperate on the preparation of concept notes defining the scope and planned results for each programme.
2. The Beneficiary State shall assure the full co-financing of programmes that benefit from support from the EEA Financial Mechanism 2021-2028 in accordance with Annex B and the Programme Agreements.
3. The Beneficiary State shall ensure an enabling environment for the unimpeded implementation of the Civil Society Fund in the Beneficiary State and shall refrain from taking any measures that might prevent Fund Operators from independently exercising their role.
4. The Financial Mechanism Committee shall manage the EEA Financial Mechanism 2021-2028 and take decisions on the granting of financial assistance in accordance with the Regulation.
5. The Committee shall be assisted by the Financial Mechanism Office (hereinafter referred to as the "FMO"). The FMO shall serve as a contact point for the Beneficiary State for the day-to-day operations of the EEA Financial Mechanism 2021-2028.

Article 5

Designation of authorities

The Beneficiary State has authorised a National Focal Point to act on its behalf. The National Focal Point shall have the overall responsibility for reaching the objectives of the EEA Financial Mechanism 2021-2028 as well as for the implementation of the EEA Financial Mechanism 2021-2028 in the Beneficiary State in accordance with the Regulation. In accordance with Article 5.2 of the Regulation, the National Focal Point, the Certifying Authority and the Audit Authority are designated in Annex A.

Article 6

Multi-annual programming framework

1. In accordance with Article 2.5 of the Regulation, the Parties have agreed on an implementation framework consisting of the following financial and substantive parameters:
  - (a) a list of agreed programmes, the financial contribution from the EEA Financial Mechanism 2021-2028 and from the Beneficiary State;

- (b) identification of programmes, their objective(s), the Programme Operators, the grant amount and amount of co-financing by programme, the bilateral ambitions as well as any specific concerns relating to the implementation of the programmes;
  - (c) conditions and/or specific concerns at Beneficiary State level relating to target groups, geographical areas or other issues;
  - (d) identification of Donor Programme Partners, as appropriate;
  - (e) identification of International Partner Organisations, as appropriate; and
  - (f) identification of pre-defined projects to be included in relevant programmes.
2. The implementation framework is outlined in Annex B.

Article 7

Funds for bilateral relations

In accordance with Article 4.6.1 of the Regulation the Beneficiary State shall set aside funds to strengthen bilateral relations between the Donor States and the Beneficiary State. The agreed amount is reflected in Annex B and is allocated to the funds for bilateral relations at national and programme level. The National Focal Point shall manage the use of the fund for bilateral relations at national level and shall establish a Joint Committee for the Bilateral Fund in accordance with Article 4.9.1 of the Regulation. The Programme Operators shall manage the use of the funds for bilateral relations allocated to their programmes. For Donor partnership programmes, decisions on the use of the funds for bilateral relations in the programme shall be taken by consensus between the Programme Operator and the Donor Programme Partner(s).

Article 8

Country Report

In accordance with Article 2.6 of the Regulation, the National Focal Point shall submit to the FMC an annual Country Report on the implementation of the EEA Financial Mechanism 2021-2028 in the Beneficiary State. The Country Report shall be submitted to the FMC not later than 10 March each year.

Article 9

Annual meetings

In accordance with Article 2.7 of the Regulation an annual meeting shall be held between the FMC and the National Focal Point. The annual meeting shall allow the FMC and the National Focal Point to examine progress achieved over the previous reporting periods, discuss risks and agree on any necessary measures to be taken. The annual meeting shall provide a forum for discussion of issues of bilateral interest.

Article 10

Modification of the annexes

1. Annex A and B may be amended through an exchange of letters between the FMC and the National Focal Point.
2. Cumulative transfers up to 10% of the total eligible expenditure of a programme may be made between programmes without a modification of the Annexes to this Memorandum of Understanding, provided that the change has been agreed by the FMC through modifications of the relevant Programme Agreements.
3. In addition, cost savings and amounts not committed to projects may be transferred to the funds for bilateral relations without a modification of the Annexes to this Memorandum of Understanding or the approval of the

FMC, provided that the transfer has been the subject of prior consultation with the Cooperation Committee of the concerned programme. Any such transfer of funds from a programme shall not affect the objectives or outcomes of the Programme. The National Focal Point shall notify the FMC of such transfers without delay and the FMC shall update the concerned Programme Agreements and the Bilateral Funds Agreement, as relevant.

4. All transfers made in accordance with paragraphs 2 and 3 shall not affect any specific concerns, conditions, objectives or other priorities referred to in this Memorandum of Understanding and shall be in accordance with the provisions of the legal framework.

Article 11

Control and access to information

The Financial Mechanism Committee, the EFTA Board of Auditors and their representatives have the right to carry out any technical or financial mission or review they consider necessary to follow the planning, implementation and monitoring of programmes and projects as well as the use of funds. The Beneficiary State shall provide all necessary assistance, information and documentation.

Article 12

Governing principles

1. The implementation of this Memorandum of Understanding shall in all aspects be governed by the Regulation and subsequent amendments thereof.

2. The objectives of the EEA Financial Mechanism 2021-2028 shall be pursued in a framework of close co-operation between the Donor States and the Beneficiary State, respecting the common values and principles of respect for human dignity, freedom, democracy, equality, the rule of law and the respect for human rights, including the rights of persons belonging to minorities. The Parties agree to apply the highest degree of transparency, accountability and cost efficiency as well as the principles of good governance, partnership and multi-level governance, sustainable development, gender equality and non-discrimination in all implementation phases of the EEA Financial Mechanism 2021-2028.

3. All programmes and activities funded by the EEA Financial Mechanism 2021-2028 shall be consistent with respect for these values and principles and abstain from supporting operations that may fail to do so. Their implementation shall comply with the fundamental rights and obligations enshrined in relevant instruments and standards.

4. The Beneficiary State shall take proactive steps in order to ensure adherence to these values and principles at all levels involved in the implementation of the EEA Financial Mechanism 2021-2028.

Article 13

Entry into force

This Memorandum of Understanding shall enter into force on the day after the date of its last signature.

*****

This Memorandum of Understanding is signed in four originals in the English Language.

Signed in Brussels on 9 March '26 Signed in Athens on 20.3.2026

For Iceland

For the Hellenic Republic

Signed in Brussels on 9.3.26

For the Principality of Liechtenstein

Signed in Athens on 20.3.2026

For the Kingdom of Norway

ANNEX A

National management and control structures**1. National Focal Point**

The 'Special Service of Planning, Coordination and Monitoring of the Implementation of Financial Mechanisms of the European Economic Area' shall act as the National Focal Point. The Head of the National Focal Point shall be the Head of the aforementioned Special Service.

The Special Service of Planning, Coordination & Monitoring of the Implementation of Financial Mechanisms of the European Economic Area is a Directorate level entity dedicated exclusively to the EEA Grants within the General Secretariat of Partnership Agreement (ESPA), within the Ministry of Economy and Finance.

The Head of the National Focal Point reports to the Secretary General of Partnership Agreement (ESPA) of the Ministry of Economy and Finance.

The roles and responsibilities of the National Focal Point are stipulated in the Regulation, in particular Article 5.3 thereof.

2. Certifying Authority

The 'Special Service Certifying and Verifying Authority' shall act as the Certifying Authority. The Head of the Certifying Authority shall be the Head of the aforementioned Special Service.

The Special Service Certifying and Verifying Authority is a Directorate level entity within the General Secretariat of Partnership Agreement (ESPA), within the Ministry of Economy and Finance.

The Head of the Certifying Authority reports to the Secretary General of Partnership Agreement (ESPA) of the Ministry of Economy and Finance.

The roles and responsibilities of the Certifying Authority are stipulated in the Regulation, in particular Article 5.4 thereof. The Certifying Authority shall be responsible for the preparation and submission of irregularities reports, in accordance with Article 12.3 of the Regulation.

The Certifying Authority shall be functionally independent of the National Focal Point, the Audit Authority and the Programme Operators.

3. Audit Authority

The Financial Audit Committee (hereafter EDEL) shall act as the Audit Authority. EDEL is a collective body supported by two directorates: the Audit of Co-financed Programmes Directorate and the Audit Planning and Evaluation Directorate. Both directorates operate under the General Directorate of Audits in Co-financed Programmes, within the General Secretariat of Fiscal Policy of the Ministry of Economy and Finance. The Audit Authority is fully independent in the conduct of its audit work and the Head of the Audit Authority reports to the Secretary General of Fiscal Policy of the Ministry of Economy and Finance on administrative matters.

The roles and responsibilities of the Audit Authority are stipulated in the Regulation, in particular Article 5.5 thereof.

The Audit Authority shall be functionally independent of the National Focal Point and the Certifying Authority.

6. Organigram

ANNEX B

Implementation framework

In accordance with Article 2.5 of the Regulation, the Parties to this Memorandum of Understanding have agreed on an implementation framework outlined in this annex.

1. Financial parameters of the implementation framework

	[Beneficiary State]	EEA FM contribution	National contribution
	Programmes		
1	Green Transition	€ 26,000,000	€ 4,588,235
2	Protection and Justice for Vulnerable Groups	€ 51,000,000	€ 9,000,000
3	Green business and Innovation	€ 24,800,000	N/A
4	Local Development	€ 26,100,000	€ 4,605,882
	Other allocations		
	Technical assistance to the Beneficiary State (Art. 1.10)	€ 2,145,949	N/A
	Reserve for completion of projects under FM 2014-21 (Art. 1.11)	N/A	N/A
	Funds for bilateral relations at national level (Art. 4.7)	€ 2,202,884	N/A
	Funds for bilateral relations at programme level (Art. 4.10)	€ 800,000	N/A
	Net allocation to Greece	€ 133,048,833	€ 18,194,118

2. Conditions

N/A

3. Specific concerns

The amount of funds for bilateral relations allocated to each programme shall be included in the respective programme agreements.

The agreed allocations to the programme and bilateral funds include the EEA Financial Mechanism contribution to Greece related to the challenges experienced as a result of the invasion of Ukraine, which amounts to € 7,925,943. The funding shall primarily be made available to support projects under the

programmes “Protection and Justice for Vulnerable Groups” and “Local Development” and the planned use of these funds shall be described in the Concept Notes.

Gender equality and digitalisation will be mainstreamed in the programmes. The Concept Notes shall describe how this shall be achieved.

4. Substantive parameters of the implementation framework

The programmes described below are to be implemented subject to the approval of the FMC, in accordance with Article 6.3 of the Regulation.

A. Green Transition

<i>Programme objective:</i>	Acceleration of the green transition towards a more sustainable society
<i>Programme grant:</i>	€ 26,000,000
<i>Programme co-financing:</i>	€ 4,588,235
<i>Programme Operator:</i>	Ministry of the Environment and Energy, Executive Authority of the Partnership Agreement
<i>Donor Programme Partner:</i>	Norwegian Environment Agency
<i>International Partner Organisation:</i>	OECD
<i>Programme area:</i>	Green Transition
<i>Programme specific concerns:</i>	Measures to support nature restoration in line with EU regulations shall be developed in the Concept Note. Measures to support nature-based solutions to climate change adaptation shall be developed in the Concept Note. Measures that support the food-water-energy nexus shall be explored in the Concept Note. Approximately 25% of the total eligible expenditure shall be allocated to measures that enhance energy security and resilience. Cooperation with partners from the Donor States shall be explored in the Concept Note. A pre-defined project with the OECD with a grant from the programme of at least €1,600,000 that contributes to the area of support “green governance” shall be developed in the Concept Note. The programme shall, where relevant, have particular focus on vulnerable groups and communities.

B. Protection and Justice for Vulnerable Groups

<i>Programme objectives:</i>	Well-functioning national systems for asylum, migration, and integration in line with international and European human rights standards

Preventing and combating serious and organized crime in line with international and European human rights standards

Increased access to an independent, accountable, and efficient justice system of high quality in line with international and European human rights standards

Programme grant: € 51,000,000

Programme co-financing: € 9,000,000

Programme Operator: Ministry of Citizen Protection, European and Development Programmes Management Agency (EDPMA).

Donor Programme Partner(s): Norwegian Directorate for Immigration
Norwegian National Police Directorate

International Partner Organisation(s): N/A

Programme areas: Asylum, Migration and Integration
Serious and Organised Crime
Access to Justice

Programme specific concerns: Indicative allocation to programme areas is in line with the following guiding principles: approximately 60% to the programme area "Asylum, migration and integration", approximately 25% to the programme area "Serious and organized crime"; and approximately 15% to the programme area "Access to justice". The final allocations shall be agreed and set in the Programme Agreement.

The maximum level of funding for investment in infrastructure and equipment (hard measures) shall be approximately 60% of the total eligible expenditure of the programme. The final level shall be set in the Programme Agreement.

Within the programme area "Asylum, migration and integration" measures addressing protection and support for asylum seekers and refugees in vulnerable situations, with a focus on unaccompanied minors, shall be developed in the Concept Note. Cooperation with partners from the Donor States shall be explored.

A pre-defined project by the Ministry of Interior, improving the naturalisation process through strengthened training systems for candidates, with an approximate grant from the programme of € 3,000,000, shall be explored in the Concept Note.

Within the programme area "Serious and Organised Crime", measures supporting methods and tools for investigation of serious and organised crime, the prevention and combatting of domestic and gender-based violence and hate crimes shall be developed in the Concept Note. Measures on child friendly justice may be explored. Cooperation with partners from the Donor States shall be explored.

Within the programme area "Access to justice" measures supporting equal access to justice, focusing on a child-friendly and gender-sensitive justice system, shall be developed in the Concept Note. Cooperation on project level with partners from the Donor States and/or with International Partner Organisations shall be explored.

Participation in the SYNERGY Network against gender based and domestic violence shall be supported.

The relevant services of the Ministry of Migration and Asylum and the Ministry of Justice shall act as Programme Partners for the programme areas "Asylum, migration and integration" and "Access to justice", respectively, and shall be actively involved in the preparation and implementation of the programme. Further details on their role shall be agreed in the Programme Agreement.

C. Green Business and Innovation

<i>Programme objective(s):</i>	Green value creation and competitiveness
<i>Programme grant:</i>	€ 24,800,000
<i>Programme co-financing:</i>	N/A
<i>Programme Operator:</i>	The Financial Mechanism Office in accordance with Article 6.9 of the Regulation. Innovation Norway is appointed Fund Operator in accordance with paragraph 3 of Article 6.9 of the Regulation.
<i>Programme area:</i>	Green Business and Innovation
<i>Programme specific concerns:</i>	The programme shall increase value creation and sustainable growth by supporting green and blue innovation. The promotion of start-ups and female entrepreneurs shall be included in the programme. Measures supporting the transition to a more circular economy shall be explored when developing the Concept Note. Projects with partnerships from the Donor States shall be given priority.

D. Local Development

<i>Programme objective:</i>	More resilient, inclusive, and sustainable communities.
<i>Programme grant:</i>	€ 26,100,000
<i>Programme co-financing:</i>	€ 4,605,882
<i>Programme Operator:</i>	National Focal Point
<i>Donor Programme Partner:</i>	Norwegian Association of Local and Regional Authorities
<i>International Partner Organisation(s):</i>	N/A

Programme area: Local Development, Good Governance and Inclusion

Programme specific concerns: The programme shall support good governance, inter-municipal cooperation and capacity building at the local level, including through supporting models for community-led development and social inclusion focusing on persons in vulnerable situations and/or disadvantaged areas, in particular children and youth. Measures in small and medium-sized municipalities shall be prioritized. The programme shall be implemented through calls for proposals and pre-defined projects.

The maturity of infrastructure components shall be assured and assessed in advance of any decision to award support to a project, to ensure that only projects that can be implemented within the eligibility period are supported.

The maximum level of funding for investment in infrastructure and equipment (hard measures) shall be approximately 50% of the total eligible expenditure of the programme. The final level shall be set in the Programme Agreement.

When drafting the Concept Note, the following projects shall be explored, with a total allocation of a maximum of €12,000,000 from the programme:

A project with the Regional Office of the Greek Ombudsman in Crete and the Service Hub in Lesvos.

A project to support activities on youth empowerment, learning and sustainable development with the Association of Active Youths of Florina. The involvement of Donor project partners shall be explored.

A project to promote inclusive environmental education in Greece with the Goulandris Natural History Museum. The involvement of Donor project partners and/or the European Wergeland Centre shall be explored.

A project to strengthen the Museum of Cycladic Art's inclusion, sustainability and global connectivity as a cultural hub. The involvement of Donor project partners and/or the European Wergeland Centre shall be explored.

A project to transform a historic building in Ermoupolis into a community hub for arts and creative collaboration as part of the Animasyros festival.

A project building on the Council of Europe's principles of good governance in cooperation with the Norwegian Association of Local and Regional Authorities shall be explored during the Concept Note.

A project supporting the implementation of the OECD's recommendations to Greece on information integrity. The involvement of Donor project partners shall be explored.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 9 Σεπτεμβρίου 2026

Ο Αναπληρωτής Υπουργός

Ο Υφυπουργός

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΗΣ

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΠΕΤΡΑΛΙΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αιτήματος στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας στην ηλεκτρονική διεύθυνση **feksales@et.gr**.
  - Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσauξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσauξάνεται κατά 0,30 €.
  - Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.
  - Υπάρχει δυνατότητα ετήσιας συνδρομής οποιουδήποτε τεύχους σε έντυπη μορφή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- A.** Αποστολή των εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση **https://eservices.et.gr**. Σχετικές εγκύκλιοι και οδηγίες στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Εθνικού Τυπογραφείου (**www.et.gr**) στη διαδρομή **Ανακοινώσεις → Εγκύκλιοι**.
- B.** Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: **Καποδιστρίου 34, 10432 Αθήνα**

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ στην ηλεκτρονική διεύθυνση
https://eservices.et.gr

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γραφείο 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημοσιευτέας Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα έως και Παρασκευή: 8:00 - 13:30

